ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20. 12. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVII • 100 ДИН. • БРОЈ 1773

Ripley

Веровали или не!

ФРАНЦУСКИ КРАЉ

Луј XVI ГОДИНЕ 1792.

УСПЕО ЈЕ ДА ПОБЕГНЕ ГНЕВНИМ РЕПУБЛИКАНЦИМА. ЗАУСТАВИО СЕ У КРЧМИ У МЕСТУ ВЕНСАН. КАДА ЈЕ ХТЕО ДА ПЛАТИ РУЧАК ЗЛАТНИКОМ НА КОМЕ ЈЕ БИО ЊЕГОВ ЛИК, КРЧМАР ГА ЈЕ ПРЕПОЗНАО. ТАКО ЈЕ КРАЉ ЗАРОБЉЕН И ВРАЋЕН У ПАРИЗ ГДЕ СУ И ОН И ЊЕГОВА ПОРОДИЦА СЛЕДЕЋЕ ГОДИНЕ ПОГУБЉЕНИ НА ГИЉОТИНИ.

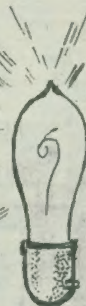
КАД АФРИЧКА ГРБАВА ЖАБА

ПОЛОЖИ ЈАЈА, ИЗ ЊИХ СЕ ИЗЛЕГУ МЛАДУНЦИ ЗА МАЊЕ ОД ЈЕДНОГ ДАНА. ИЗ ЈАЈА ОСТАЛИХ ВРСТА ЖАБА, У КРАЈЕВИМА СА ХЛАДНОМ КЛИМОМ, МЛАДИ СЕ ИЗЛЕГУ ТЕК ПОСЛЕ ДВЕ НЕДЕЉЕ.

СИЈАЛИЦА

ХЕНРИЈА ФЕЈФЕРКА ИЗ ЊУПОРТА У ДРЖАВИ МИНЕСОТИ (САД) ГОРИ ВЕЋ 34 ГОДИНЕ ПИСАЛО ЈЕ У РИПЛИЈЕВОЈ РУБРИЦИ 1953. ГОДИНЕ. ОД ТАДА ЈЕ ПРОШЛО 32 ГОДИНЕ, А СИЈАЛИЦА ЈОШ НИЈЕ ПРЕГОРЕЛА.

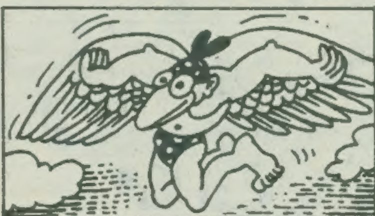

СУДБОНОСНА РЕКА

ГЕНЕРАЛ ГРОФ АРКАДИЈ СУВОРОВ-РИМНИКСКИ (1784-1811), НА ПУТУ ИЗ РУСИЈЕ У РУМУНИЈУ, УДАВИО СЕ У РЕЦИ РИМНИК - ИСТОЈ ОНОЈ ЧИЈИ ЈЕ НАЗИВ ЊЕГОВ ОТАЦ ДОДАО СВОМ ПРЕЗИМЕНУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● изгледа да ће се Икаров сан, да крилима савлада ваздушне просторе и лети слободно као птица, најзад остварити. Група америчких научника најавила је конструкцију авиона који ће бити у стању да прелети раздаљину од 110 километара, а једина погонска снага биће чо-

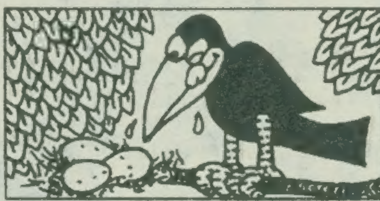
векови мишићи. Овај авион би требало да прелети од обале Грчке до острва Крита, односно исту ону раздаљину коју су по легенди покушали да пређу Дедал и Икар.

● ● ● према старим шпанским законима које су усвојили и Енглези када су 1797. године освојили острво Тринидад, сва-

ки роб имао је задатак да на одређеној парцели засади какао. Тек када би успео да однегује хиљаду стабала имао је право да стекне слободу.

● ● ● голубови који су напросто освојили многе европске градове задају муке њиховим житељима. Венецијанци су, рецимо, одлучили да свој град населе чавкама јер се ове птице радо хране јајима голубова.

● ● ● отац научне фантастике је свакако Жил Верн (1828–1905). Међутим, он није био први који је у својим делима искористио ову тему. Француски писац Сирано де Бержерак Савињен у 17. веку писао је о једном измишљеном путовању на Месец, Сунце и у царство птица где се први пут појављује идеја о некој врсти ракете којом би се напустила Земља.

● ● ● осам аустријских посластичара прионуло је на посао и за 32 часа успели су да испеку дивовску штрудлу од јабука дугачку 309 метара. Ова огромна посластица надевена са 1000 ки-

лограма јабука смештена је с краја на крај главног трга у месту Веит.

● ● ● до краја овога века америчка НАСА и Европска свемирска агенција (ЕСА) заједничким снагама планирају да на Сатурн лансирају сонду. Али, у близини планете свемирска летелица ће се раздвојити, па ће тако једна сонда ући у атмосферу Титана, највећег Сатурновог сателита.

● ● ● пет стотина брадоња и бркајлија из многих европских земаља окупило се недавно у близини Бергама (Италија). Највеће дивљење изазвала је једна брада дугачка два метра и педесет девет центиметара.

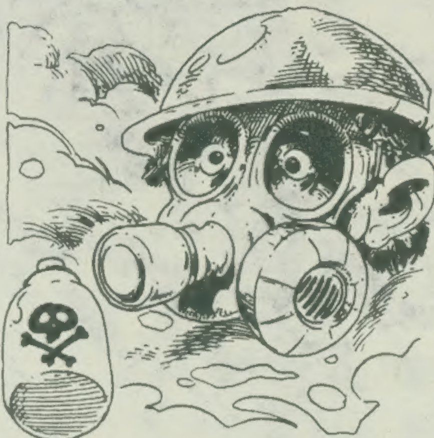
ИСПРАВЉАЧ ОПШТЕПРИХВАЋЕНИХ ЗАБЛУДА

ДИОГЕН - фалсификатор из бурета

ДИОГЕН из Синопе (404-323. пре н.е) није живео у бурету. То је једна од многих легенди које колају о „кажњеном Сократу", како су Диогена називали његови сународници. Ако поверујемо каснијем предању, Диоген је заједно са својим оцем Хикесием окривљен за фалсификовање новца, а по изласку из тамнице сматрао да мора да води покајнички живот. Био је филозоф – циник, говорио је да је срећан иако су се на њему скупила, изгледа, сва проклетства грчких трагедија.

Легенда, односно заблуда о бурету, може да има неколико извора: 1) Диоген је живео у кућици коју су Атињани подсмешљиво називали „Пидос", тј. буренце; начин на који је живео филозоф изгледао је његовим сународницима чудан, јер је Диоген имао велики број ученика и био веома популаран и тражен; 2) Диоген је имао непријатеље а било је много од оних који су му завидели – неко од његових противника наводно је изјавио: „Човек тако зао као што је он требало би да живи у бурету као некакво псето"; 3) Када је умро као дугогодишњи, и добар. васпитач деце богатог коринтског трговца Ксенијада, који га је на Криту купио од трговаца робљем, захвални Коринћани су подигли Диогену споменик – приказивао је пса исклесаног у мермеру. Тешко је рећи шта је овај оригинални споменик требало да представља, али је сигурно да су у то доба у Грчкој као псеће кућице коришћена бурад.

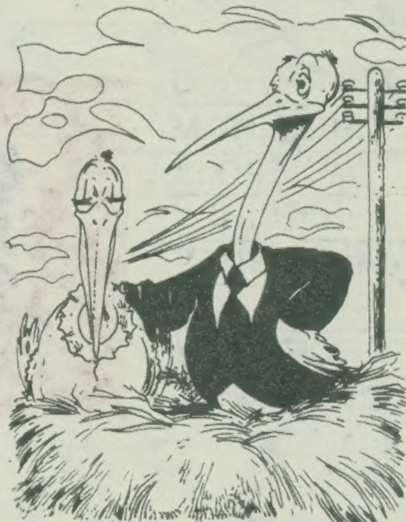
БОЈНИ ОТРОВИ нису „измишљотина" првог светског рата нити времена које му је непосредно претходило.

Према Тукидиду, користили су их још стари Шпанци за време пелопонеског рата (431-401. пре н.е.).

Производњу топовске ђулади, напуњене отровним гасовима, започео је још „добричина" – хемичар Г.Ј.Р.Глаубер (1604–1668). Хлор, основни састојак хемијских бојних отрова, пронашао је шведски апотекар Шел године 1774, фосгенкарбонихлорид енглески хемичар Дејви године 1811, иперит је 1822. открио хемичар Деспрец, дифосген је познат од 1847, годину дана касније пронађен је хлорпиркин, сузавац бромацетон 1863, хлорацетофен 1869, дифенил хлорарсин (Кларк-I) успео је 1881. да произведе немачки хемичар Михаелис. Савремени бојни плинови, базирани на органофосфатима (нпр. диметиламиноетилкианофосфат) били су познати хемичарима још почетком нашег века.

ДИВЉА СВИЊА (Sus scrofa), која под дрветом чека да са њега падне лова, појављује се само у вицевима. Она увек, и одувек, бежи од човека. Изузетак је, разуме се, женка са младима које чува, али и она често само глуми напад, како би омогућила прасићима да што пре побегну. До правог напада на ловца може да дође само у случају ако је дивља свиња рањена – тада бира најкраћи пут за бекство, а ако јој неко стоји на путу, може да га нападне и евентуално обори с ногу. Претерано је и тврђење да је по човека посебно опасна брадавичава свиња (Phadodhoerus aethiopicus) која живи у Африци. То је одиста огромна свиња чији очњаци уливају страх али они служе само за ришкање земље и кидање корења. Јер, свиња је пре свега биљождер.

РОДА – Иако већина рода и чапљи живи у трајним „брачним везама", наша рода, бела европска Ciconia ciconia (тако се заиста зове на латинском језику) није увек највернији супружник, како се то обично прича. Мужјак роде долеће са зимовања у Африци једну или две недеље пре женке (ту не постоји никакво правило), настањује се у старом гнезду и почиње да обилази своју територију. Женка, коју поздравља лупкањем кљуна и која му одговара на исти начин, не мора бити његова „супруга", већ једноставно прва женка која га није одбила и која је вољна да те године с њим дели гнездо. Када се понекад деси да дође до туче између „супружнице" и „љубавнице" – мужјак то мирно посматра са стране и остаје са победницом без обзира ко је она.

Грешка је и тврдња да женка углавном седи у гнезду на јајима. То је углавном – мужјак, јер женка седи на јајима само ноћу...

КАУБОЈИ, амерички пастири и чувари крава постали су жртве многобројних заблуда и легенди које је створио углавном неми филм.

Заблуда је да су Америка, а посебно Дивљи запад, били идеални за каубоје. Послодавци су штедели на сваком центу, односно на сваком запосленом, тако да је по мишљењу стручњака за последњих сто година у САД било једва сто двадесет хиљада професионалних каубоја.

Слава правих каубоја трајала је само двадесет година – од шездесетих до осамдесетих година прошлог века. Тада су се „сточним путевима" терала говеда из Тексаса у северозападне државе. Путовање је трајало по годину и нешто више. Био је то тежак посао, пре свега – досадан. Каубоји у својим песмама нису уопште певали о сукобима са Индијанцима, нити о лепим девојкама или веселим забавама, већ о тешком и напорном путовању за које су месечно добијали само 25 долара.

Романи и филмови су прећутали чињеницу да је сваки трећи супермен-каубој био Црнац, а сваки четврти – Индијанац. Осамдесетих година прошлог века пашњаци су почели да се ограђују и дошло је до спорова и сукоба између одгајивача оваца и говеда. Појавила се и железница, као идеални превозник

стоке. То је био крај каубојског царства по преријама. Слава им је оживљена тек четири деценије касније, у филму. Постала је тек на тај начин – легендарна.

М. Ч.

Илустровао Димитрије Костић

О
НАРОДНОМ
ХЕРОЈУ
ФИЛИПУ
ЈАНКОВИЋУ
ПО
СЕЋАЊУ
САБОРАЦА

ДВОБОЈ КОД ВЕЛ

И ПАРТИЗАНИ И ЧЕТНИЦИ НЕМО СУ

ИМЉА

ПОСМАТРАЛИ БОРБУ ИЗМЕЂУ ЗЛОГЛАСНОГ ПОПА КЕКОВИЋА И КОМАНДИРА ФИЛИПА ЈАНКОВИЋА.

Врео јулски дан: Из љутог црногорског крша бије јара. Козјим путељком узбрдо граби мршав педесетогодишњак кога једва сустиже зајапурен и већ посустао младић. Само што су стигли пред невелику пећину, момак се баци у њену хладовину а старији, не оклевајући, уђе и поче да одгрће повелику гомилу натрулог лишћа и грања. Зачас се указа смотак увијен у шаторско крило. Човек га пажљиво узе и изнесе пред пећину. Пажљиво, као да прилазе светињи, уклонише прокисло платно, испод кога се указаше три пушке, пушкомитраљез и неколико сандука муниције. Старији зналачки осмотри оружје. Све је у реду. Обриса знојно чело, одахну и седе.

– Е, сада је Филип са три сина наоружан. А муниције има да и на Подгорицу ударимо. Знао сам ја пролетос кад ово донијесмо из Ријеке (Црнојевића) да ће нам брзо затребати. Овај народ није љубио ланце па неће ни сада.

За нас нема останка

Устанак је као ватра захватио сваки кутак Црне Горе. Стари ратник није чекао да га позову у борбу – са синовима и десет рођака одмах се придружио устаницима. Брзо је стекао поверење бораца, који су га, иако у почетку није имао никакав чин, слушали без поговора. Ипак, радост првих победа над окупаторском војском мутило је сазнање да су се непријатељима прикључили и неки њихови познаници и комшије. То га је болело. На све начине покушавао је да их убеди да су на погрешном путу.

Пресретајући једном италијанску колону коју су предводили домаћи четници, иступио је испред својих бораца: – Слушајте, људи! Овдје је Филип Марков. Братски вас молим, немојте ићи напријед! Ко није „окрварио" руке, нека приђе нама. Остали нека се врате натраг.

Кад је схватио да их узалуд позива, лице му задрхта:

– Е, кад нећете, држ'те се! – поче да пуца.

Под притиском непријатеља црногорски партизани почели су да се припремају за прелазак у Босну. Пронео се глас да се јединице формирају од најбољих и најјачих бораца који ће моћи да издрже напоре. Међу малодушним пометња. Помишљали су – можда је боље остати близу куће. Филипа је уплашило да се неко од његових рођака не поколеба.

– Слушајте Јанковићи – сазвао их је једног дана – за нас нема останка у позадини. Ако ме још слушате, приђите и закуните се на мојој пушци да нећете посустати и да ћете остати вјерни нашој борби и идеји.

И осталих тринаест Јанковића заклело се на Филиповој пушци да неће осрамотити часно име бораца за слободу. Заклетва је, заједно са Филипом, ушла у легенду.

Двојица су, па ко победи

Првог јуна 1942. године у Ловћенски одред стигла је вест да четници код Велимља планирају напад. Партизани су имали само два сата предности да их предухитре. То је ваљало искористити.

Била је зора прича Иван, Филипов средњи син. – У напад су пошли Ловћенски и Никшићки одред. Филип је ишао пред својом четом. Ма какви ишао, једва смо га стизали.

Кад је свануло, стигли смо до куће која се налазила на четничкој територији. Прилазили смо опрезно. Ко зна има ли кога унутра. Филипе, да убацимо бомбу кроз прозор, предложио је један наш рођак. Учинило му се да су унутра четници.

– Каква бомба! – Филип је енергично одбио: – У кући је можда породица, зар да их побијемо?!

У то се из куће зачуше мушки гласови. – Брже у заклон – наредио нам је Филип: Он стаде испред врата и викну:

– Предајте се да не страдају невини!

Истог тренутка на вратима куће појави се злогласни четник поп Кековић. Не гледајући Филипа, подругљиво упита:

– А коме то да се предамо, мајку ти комунистичку?! – и, не сачекавши одговор, репетира пушку, Упери је Филипу у груди.

Филип, попут муње, добаци своју пушку сину Душану па ухвати за цев Кековићевог карабина.

– Ако нећеш милом 'оћеш силом – процеди Филип и повуче га к себи. Кости запуцкеташе. За тренутак се учини да ће млађи и снажнији Кековић надјачати коштуњавог и маршем измореног Филипа.

– Шта чекаш?! Хоћеш да ти овај зликовац убије оца! – довикну Филиповом другом сину Душану, комесар Петар Газивода.

– Не. Овдје нема мјеста за трећег – мирно одговори Душан. Нико нема права да се мијеша у ово. Њих су двојица, па ко побиједи. Филип ми то никад не би опростио.

Партизани су, свако са свог места, посматрали ово гушање. Иако му је сметала, Кековић није испуштао пушку – у сваком положају увек се налазила између два тела. У једном тренутку Филип направи трзај, оте му пушку и баци је у страну. Обухвати га, одиже са тла, баци на земљу и обема ногама стаде зликовцу на прса. Тренутак непажње.

Кековић је, брзином ласице, иза појаса извукао пиштољ. Одјекнуо је пуцањ. Филип се мало занесе, истрже му пиштољ и опали. Готово је. Кековић је мртав. Рањеном Филипу притрчаше другови.

– Овај двобој ће једнога дана ући у историју – први се јави комесар Газивода док су Филипу указивали прву помоћ.

И није се преварио. У Зборнику народних хероја, између осталог, пише и то.

Тешко рањеног Филипа борци су понели у Босну. Командант Прве пролетерске Пеко Дапчевић задужио је Душана да се не одваја од оца.

– Филип не сме пасти непријатељу у руке – говорио је.

Јули. Вођице код Бугојна. Централна партизанска болница пуна рањеника. Поред главе командира Филипа Јанковића стоје синови Душан и Никица. Стари ратник осетио је да му се ближи крај. Позвао их је да их још једном види.

Испод узглавља је извадио пиштољ и пружио га Никици:

– Узми овај пиштољ. Мени више неће требати. Чувај се, немој лудо да погинеш – али немој ни да осрамотиш ово оружје које сам добио у борби...

Тако се са синовима опростио народни херој Филип Јанковић. Ранама је подлегао 26. јула 1942. године. За народног хероја проглашен је 27. новембра 1953.

Саборци га се с поносом сећају.

Зора Меденица

Народни херој **Филип Марков Јанковић** рођен је крајем прошлог века у селу Јанковића Крш код Ријеке Црнојевића. Сиромаштво га је рано отерало од куће. Више од петнаест година провео је у рудницима Америке и Канаде одакле се 1932. вратио с нешто уштеђевине која му је омогућила да прошири очево имање и стекне леп иметак. И поред тога што је у читавом крају важио као газда, Филип је био прави народни човек. Млади су му прилазили с поверењем, радо га слушали и тражили од њега савете.

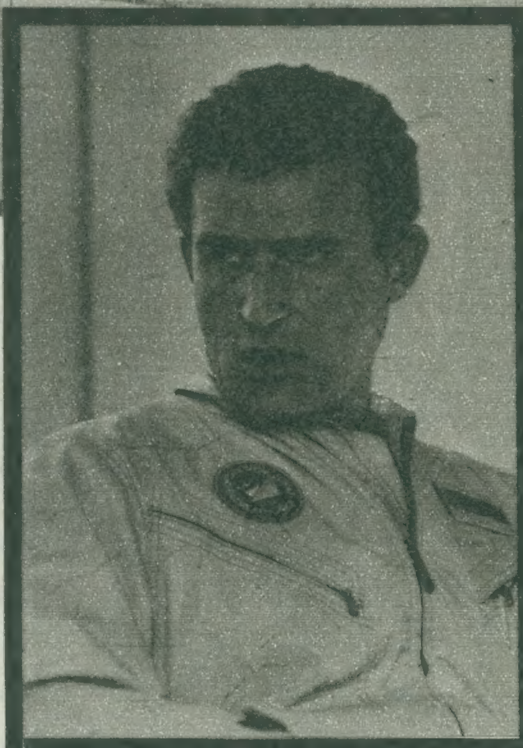
Илустровао Брана Јовановић

ПРОБНИ ПИЛОТ – ГРЕШИ САМО ЈЕДНОМ

Снимио: Милан Рашић

Пробни пилот Војислав Боснић испред ваздухоплова којим ће поћи пут неба, да испроба лансирање ракета у покретне мете.

Марјан Јелен, први Југословен који је авионом домаће конструкције пробио звучни зид, у предаху између два лета. Овај тридесет петогодишњак је и власник Златног знака, највећег пилотског признања код нас.

СТРАХ ЈЕ Н

МАЛО ИХ ЈЕ, МНОГИ ИМ ЗАВИДЕ. ПРЕ ЊИХ НИКО НИЈЕ СЕО У ТАЈ ВАЗДУХОПЛОВ. ОДЛУЧУЈУ КОЈЕ ЋЕ ЛЕТЕЛИЦЕ БРАНИТИ НАШЕ НЕБО. И ЧИНЕ ПОДВИГЕ.

Вести које су нам почетком јуна стизале из Париза мало кога су оставиле равнодушним. Дописници су, не без усхићења, јављали да је светска премијера нашег авиона „орао" прошла више него успешно. На 36. међународном авио-салону на аеродрому Бурже поред Париза овај јуришник је показао изванредна својства и привукао пажњу стручњака.

Већ на писти пажљивом оку бројних стручњака није промакло да овај „орао" има далеко снажније моторе са такозваним форсажом, односно допунским сагоревањем. Онда је, у ваздуху, с чудесном лакоћом радио петљу, ранверсман, оштри заокрет, имелман, ваљак. При крају програма „орао" је највећом брзином протутњао изнад земље, направио оштар заокрет, а онда се вратио и са смањеним гасом готово пролебдео покрај контролног торња.

Очевици кажу да су присутни стручњаци устали са својих места запањени. Изненадила их је могућност „орла" да лети брзином од једва 200 километара на час, што је код борбених авиона ове класе незамисливо. Извештачи су, још, јавили да је у тим тренуцима примећен киселкаст осмех Енца Непија, шефа пробних пилота фабрике која гради АМХ, италијанско-бразилски авион, поред нашег „орла" једини нови борбени ваздухоплов на овогодишњем авио-вашаришту.

Све се то збило у неких пет минута, колико је „орао" имао на располагању да покаже своје тактич-

А ЗЕМЉИ

ко-техничке способности. За командама Марјан Јелен, пробни пилот. С њим и Борислав Гаћеша, такође пробни пилот. Без њих тешко да би „орао" освојио небо над Паризом. Наравно, не може се прескочити читава екипа стручњака која је радила на „орлу", али је овде, овог пута, реч о пробним пилотима.

НЕКИ ПРВИ МОМЦИ

Редовни читаоци се сећају да смо пре два броја, 6. децембра, под насловом „Неки други момци" објавили текст о пробним пилотима. О томе како се школују, шта значе за развој ваздухопловства, о опасностима којима се излажу, компанијама које врше притисак на њих да би дали „зелено светло" за серијску производњу неког авиона. Били су то, углавном, подаци из западних извора. Исток то брижљиво скрива. Уз Дан Армије, и овај текст је био повод да завиримо код наших пробних пилота, у Ваздухопловни опитни центар.

Први утисак, можда варљив као и сви утисци, упућује да су то заиста „неки други момци". Или, тачније, „неки први момци". Први међу заточеницима неба. Најбољи и најхрабрији пилоти. Икари чији сваки лет открива нове могућности ваздухоплова, бежи иза граница познатог. Јер, једно су прорачуни на папиру, стварност на небу је другачија. Пробни пилот седа у летелицу у коју до тада нико није сео.

Како стићи до те летелице? Неопходна је, разуме се, пилотска академија. Онда седам до осам година летења, најмање 1500 часова у ваздуху. Али ни то није довољно, ваља чекати стрпљиво, многи не дочекају да се појави конкурс за пробног пилота. Ако се не појави док пилот има 28-30 година старости, жеља ће бити само санак пусти пошто влада уверење да је то горња граница кад је летач још „младо дрво које се даде обликовати" за најразноврсније задатке који очекују пробног пилота на најразличитијим типовима авиона.

Они срећници који, с препоруком старешине, стигну у Ваздухопловни опитни центар подвргавају се свакојаким испитивањима, па тек кад се утврди да су психофизички потпуно способни постају пробни пилоти. Многи отпадну.

КОЛЕГА ДАМЈАН V

Младе пробне пилоте под своје узимају старије колеге и тестовима никад краја. Добију, на пример, задатак да одређену радњу изврше на тим и тим висинама, под тим и тим оптерећењима мотора. Исто оно што су већ урадили искуснији. Извештаји после обављеног задатка се упоређују. Ако су неким случајем прилично различити, следе дебела образложења млађих...

Капетану Војиславу Боснићу су тридесет три године. Неколико година је пробни пилот, пре тога пуних осам наставник летења. Летео и лети на свим ваздухопловима наше ратне авијације, усталом као и сви пробни пилоти. У свим (не)могућим временским условима. Страх га је, једино, од лекара са Војномедицинског института, да на оној белој хартији не испишу осуду – неспособан за даље летење. Прича о свом радном дану, једном од многих:

– Претходног дана сам с инжењером проучио све што захтева наредни задатак. У много чему га и кориговао јер он је газда на земљи, за радним столом, мени је радно место на небу. Ујутру поново следи договор с инжењером. Потом провера летелице с механичаром, контрола мерно-опитне опреме. Додирнем одвртачем, палцем, погледом, дланом. И пут неба, увек у вези са земљом преко радио-везе смештене у специјалној кациги. Бележим и јављам одређене податке, зависно од задатка...

Човек, па био он и пробни пилот, није још машина и немогуће је да региструје ама баш све што интересује стручњаке на земљи. Због тога је с њим његово величанство машина. Зову је, у шали, Дамјан V. А иза тог имена скрива се електромагнетни уређај, регистратор који на траци непогрешиво бележи све што је неопходно да би се испитало понашање летелице, неког њеног дела, у одређеним условима и за одређене задатке.

Даље, поново, прича пробни пилот Боснић:

– После повратка са задатка следи извештај дотичном инжењеру. Слуша моје евентуалне примедбе, записује их и одлази да анализира траку са Дамјана V. Машина је, баш зато што је машина, објективнији регистратор, не може ништа да јој промакне. Тек тада, кад „чује" обе стране, инжењер пише свој извештај... Али, да се погрешно не разумемо, машина не може све да види. Она, рецимо, забележи највећу брзину, али не и како си до ње стигао, како се у тим тренуцима пилот осећао. А ратне авионе возе људи, не аутоматски пилоти...

МАЈОР ПРОТИВ ЗВУКА

Управо је то и разлика између пробних пилота који испитују борбене авионе и оних задужених за цивилне ваздухоплове. Наравно, не највећа. Јер, у Ваздухопловном опитном центру летелицу углавном проверавају у борбеном дејству. Зна се, на пример, како се понаша ракета лансирана са земље, али како ће њено лансирање из авиона утицати на безбедност даљег лета то, горе у ваздуху, мора да утврди пробни пилот.

Да ли ће, рецимо, 16 ракета од 132 mm лансираних испод крила за само 1,5 – 2 секунде наудити авиону, усисати кисеоник неопходан за рад мотора, пореметити његову путању – све се то прво стави на хартију и израчуна. Уз обавезну консултацију пилота. Само то се проверава на земљи и више од годину дана. Тек тада пилот седа у кабину и на небу, на лицу места, проверава рад десетине стручњака.

За разлику од првих поратних година, кад су пробни пилоти прототип авиона видели тек на писти, онда испитивали и стављали примедбе, сада се од „хартије" укључују у цео пројекат. Јефтиније је и брже, пилот не може накнадно да врши неке битније корекције. Ако има грешке у пројекту, и сам је крив. Ваља рећи да од идеје до серијске производње одређеног авиона протекне и петнаестак година, а од првог лета пробног пилота до серије и до осам. Да би се тај рок још смањио, никако на штету летелице, неопходан је тимски рад.

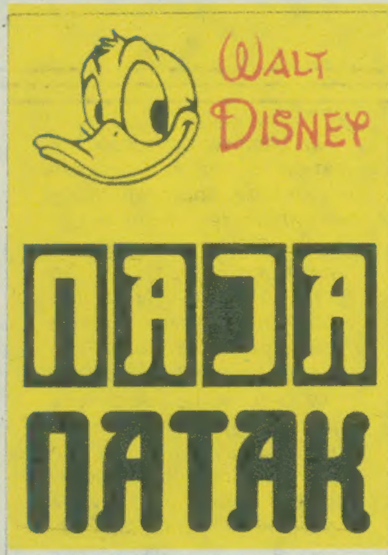
Лаика заболи глава од цифри које се помињу кад је у питању цена једног прототипа. Јер, ту је све уникатно, сваки, па и најмањи, део ради се ручно. Тек касније, ако авион уђе у серију, праве се алатке и тада је много лакше и много, много јефтиније. Због тога, мада мимо прописа, пробни пилоти и по цену живота до последњег тренутка остају у ваздухоплову покушавајући да га спасу. На срећу, такви случајеви су већ постали реткост.

Пре нешто више од годину дана у Ваздухопловном опитном центру навелико су славили. Пробни пилот Марјан Јелен, мајор најнижи чин пробног пилота је капетан I класе и мајор (плата између 120 и 150 хиљада динара) извео је историјски лет Ратног ваздухопловства, постао први Југословен који је авионом домаће производње пробио звучни зид.

– Како да не памтим – осмехује се. – Био је 22. новембар, тачно 12,10 h. И све је било у реду. Овај нови „орао" с допунским сагоревањем је и конструисан као транссонични, односно по својим перфомансама може да лети око брзине звука, од 0,96 до 1,0 мах. Разумљиво, сви смо се припремали за то... Весеље је после било, како да није. Признање је то велико нашим конструкторима и пилотима, свакако...

Први момци међу летачима живе спартански. Легну у десет, некад и раније. Вечерњи изласци само петком и суботом. Храна строго контролисана, витаминска. Свакодневни лекарски прегледи пред лет. Сваки лет неизвесност. Неопходна максимална концентрација. Греше само једном.

Петар Милатовић

Walt Disney
ПАЈА ПАТАК

... А ОВО МИ ТРЕБА ДО КРАЈА РАДНОГ ВРЕМЕНА!

ЈАДАН ЈА!

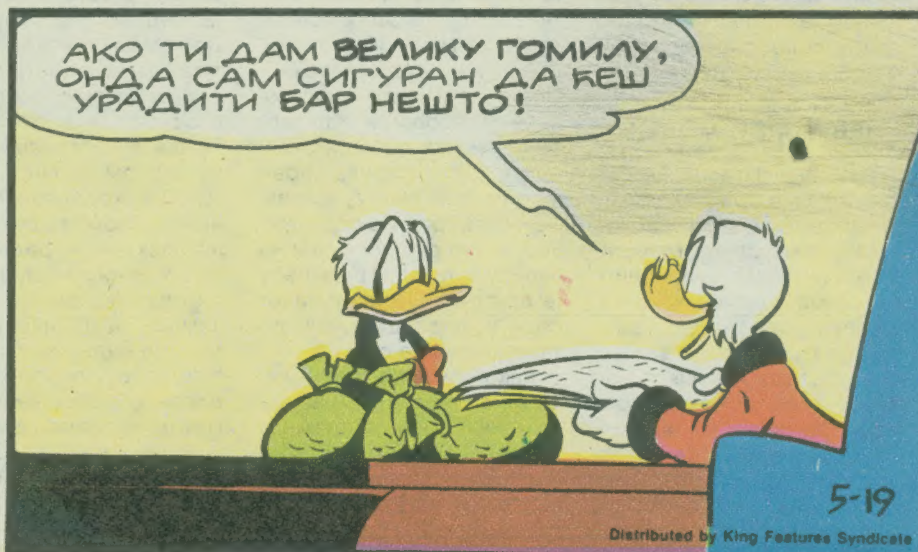

СВАКИ ПУТ КАД СЕ ОКРЕНЕМ, ОН МЕ ЗАТРПА НОВОМ ГОМИЛОМ!

ИЗВОЛИ! ОВО ЈЕ ХИТНО!

САД МИ ЈЕ ДОСТА! РЕЋИ ЋУ МУ ШТА МИСЛИМ О ЊЕМУ!

ОТКУД ТИ ИДЕЈА ДА МИ НАТОВАРИШ НА ВРАТ ТОЛИКИ ПОСАО?

ПСИХОЛОГИЈА, НЕЋАЧЕ, ПСИХОЛОГИЈА!

АКО ТИ ДАМ **ВЕЛИКУ ГОМИЛУ**, ОНДА САМ СИГУРАН ДА ЋЕШ УРАДИТИ **БАР НЕШТО**!
5-19

УЈЕД КОЈИ ЛЕЧИ 7

ЖАОКА ЗА ОЗДРАВЉЕЊЕ

НЕМА МАГИЈЕ И СУЈЕВЕРЈА: ПЧЕЛА ЈЕ ПОДЈЕДНАКО СПРЕМНА ДА НАМ ПОДАРИ МЕД И ДА НАС НЕМИЛОСРДНО ИЗУЈЕДА. ТАКОЂЕ, ЗА НАШЕ ДОБРО!

Чудна комбинација сласти и горчине, пријатног и непријатног, рећи ћете. Тачно, али само на први поглед. Узмете ли да прелиставате странице с белешкама из народне медицине, под називом „пчела" наћи ћете искључиво позитивна мишљења и искуства. Више од четрдесет година сматра се да отров пчеле има лековита својства. Нарочито ако су у питању неуралгије и мишићни болови које изазива реуматизам.

Уместо игле

У Европи није реткост да људи свесно пуштају пчеле да их изуједају, како би олакшали болове у мишићима и костима. Зажмуре и... отрпе. За потпуно оздрављење, кажу, треба издржати седам уједа. Необично, али подједнак број „injекција" вековима прописује такозвана етномедицинска пракса у јужним деловима Индије. С тим што се, уместо обичне пчеле, користи ујед џиновске Apis dorsata. Исти овај инсект, заједно с патуљастом Apis florea, користи и становништво острва у Тихом океану у оквиру правог правцатог програма акупунктуре. При томе се, рецимо, за прекидање нежељене трудноће практикују убоди у одређена места око карличне кости.

У Камбоџи кажу да је против вртоглавице довољан један пчелињи убод у затиљак! Да би се нашли слични примери, треба прећи на другу страну Тихог океана, на обале Америке, где су Индијанци прави стручњаци у коришћењу пчелиње жаоке, и то против свих врста болова.

Код неких домородачких племена у Амазонији и у неким областима Гватемале на исти начин лечи се реуматизам, веома често обољење до којег долази услед велике влаге у атмосфери. Болно место се пет пута дневно и пет дана узастопце излаже убоду пчеле. Посебно занимљив је и народни лек против зубних болести у многим областима централне Америке. Ако је, рецимо, зуб кваран и боли, пчела се искористи тако да забоде жаоку директно у десни испод зуба. И тако три пута дневно, све док бол не престане. За лечење болова у бешици и сметње у бубрезима, становништво Венецуеле такође користи ове инсекте: пчеле се исуше и истуцају а затим пију заједно с белим вином.

Без главе и ногу

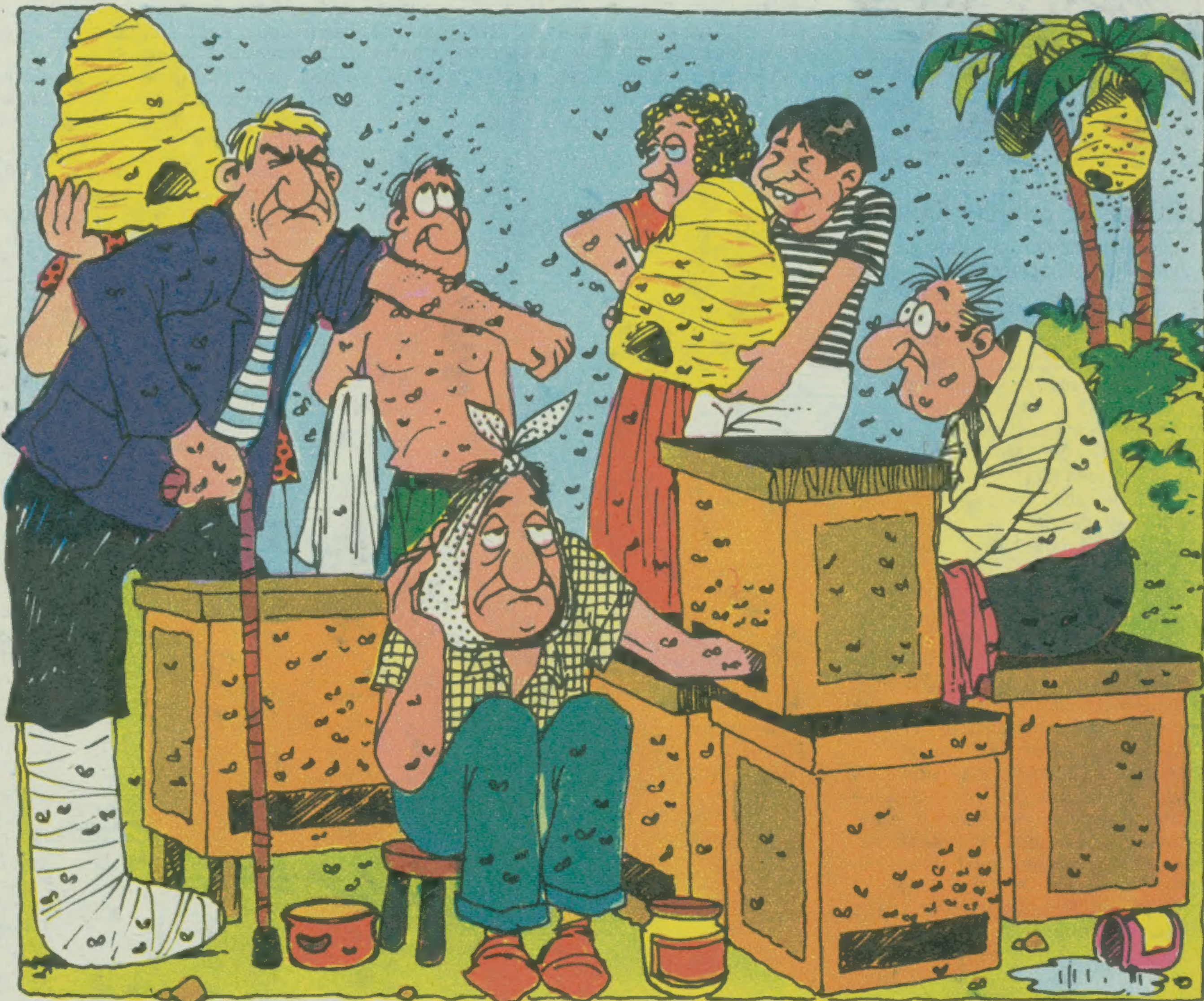
Принцип лечења пчелињим убодом посебно су разрадили и највише усавршили Кинези. Код њих чак постоји веровање да један убод пчеле дневно одлаже старење и лицу даје свежину и здраву боју. Пчелињим убодом лече срчане сметње, болове у грлу и сва гнојна обољења. Прахом од пчела (без главе и ногу) којем додају вино, со и уље, ослобађају децу и одрасле стомачних паразита, нормализују рад жучи и бубрега и, према неким подацима, лече жутицу!

Вредан помена је и обичај неких афричких племена као што су Кујоке из Анголе, да уз помоћ пчела лече гојазност. И то на следећи начин.

Прво се одређена места попрскају раствором од различитих трава а затим „ишарају" резовима. На крају се све то премаже нарочитом помадом од палмовог уља којој су, дословце додате пчеле, једна кобра и један гуштер – исушени на сунцу и истуцани у прах. Нема правих потврда о делотворности овог метода, али Кујоке у њу одувек верују.

Вама, наравно, не препоручујемо да ишта покушавате сами. А колико је важно да то имате на уму можете сазнати – ако већ нисте – из наше рубрике „Жаока смрти" објављене у броју 1699 од 20. 7. 84.

Д. Варагић

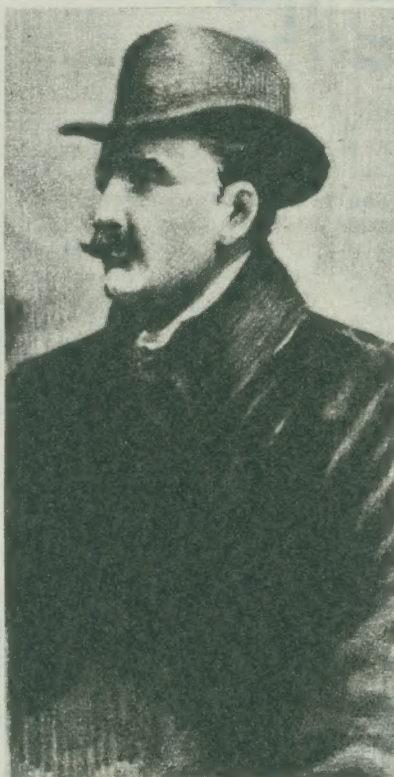

Илустровао Зоран Петканић – Петко

За све филмофиле бајфордовског типа овога пута је журнал из праисторије. На крају ћете гледати филм о великом „кардиологу” Карузу!

ВРЕМЕ ВЕШТАЧКИХ ЧУДОВИШТА

УПОЗНАЈТЕ ЕНРИКА КАРУЗА

Енрико Карузо је један од најпознатијих оперских тенора. Имао је глас изванредног квалитета. Његово певање је било дубоко осећајно, уносио се у музику коју је изводио. Карузо је први певач чији је глас забележен на плочи за фонограф (претечу грамофона). То снимање се обавило у једној хотелској соби у Милану, 1902. године. Пореклом Италијан, из сиротињске четврти Напуља, Карузо је направио светску каријеру и постао звезда највећих оперских кућа - Метрополитена, Скале, Ковент Гардена. Био је мајстор за извођење италијанских и француских опера, као и наполитанских песама свога завичаја. Плоча на којој је снимио познату арију из Леонкаваловић „Пајаца” била је прва која је у историји продата у милион примерака. Велики Карузо је сматрао да прави певач може да буде само онај ко има широке груди и велика уста. Такође је веровао да деведесет процената певачког умећа чини памћење а десет процената интелигенција. Уз ово је неопходно још много рада и велико срце!

Карузо је умро у Напуљу, у четрдесетој осмој години, 1921.

КРИЛАТИ ГУШТЕР ПОНОВО ЛЕТИ

Quetzalcoatlus northropi је птеросаур или летећи рептил, чије име на грчком значи „крилати гуштер”. Живео је на Земљи у доба диносауруса, све у свему, неких 150 милиона година, а изумро је пре 65 милиона година. Сматрају га највећом животињом која је икад успела да полети.

Данас двадесет палеонтолога, палеобиолога и аеродинамичара из разних крајева САД, покушавају да реконструишу овог рептила и његове летачке способности. Као путоказ у истраживању користе фосиле ове животиње, нађене у Тексасу.

План лета QN-а је већ уцртан. Следећег пролећа, „крилати гуштер” треба да полети са платоа испред Националног ваздухопловног музеја у Вашингтону, да направи круг око Вашингтоновог споменика и спусти се испред Природњачког музеја. Лет треба да траје целих пет минута.

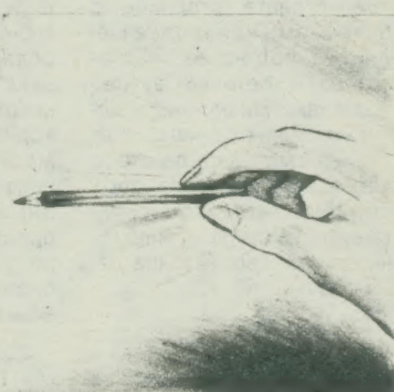
Распон крила ове џиновске птице-модела износи 11 метара, четири метра више него код иједне птице, а тежина јој је 64 kg. Остали подаци које су скупили палеонтолози говоре да је QN имао огромну главурду на дугом врату који се пружао готово на три метра даље од масивних крила. Дакле, радило се о једној прилично нестабилној креатури. „То је као да треба да конструишемо авион са уздигнутим репом однапред” – жале се конструктори који сматрају да је QN морао истовремено да маше главом и крилима и тако постиже стабилност.

Овај прототип „крилатог гуштера” који ће покретати серво-мотор, изгледаће што је убедљивије могуће. Биће пресвучен крзном у одговарајућој боји. Са земље ће бити одбачен увис, када ће, претпоставља се, почети да маше крилима, на радост својих конструктора и обожавалаца!

САВИТЉИВА ОЛОВКА

Ако већ гуштер може да лети – и ваша оловка може да се савије! Ево шта треба да урадите: ухватите оловку палцем и кажипрстом, на два центиметра од њеног краја. Држећи је лабаво, њишите је горе-доле, али истовремено по-

мичите и руку горе-доле. Сад се загледајте у оловку и видећете да се савија као да је од гуме!

Ако вам овај штос не успе од прве (у питању су два покрета једном руком које треба обавити истовремено) не одустајте. Кад на крају „укротите” себе, „укротићете” и оловку!

КО БИ РЕК'О

Уколико не сматрате да је „крођење” оловке неко нарочито откриће проучите, ову листу, за човека најдалекосежнијих открића. Она су му помогла да повећа своје могућности. Направио је експерт за комуникације и светско име на том пољу, Маршал Маклуан:

1. Ватра
2. Одећа
3. Точак
4. Полуга (Архимед: „Дајте ми само једну чврсту тачку на коју ћу да станем и ја ћу покренути Земљу,”
5. Фонетска азбука (развитак језика)
6. Мач
7. Штампарија (свако је читалац насупрот Ксероксу који тврди да је издавач)
8. Електрични телеграф (претеча телефона)
9. Елетрично светло
10. Радио-Телевизија (развитак централног нервног система)

Илустровао Ненад Милићевић

Мила и Тимоти Бајфорд

КАД МАЈСТОР САЊА КИШУ

ПУШКЕ САЧМАРИЦЕ КОРИСТЕ СЕ, КАО ШТО СЕ ЗНА, ЗА ЛОВ НА СИТНУ И НАЈКРУПНИЈУ ДИВЉАЧ. МАЊЕ ЈЕ ПОЗНАТО КАКО ЈЕ ПРВЕ КУГЛИЦЕ САЧМЕ ПРЕ ВИШЕ ОД ДВЕСТА ГОДИНА НАПРАВИО МАЈСТОР ИЗ БРИСТОЛА

Како направити сачму? Ово питање мучило је мајсторе који су израђивали муницију од часа када су пушке измишљене. У почетку се чинило да су калупи најједноставније решење, па су се до 18. века навелико употребљавали такозвани двоструки калупи у којима је одједном могло да се излије до 20 зрна.

Метод је, међутим, имао два озбиљна недостатка: био је спор и мукотрпан и давао је зрна која су пречесто била неупотребљива, јер су на местима где су се две половине калупа поклапале остајале неравнине.

Сачма се, све до почетка 19. века производила на још један начин: сечењем оловних плоча на квадратиће који су се потом бесомучно „мућкали" у бурету све док им се на тај начин не би обили нежељени ћошкови и добила готово округла зрна.

Неки су то радили и овако. Истопљено олово сипали су кроз сито у буре с водом, али је невоља била у томе што су се обично добијала зрна неправилног облика или, у најбољем случају, јајолика.

Једном речју, ни један од ових метода није ваљао.

Проблем је пре више од двеста година решио власник једне топионице олова из Бристола по имену Виљем Вотс. Како је тачно Виљем дошао до тог открића није извесно, али по једној верзији догађаја за то имамо да захвалимо киши и то не оној правој, него оној коју је мајстор Вотс видео у сну.

Патент бр. 1347

Било како било, ,да ли гледајући у праву кишу или сневајући је, Виљем је приметио како се кишне капи у паду обликују у савршено правилне лоптице. Зашто се онда и са растопљеним оловом, уколико се излије са довољне висине не би постигло исто?

Поуздано се зна да је Виљем Вотс живео тачно преко пута цркве Сент Мери Редклиф, те је сасвим могуће да је своју теорију, како неки тврде, први пут проверио капајући олово с врха црквеног торња у буре које је поставио у подножју. Могуће је и да је Вотс само применио оно што је неко пре њега открио. Ван сваке је сумње, међутим, да је Виљему Вотсу, мајстору из Бристола, 28. марта 1782. одобрен патент бр. 1347 за производњу оловне сачме „масивне, савршено округле и без неравнина, огреботина и несавршености какве имају друга до сада произведена зрна".

Вотсов метод био је крајње једноставан. Олово се истопи у гвозденој посуди, дода му се арсен, а затим тако добијена легура кутлачом сипа кроз сито или решетке који се налазе на одређеној висини изнад воде. За најмања зрна, објашњавало се у патенту, сито или решетка морају да буду најмање три метра изнад воде, за највеће око 45 метара или више, итд., у сразмери са величином метка који се жели добити. Виљем Вотс је тако будућим произвођачима оставио у наслеђе значајно запажање: да величина сачми зависи пре свега од дужине пада истопљеног олова.

Први торањ за прављење сачме на свету био је у ствари породична кућа практичног мајстора Вотса који је на крову свог дома једноставно подигао кулу.

Где? Па на врх куће

Као и сваки, и овај проналазак имао је мана. Мада неупоредиво савршеније него претходне, известан број Вотсових куглица није одговарао похвалном опису из патента.

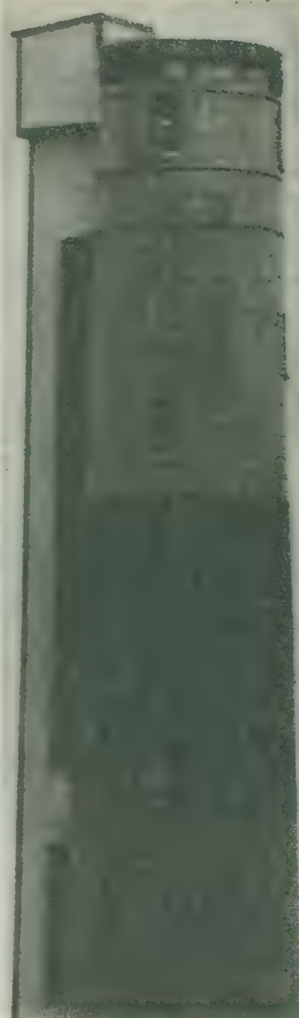
Мајстор Вотс је то овако решио: пуштао је готову сачму низ неку врсту тобогана са отворима кроз које су пропадале само правилне куглице, остале би се откотрљале право у бачву, одакле су их вадили и поново топили.

Пошто из разумљивих разлога за производњу сачме није могао да користи већ поменути црквени торањ, Вотс је био принуђен да сагради сопствени. Како је по природи био практичан, једноставно га је подигао на крову своје куће.

Други део захвата вероватно се још мање допао Виљемовој супрузи, јер је мајстор потом дао да му се кроз три спрата породичног гнезда, једна изнад друге, отворе рупе приличних димензија, а у земљи испод њих ископа бунар. Тако је Виљем Вотс добио жељени пад за своје куглице: тачно 45 метара. По свему судећи, пад и све остало били су заиста сасвим одговарајући, јер је мајстор из Бристола пред крај живота располагао богатством од 10.000 фунти.

Шездесетих година прошлог века Вотсов посао, са све торњем, преузела је компанија „Шелдон буш енд петнт шот" која је пословала с подједнаким успехом као и мајстор све док 1968. Вотсова кула није срушена због изградње пута.

У међувремену су широм земље никле и друге куле, с тим што се с некима, бар што се висине тиче, претерало. Године 1797. у Елзвику је саграђен торањ висок 60 метара који је, тако рећи, од првог дана почео да се криви као торањ у Пизи. Ствар је 1968. догурала дотле да су градски оци одлучили да опасно здање сруше.

За двеста година торњеви за сачму мало су се изменили. Некада су радници морали добро да се озноје док спољашњим степеницама стигну до врха, данас се зато користе лифтови.

Од торњева саграђених у Великој Британији сачуван је и још увек ради само онај у Честеру: висок је 50 метара, у њега је уграђено 333333 цигли и тежак је преко 12 000 тона. Све због куглице сачме.

Да се прича ту завршава, с мајстором који се обогатио на идеји да олово с врха куле излива у бунар, и његовим земљацима који су је преузели, ствар не би била вредна помена. Али, Вотсов метод за добијање сачме преузели су широм света и примењују га и дан данас у САД, Аустрији и Новом Зеланду.

У модерним торњевима сачма се прави тачно онако како је то пре двеста година чинио и мајстор Вотс с изузетком што се олову данас поред арсена додаје и антимон који зрнима даје жељену чврстину, а олово се топи у електричним или пећима на гас.

М. И.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

Риплијеви докази

Веровали или не - ТАКО ВАМ ЈЕ!

РОБЕРТ ЛИРОЈ РИПЛИ, ЗВАЛИ СУ ГА ЈОШ И МОДЕРНИ МАРКО ПОЛО, ПРОПУТОВАО ЈЕ 198 ЗЕМАЉА. ПОРЕД ПРИБЕЛЕЖАКА ЗА СВОЈУ РУБРИКУ О НЕОБИЧНОСТИМА, ДОНОСИО ЈЕ И СВАКОЈАКЕ ПРЕДМЕТЕ. САДА ЈЕ ТА ЊЕГОВА КОЛЕКЦИЈА ДОСТУПНА ПОСЕТИОЦИМА НА 8 МЕСТА У САД. ДА ЗАВИРИМО!

Кад прођете поред светлећих реклама које наговештавају разноразна чудеса у музеју „Веровали или не" (један од осам, колико их укупно има), платите улазницу, очешете се о неки необичан предмет (на пример – чесму која сама себе напаја водом), прво на шта ћете налетети је, наравно, сам Рипли. Дочекује вас баш као прави домаћин.

Фигура Роберта Лироја Риплија направљена је од воска. Творац чувене рубрике „Веровали или не", која је за његовог живота имала дневно 20 милиона издања и око 80 милиона читалаца широм света, очигледно је и сам занимљив „експонат".

Да се подсетимо само неколико детаља из његове биографије о којима је „Забавник" у пар наврата писао.

Често се дешава да се значајне ствари догоде сасвим случајно. У децембру 1918. Рипли, већ прослављени спортски илустратор, није имао одговарајућу вест за њујоршки „Глоуб", новине у којима је радио. Досетио се неких чудних подвига – човека који је препешачио континент ходајући унатрашке, другог који је у рекордном времену прескакутао на једној нози сто метара, двојице која су трчала на три ноге јер су им две леве биле везане... и то нацртао. Бојажљиво је вести предао уреднику. Овај је био одушевљен а и читаоци (убрзо се показало).

„Веровали или не" појављивало се прво једном недељно, па двапут, а онда – сваки дан. Људи су Риплију слали прилоге из свих крајева света. Годишње је примао око милион писама. Једном приликом, кад је организован конкурс за најуспешнију вест, на Риплијеву адресу пристигло је два и по милиона писама за само две недеље.

Кад смо већ код адресе, шта су то људи писали на коверти? На једној је стајало само „Рип", на другој Риплијева фотографија. Писма су стизала насловљена и Брајевом азбуком, Морзеовим писмом, Риплијево име писали су унатрашке, одоздо нагоре, представљали знацима за глувонеме. На многима је писало: „Највећем светском лажову".

Роберт Лирој Рипли, рођен последњег дана 1893. био је власник неколико аутомобила а сам никад није научио да вози, скупљао је конзерве од пива а пио само џин. Облачио се тако да је један његов пријатељ рекао да изгледа као „фабрика боје на коју је бачена бомба". Пропутовао је на љихаде километара, обишао 198 земаља у време кад се још није толико путовало (из сваке почео да доноси свакојаке предмете), знао толико људи а у суштини био изузетно стидљив и повучен.

С обзиром да је његова кућа у Санта Рози у Калифорнији већ толико била претрпана разним стварима из целог света, одлучио је да током изложбе у Чикагу 1933. године отвори свој први музеј.

ОЧИ У ОЧИ СА САМИМ СОБОМ

Најдраже Риплијево откриће био је Лиу Чанг, кинески државник који је живео крајем 10. века. Из списа и цртежа из тог времена Рипли је открио да је Лиу ишао кроз живот четворовок! Наиме, био је рођен с телесном маном (да л' је то ипак била предност, остаје нам само да нагађамо) – имао је по две рожњаче и две зенице у сваком оку.

Да ли је то што је сваког гледао четвороструко имало утицаја да је у Кини и произведен за гувернера па постао и први министар? Ко зна.

Иначе, каже се да је Лиу Чанг био велики коцкар а волео је и да попије. Како ли је Лиу видео ствари кад се напије?

ГЛАВА КАО ТЕНИСКА ЛОПТИЦА

Некада су индијански ратници из племена Хиваро у горњем Амазону уобичавали да својим противницима одсецају главе. За разлику од класичног скалпа, Хиваро Индијанци понели би целу главу да би од ње на миру направили амулет.

Посебном технологијом успевали су да од нормалне главе добију њену минијатуру величине тениске лоптице. Та мини-глава имала је све карактеристике главе док је још била „привезана" уз тело с којег је одсечена. Само смањене

ЧОВЕК – УЛИЧНА СВЕТИЉКА

Сви су га знали, у Чанкинг су многи долазили само због њега а име му, нико није запамтио. Звали су га једноставно – „човек покретна светиљка".

Појављивао се само ноћу. Изронио би однекуд из мрака и по овом кинеском градићу у сечуанској провинцији ходао с двадесетак центиметара дугом свећом углављеном насред главе.

Често је осветљавао пут и Роберту Смиту, америчком конзулу и доктору Кавенеју, поморском функционеру. Доктор Кавенеј га је једном приликом и прегледао и препоручио Риплију.

Човек – светиљка није тако рођен. По његовој жељи су му (одакле му таква идеја?) трепанацијом избушили кост на лобањи и заштитили је платинастом плочицом. Рупа је била довољно дубока да је могла да се углави упаљена свећа (претходно би се у рупу накапао истопљени восак да свећа не би падала.)

НЕКИ ЧУДАН КОЊ

У месту Салина у америчкој држави Јута у штали остарелог џокеја Френка Стила 1966. године дошао је на свет јединствен коњ. С три ноге – две задње и једном предњом. Назван „Дугме" овај у свету јединствени коњ убрзо се добро сналазио и каскао по Стиловом ранчу поносан на своју „различитост". На жалост, није дуго ходао по свету на три ноге. Кад је сломио задњу, морали су да га убију.

В. С.

НЕКА НОВА КОШАРКА

ПОПУЛАРНА ИГРА ЗА НАЈМЛАЂЕ

Већ десет година Кошаркашки савез Југославије организује такмичења за основце по правилима које је прописала Међународна кошаркашка федерација. Она се унеколико разликују од правих. Утакмица се не дели на два полувремена већ четири четвртине од по 10 минута. Време за одмор између прве и друге и треће и четврте је по 2 минута. Онај највећи, између друге и треће, траје исто колико и четвртина тј. 10 минута.

1.

Свака екипа има право на по један тајм-аут у свакој четвртини. У евентуалном продужетку такође.

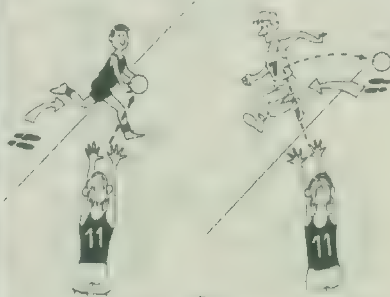

2.

У прве три четвртине сваки играч мора да одигра бар једну, коју, одлучиће тренер. Уколико се повреди, буде удаљен из игре или направи пет личних грешака, противнички тренер ће одлучити ко ће га заменити. Других могућности за измену играча у прве три четвртине – нема. У последњој четвртини и продужетку измене се врше исто као и код одраслих.

3.

Играч који се налази у ауту не сме да унесе лопту на терен. Исто тако не сме ни да је изнесе са терена напоље

4.

Лопта је ван терена ако дотакне било кога или било шта изван њега.

5.

Забрањено је трчати са лоптом ако се не удара о тло.

6.

Играч коме је једна нога стално на истом месту, сме да помера другу односно да пивотира како се то стручно каже.

7.

У обележеном простору испод противничког коша не сме да се остане дуже од три секунда.

8.

Забрањено је неспортско понашање на терену и спречавање противника да постигне погодак.

Техничке грешке код основаца се не признају: подразумева се да морају да се понашају спортски.

9.

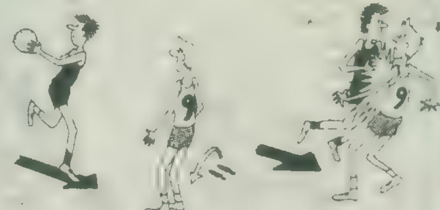
Лична грешка је фаул играча у случају да додирне противниковог играча. Дужност сваког је да те додире избегава.

10.

Сваки играч има право да заузме било коју слободну позицију на терену.

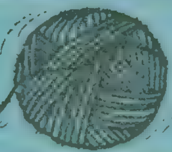
Разуме се, на утакмици и један и други тим треба да дају све од себе како би победили, али у границама спортског понашања.

НЕКА НОВА КОШАРКА

ДА НИЈЕ БИЛО ПОБЕДНИКА...

У ДАЉИНИ НЕКО ЈЕ ИСПАЛИО ИЗ ПУШКЕ. КОЊ ЈЕ УСТУКНУО И ЈА САМ СИЛОВИТО ИЗЛЕТЕЛА ИЗ СЕДЛА. ЛЕЖАЛА САМ НА СТАЗИ У ШУМИ. НИСАМ МОГЛА ДА СЕ ПОМЕРИМ. НИКОГ ДА МИ ПОМОГНЕ...

Ипак ћу да идем. Од Бенка, места у близини Ливерпула у коме живим, треба да се колима возим око сто километара до ергеле. Свеједно, није ми то тешко падало. Знала сам да ме у једној од штала чека Победник, коњ кога сам највише заволела.

Те новембарске суботе прошле године, температура је била једва нешто изнад нуле. Зато су ме и муж и деца одговарали од пута. Одлучила сам да идем, објашњавајући им да нема смисла да разочарам свог четвороножног пријатеља. У ствари, нисам себи могла да ускратим то задовољство. Одлазила сам на јахање сваке суботе и чинило ми се да ме је то растерећивало. Тако сам лакше подносила све остале дане пуне обавеза.

Победник је, као увек, осетио да се приближавам. Поздравио ме је њиштањем. Сагао је главу и почео да ме гурка. Знао је да му увек нешто донесем. Кесицу бомбона, шећер у коцкама, чоколаду.

Само сам желела да плачем

Радовало ме је да сваки пут кренем неком другом стазом кроз шуму. Како смо улазили све дубље, дрвеће је било гушће а стазе су се једва разазнавале од опалог лишћа. Случајних шетача било је све мање. Ту и тамо пут би нам пресекла нека срна или јелен.

Привукла сам се Победнику уз врат. Пустила сам га да галопира онако, без неког одређеног плана. Била сам потпуно опуштена.

А онда, у даљини, неко је испалио из пушке. Победник је нагло устукнуо и ја сам силовито излетела из седла. Пала сам неколико метара од коња, као избачена из катапулта. Учинило ми се да се небо затворило нада мном. Изгубила сам свест.

Колико је времена прошло више не знам, али кад сам се повратила била сам ужаснута. Сваки делић тела ме је болео и што је најгоре, нисам могла да се померим.

Илустровао Драгутин Њежић

Кажу да у таквим ситуацијама човек треба да остане прибран. Паника га никуд неће одвести. Почела сам наглас да размишљам шта да урадим.

„Далеко си од главних стаза, знаш, мале су ти шансе да ће било ко ускоро наићи. Поготово по том времену нема много шетача у шуми. Дакле, једина ти је нада да покушаш да се некако довучеш до најближег пута. Само како?"

Ту више нисам знала шта себи да одговорим. Само сам имала ужасну потребу да плачем. Поново сам изгубила свест.

Освестио ме је влажан дах на лицу. Победник се сагао нада мном и лизао ме. Гурнуо ме је њушком као да жели да ме подсети да сам још жива и да не треба да губим наду. Била сам му захвална што ме није оставио. Само, на жалост, он ми не може помоћи. Или ипак може?

Ухватила сам га за дизгине. Мој предивни, паметни коњ одмах је схватио шта треба да учини. Што је могао пажљивије кренуо је напред, да ме не повреди. Била сам сигурна да зна куда ме вуче.

Обе ноге су ме страховито болеле, сваки покрет био је за мене агонија. Пуштала бих дизгине с времена на време, да се одморим, да прикупим нову снагу. Желела сам да останем, да то мучење већ једном прође.

Победник ми није дао да се препустим. Сваки пут кад бих заронила главу у лишће и почела да јецам, гурао ме је главом, лизао по лицу и храбрио ме.

Колико дуго је све то трајало, да ли сам прешла сто метара или петсто, не знам. Углавном, нашла сам се на главном путу.

Коњ покушава нешто да каже

Угледала сам један пар у даљини. Покушала сам да их дозовем, али нисам имала снаге да викнем. Почело је да се смркава, шума је деловала злокобно. Сетила сам се приче о неком човеку који је пре неколико месеци умро у шуми јер га нико није нашао на време. Да ли ће се и мени то догодити?

У једном тренутку [illegible] је појурио. Мислила сам да је у даљини осетио неку женку и заборавио на мене. Изгубила сам сваку наду. Док открију да ме нема, биће већ касно.

У ствари, Победник је у близини наишао на људе. Биле су то две жене које су кренуле у шуму да се надишу свежег ваздуха. Управо су се спремале да крену натраг, било је већ сувише мрачно мада је било тек пола шест.

Касније су испричале да их је изненадио неки коњ који је дотрчао до њих и почео да њишти и да клима главом. У први мах су се уплашиле, али су онда почеле да схватају да он покушава нешто да им каже.

Кренуле су за њим. На око петсто метара наишле су на мене. Више није било страха. Знала сам да сам спасена.

Једна од жена отишла је на Победнику по помоћ, друга је остала уз мене. Ништа није могла да ми помогне, али и само њено присуство ми је много значило.

После неких двадесет минута дошли су неки људи с носилима. Кола хитне помоћи нису могла да приђу па су ме они носили до њих.

Све се одвијало невероватном брзином. Одвезли су ме до болнице, мој супруг је био обавештен шта ми се догодило. Имала сам пуно повреда. Биле су ми сломљене обе ноге, преживела сам потрес мозга, читаво тело ми је било у огреботинама. Најважније је ипак било да сам жива.

Џенет Расел

Тридесетдеветогодишња Енглескиња Џенет Расел лежала је у болници месец дана. Никада више није пожелела да јаше. Победника, коња који јој је спасао живот, редовно обилази бар једном месечно. Сваки пут му донесе кесицу бомбона, шећер у коцкама или чоколаду. Исприча му шта јој се догађало док се нису видели. А он, као да је разуме.

МОДЕСТИ БЛЕЈЗ:

ХОЋУ ДА БУДЕМ КАО ТИ

ПИШЕ: ПИТЕР О'ДОНЕЛ (PETER O'DONNEL) ЦРТА: РОМЕРО (ROMERO)

МОДЕСТИН ОБОЖАВАЛАЦ РУФУС ЈЕ ГЕНИЈАЛНИ ОБИЈАЧ СЕФОВА. МОМКА КИДНАПУЈЕ ПРЕСТОНОВА БАНДА, ДА БИ СЕ ДОМОГЛА УКРАДЕНОГ НАКИТА. РУФУС ГА ЈЕ САКРИО У НАПУШТЕНО РАТНО УТВРЂЕЊЕ НА УШЋУ ТЕМЗЕ. ПРЕСТОН ТАМО ОДВОДИ РУФУСА, АЛИ И ЊЕГОВУ ДЕВОЈКУ ЏОСИ. СРЕЋОМ, МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ ИМ УШЛИ У ТРАГ...

НЕ ДИРАЈТЕ ЏОСИ! ПУСТИТЕ ЈЕ! ПРИСТАЈЕМ ДА РАДИМ ЗА ВАС! ИМАЋЕТЕ МНОГО НАКИТА!

НЕ, НЕ ИСПЛАТИ МИ СЕ, ДРАГИ МОЈ!

ХВАЛА ТИ, РУФИ...

ЋУТИ.. ЗА СВЕ САМ ЈА КРИВ!

ПРЕСТОНЕ, ПАЗИ! ГАРВИН ЈЕ ОВДЕ!

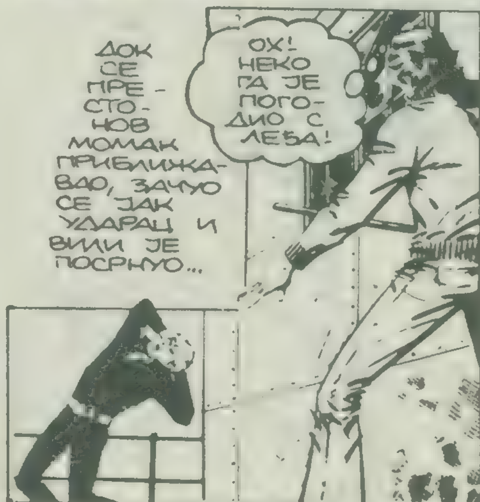
ОН? ТО ЗНАЧИ И МОДЕСТИ! ИДИ, ПОБРИНИ СЕ ЗА ЊИХ! НЕЋУ ДА МИ СЕ МУВАЈУ ОВУДА!

2807

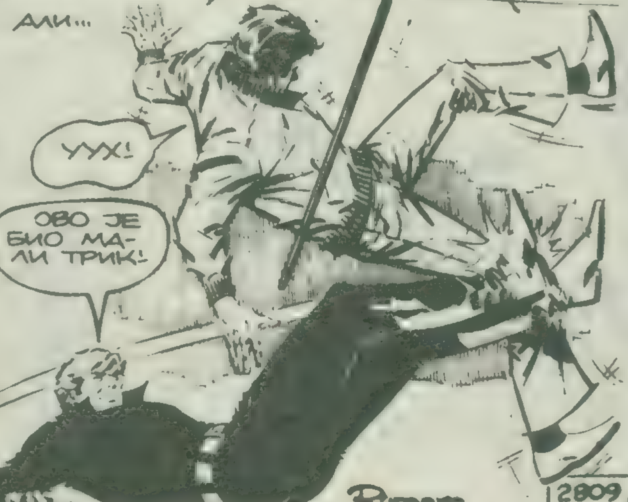

МОДЕСТИ СЕ ПОЛАКО КРЕТАЛА ГУСТИМ ХОДНИЦИМА...

ОД ГАРВИНА И МОДЕСТИ НИ ТРАГА, АЛИ ВИДИМ ДОЛЕ НЕКИ ЧАМАЦ! ЗНАЧИ ДА ХЕНРИ НИЈЕ ЗАБАДАВА ДИГАО УЗБУНУ!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ГДЕ ЛИ СУ?
ХЕНРИ, ШТА СЕ ДОГОДИЛО?
2810

ГАРВИН МЕ ЈЕ САГЛЕО, А ОНДА МИ ЈЕ ОМОТАО ОВУ ШИПКУ ОКО ВРАТА!

НЕ МОГУ ДА ЈЕ ИСПРАВИМ! МОРАЋЕМО НЕКАКО ДА ЈЕ ПРЕСЕЧЕМО!

А У УТВРЂЕЊУ...
2811

ОДЈЕКНУО ЈЕ ПУЦАЊ, А МОДЕСТИ СЕ БАЦИЛА У СТРАНУ...
ТО ЈЕ МОДЕСТИ! НАШАО САМ ЈЕ!

ХЕНРИ, ЗА ЊОМ! ДО ЂАВОЛА, ГДЕ СИ СЕ ИЗГУБИО?

НА КРАЈУ ХОДНИКА ЈЕ ЗИД... ИЗЛАЗА НЕМА...

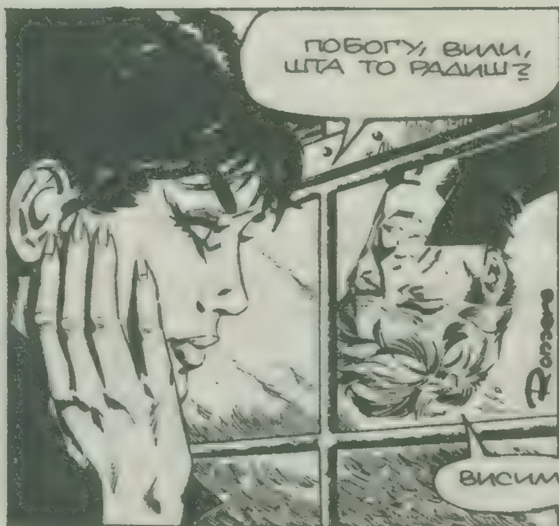
ИЗНЕНАДА, МОДЕСТИ ЈЕ СКОЧИЛА СА ЦЕВИ...

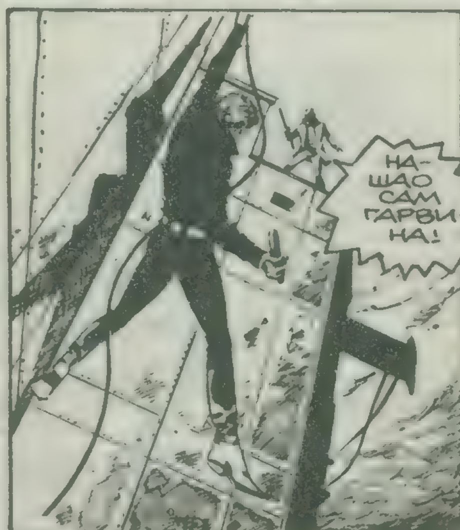
АХА! ЗНАЧИ, ИМА И ПУЦЊАВЕ... НАДАМ СЕ ДА СЕ ВИЛИ ДОБРО ЧУВА...

НА ЧИЈОЈ СИ СТРАНИ, ПРИНЦЕЗО! УМАЛО МИ НИСИ РАЗБИЛА ГЛАВУ ТИМ ПИШТОЉЕМ!

ПОБОГУ, ВИЛИ, ШТА ТО РАДИШ?
ВИСИМ!

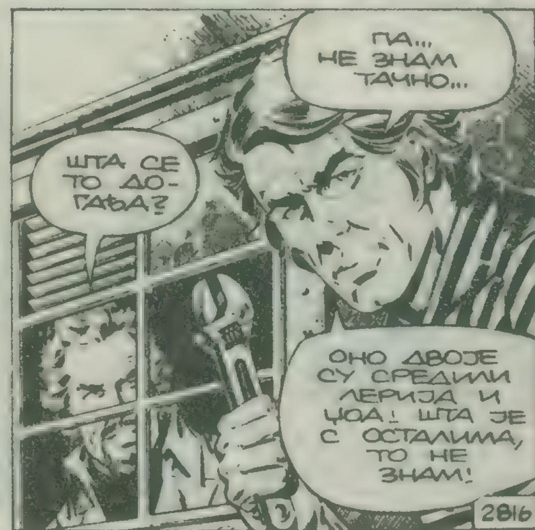
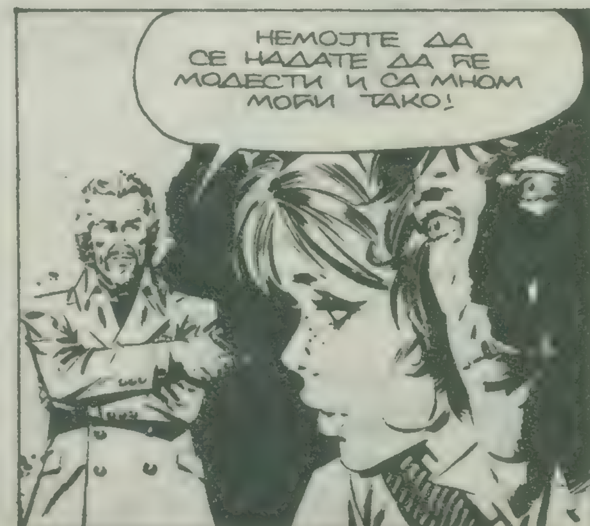
ОВО ЈЕ ЈЕДИНИ НАЧИН ДА ЗАВИРИМ КРОЗ ПРОЗОР! УНУТРА НЕ СМЕМ НИ ДА КРОЧИМ!

'ЕЈ, ЕВО ЈЕДНОГ!
ООХ!
2814

НАШАО САМ ГАРВИНА!

ВИЛИ ЈЕ ХИТНУО МЕТАЛНУ ШИПКУ...
УУХ!

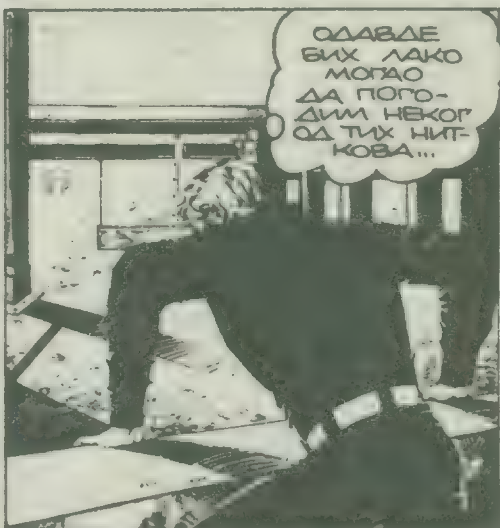
МОРАМ ДА СЕ СКЛОНИМ! ЗНАШ ЛИ МОЖДА КОЛИКО ИХ ЈЕ?
НЕ... ДА' ИЗГЛЕДА ДА СУ БРОЈНИ И СПРЕМНИ СУ НА СВЕ!
2815

КАД БИХ БАР ЗНАЛА ГДЕ ПРЕСТОН ДРЖИ РУФУСА И ДЕВОЈКУ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...
ХЕЈ, ДОЂИ ОВАМО!

ПА... НЕ ЗНАМ ТАЧНО...
ШТА СЕ ТО ДОГАЂА?
ОНО ДВОЈЕ СУ СРЕДИЛИ ЛЕРИЈА И ЏОА! ШТА ЈЕ С ОСТАЛИМА, ТО НЕ ЗНАМ!
2816

НЕМОЈТЕ ДА СЕ НАДАТЕ ДА ЋЕ МОДЕСТИ И СА МНОМ МОЋИ ТАКО!

АКО КРОЧИ ОВАМО, СТАЋУ ИЗА ВАС И УПЕРИЋУ ВАМ ЦЕВ У ЛЕЂА!
БАШ ЊУ БРИГА ШТА ЋЕ С НАМА БИТИ!

ЗАВЛАДАЛО ЈЕ НЕКО ЧУДНО ЗАТИШЈЕ...
2818

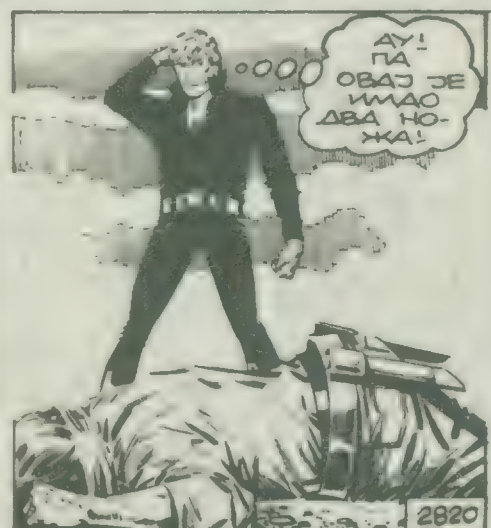

ОДАВДЕ БИХ ЛАКО МОГАО ДА ПОГОДИМ НЕКОГ ОД ТИХ НИТКОВА...

АХА! ТУ ЛИ СИ?

ВИЛИ ЈЕ ЧУО НЕКИ ШУМ И БАЦИО СЕ НА ЗЕМЉУ...
ДО ЂАВОЛА!
2819

НИ МАКАЦ! МНОГО БОЉЕ БАРАТАМ НОЖЕМ НЕГО ШТО СИ СЕ НАДАО! ГОТОВ СИ, ГАРВИНЕ!

ИПАК...
УХХ!

АУ! ПА ОВАЈ ЈЕ ИМАО ДВА НОЖА!
2820

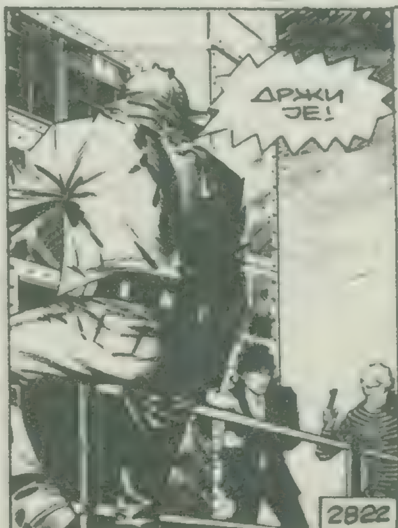

ОХО!
МОДЕСТИ СЕ НАШЛА ЛИЦЕМ У ЛИЦЕ СА ПРЕСТОНОВИМ МОМКОМ...

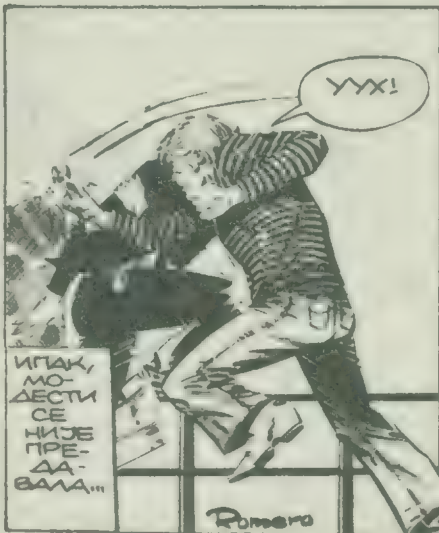

'АЈДЕ, БАЦИ ТО ШТО ИМАШ, И РУКЕ УВИС!

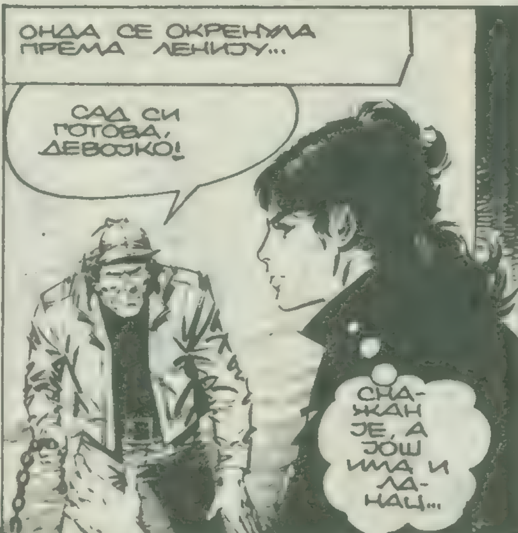

А АКО НЕЋУ? НЕЋЕШ ПУЦАТИ, ЗНАМ... ПАМЕТНА СИ ТИ МАЛА!
2821

МОДЕСТИ ЈЕ ПРИМЕТИЛА ЧУДАН СЈАЈ У ОЧИМА СВОГ НАПАДАЧА И ПОСКОЧИЛА ЈЕ У СТРАНУ...

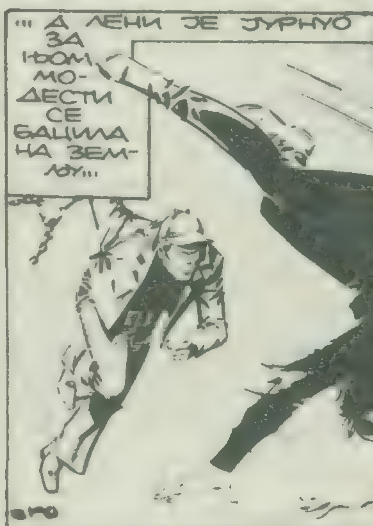

АЛИ, СИДРО ЈЕ ИПАК ЗАКАЧИЛО ЊЕН ЛАКАТ...

ДРЖИ ЈЕ!
2822

УУХ!
ИПАК, МОДЕСТИ СЕ НИЈЕ ПРЕДАВАЛА...
Romero

ОНДА СЕ ОКРЕНУЛА ПРЕМА ЛЕНИЈУ...
САД СИ ГОТОВА, ДЕВОЈКО!
СНАЖАН ЈЕ, А ЈОШ ИМА И ЛАНАЦ...

2823
МОДЕСТИ ЈЕ ПОТРЧАЛА...

... А ЛЕНИ ЈЕ ЈУРНУО ЗА ЊОМ
МОДЕСТИ СЕ БАЦИЛА НА ЗЕМЉУ...

... И НОГАМА, КАО МАКАЗАМА, УХВАТИЛА ЛЕНИЈЕВ ВРАТ...

А ОНДА...
ДАА!
2824

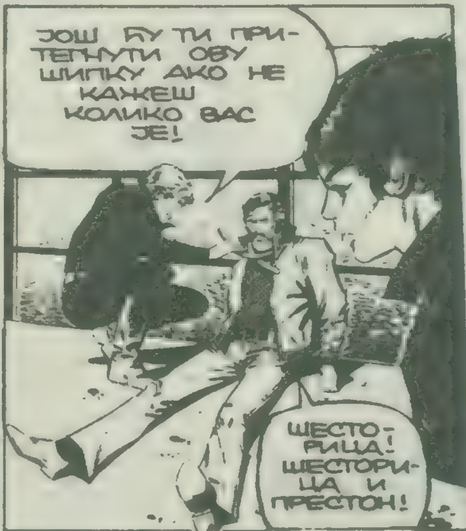

АЛИ, КАД ЈЕ ХТЕЛА ДА СЕ ПРИДИГНЕ...

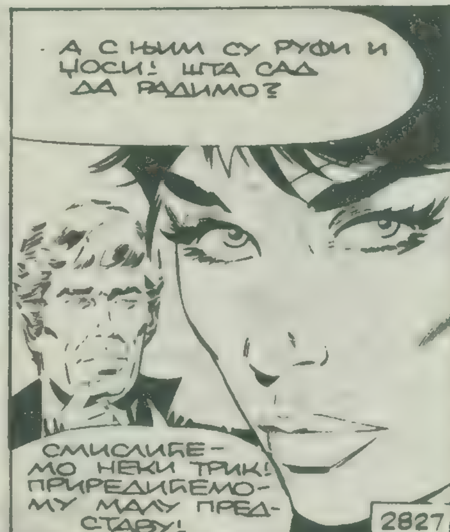
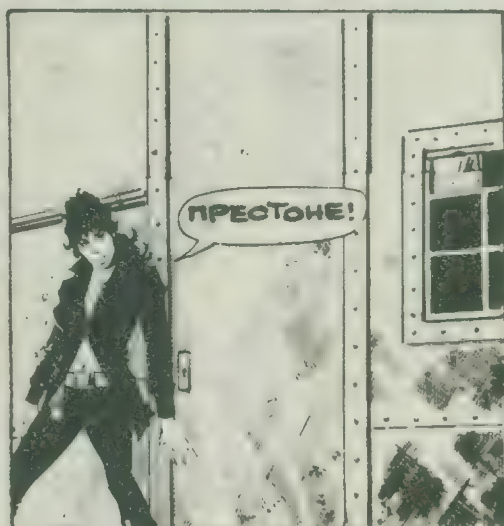

АХ! ТУ СТЕ, ЗНАЧИ!
Romero
2825

ВИДИМ, ИМАЛА СИ МНОГО ПОСЛА!
ДА... А НЕ ЗНАМО КОЛИКО ИХ ЈЕ ЈОШ ОСТАЛО!

ЛАКО ЋЕМО ТО ОТКРИТИ!
Romero

ЈОШ ЋУ ТИ ПРИТЕГНУТИ ОВУ ШИПКУ АКО НЕ КАЖЕШ КОЛИКО ВАС ЈЕ!
ШЕСТОРИЦА! ШЕСТОРИЦА И ПРЕСТОН!

ЗНАЧИ, ОСТАО ЈЕ ЈОШ САМО ПРЕСТОН! ГДЕ ЛИ СЕ КРИЈЕ?
У ПРОСТОРИЈИ ГДЕ ЈЕ БИЛА РАДИО-СТАНИЦА!

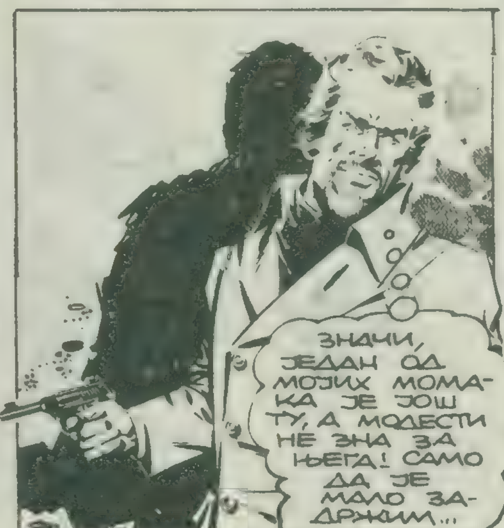
ОТКУД ЗНАШ?
ПИТАО САМ ОВОГ НАШЕГ ДРАГОГ ПРИЈАТЕЉА! ОН ЦВРКУЋЕ К'О ПТИЧИЦА, КАД МУ ПРИТЕГНЕШ ШИПКУ!

А С ЊИМ СУ РУФИ И ЏОСИ! ШТА САД ДА РАДИМО?
СМИСЛИЋЕМО НЕКИ ТРИК! ПРИРЕДИЋЕМО МУ МАЛУ ПРЕДСТАВУ!
2827

ПРЕСТОНЕ!

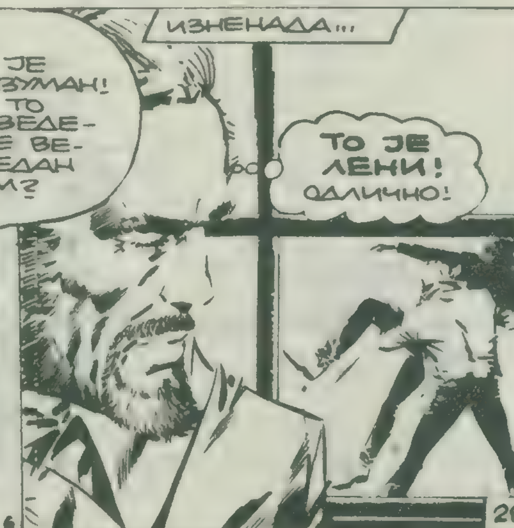
Romero
ГОСПОДИНЕ ПРЕСТОНЕ, МОЛИМ! ИМАМ ПИШТОЉ И МОГУ ДА БИРАМ - ДА ПУЦАМ У РУФУСА ИЛ' У ЏОСИ!

НУДИМ ВАМ ПОГОДБУ, ХОЋЕТЕ ЛИ ДА ЈЕ ЧУЈЕТЕ?
УВЕК САМ СПРЕМАН НА ПРЕГОВОРЕ, МОДЕСТИ!
2829

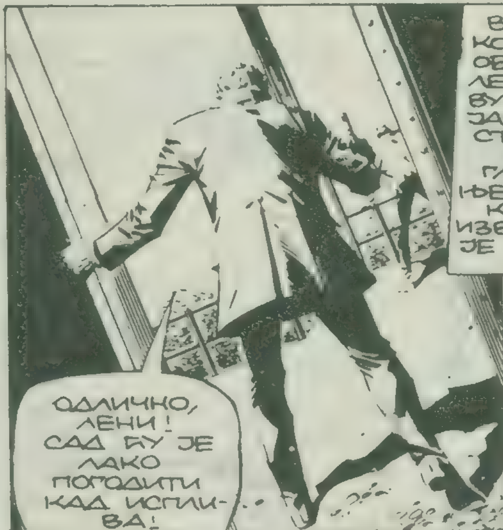
ЧУЈТЕ, ВАШИХ ПЕТ МОМАКА ВИШЕ НИСУ У СТАЊУ ДА СЕ ПОМЕРЕ! ОСТАЛИ СТЕ САМИ!

ПЕТ? ИМА ИХ ШЕСТОРИЦА! ЈЕДНОГ ЈЕ ЗАБОРАВИЛА!
А САМА САМ И ЈА! ВИЛИ ЈЕ СЛОМИО РУКУ!

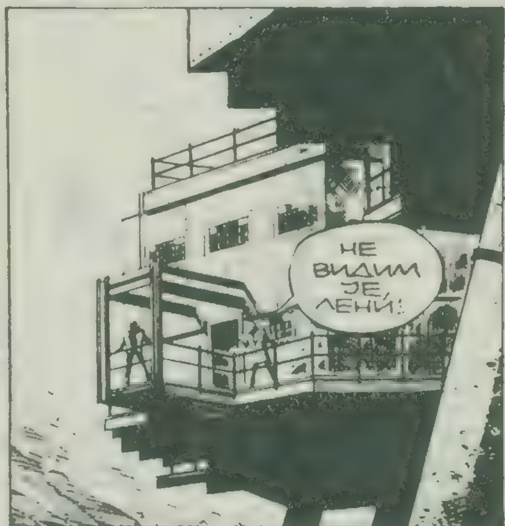
ЈЕ ЛИ?
ДА! УЗМИ ГЛЕН И ПУСТИ РУФУСА И ДЕВОЈКУ!
Romero
2830

ЗНАЧИ, ЈЕДАН ОД МОЈИХ МОМАКА ЈЕ ЈОШ ТУ, А МОДЕСТИ НЕ ЗНА ЗА ЊЕГА! САМО ДА ЈЕ МАЛО ЗАДРЖИМ...

Romero
ТВОЈ ПРЕДЛОГ ЈЕ САСВИМ РАЗУМАН! АЛИ, КАКО ТО СВЕ ДА ИЗВЕДЕМО КАД НЕ ВЕРУЈЕМО ЈЕДАН ДРУГОМ?

ИЗНЕНАДА...
ТО ЈЕ ЛЕНИ! ОДЛИЧНО!
26

И СЛЕДЕЋЕГ ТРЕНУТКА МОДЕСТИ ЈЕ ВЕЋ БИЛА У ВОДИ...

ОДЛИЧНО, ЛЕНИ! САД ЋУ ЈЕ ЛАКО ПОГОДИТИ КАД ИСПЛИВА!

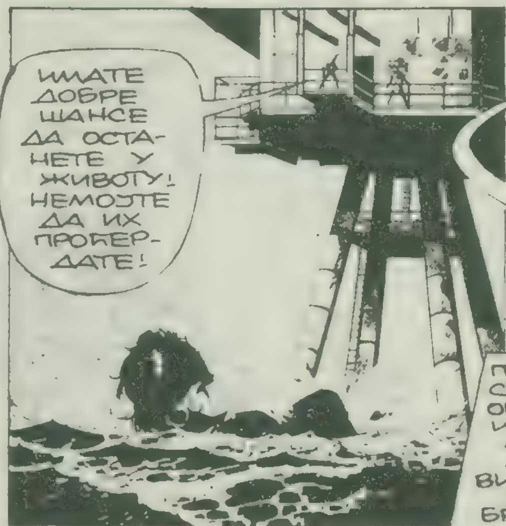

ВИЛИ, КОЈИ ЈЕ ОБУКАО ЛЕНИЈЕВУ ВИНДЈАКНУ И СТАВИО НА ГЛАВУ ЊЕГОВУ КАПУ, ИЗВУКАО ЈЕ НОЖ...
САД ЈЕ ГОТОВ!
2833

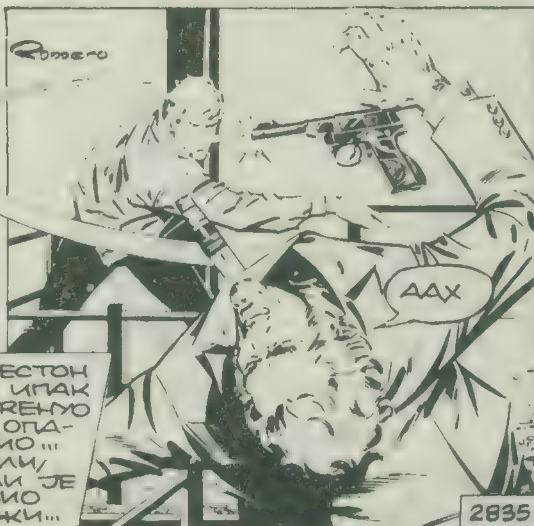

НЕ ВИДИМ ЈЕ, ЛЕНИ!

А, ЕВО ЈЕ! КАКВА ДИВНА МЕТА!

Romero
ПОЛАКО, ГОСН' ПРЕСТОНЕ, ЈА НИСАМ ЛЕНИ!
2834

ГАРВИНЕ!
ДА, ЈА САМ! А САД ЛЕПО БАЦИТЕ ТАЈ РЕВОЛВЕР!

ИМАТЕ ДОБРЕ ШАНСЕ ДА ОСТАНЕТЕ У ЖИВОТУ! НЕМОЈТЕ ДА ИХ ПРОЋЕРДАТЕ!

Romero
ААХ
ПРЕСТОН СЕ ИПАК ОКРЕНУО И ОПАЛИО... АЛИ, ВИЛИ ЈЕ БИО БРЖИ...
2835

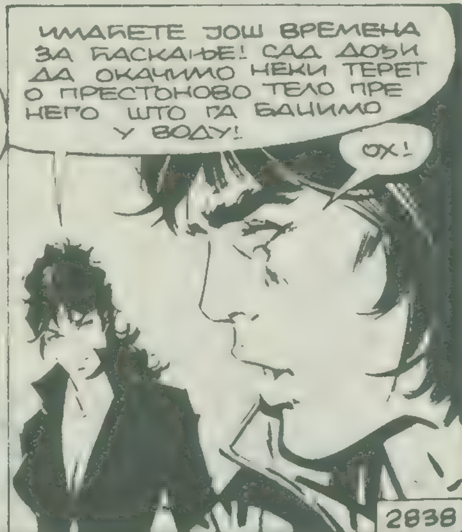

МОДЕСТИ СЕ ПОПЕЛА НА УТВРЂЕЊЕ...
ЈЕСИ ЛИ ДОБРО, ПРИНЦЕЗО? ЖАО МИ ЈЕ ЗБОГ ПРЕСТОНА АЛ' НИСАМ ИМАО ИЗБОРА!
ЗНАМ...
Romero

Romero
ОХ... ЧУЈЕШ ЛИ? ПА ТО СУ ОНИ... МОДЕСТИ! И ВИЛИ!

ДОБРО, ДОБРО! НЕ МИСЛИТЕ ВАЉДА ДА СМО ОВДЕ ДОШЛИ ЗБОГ ПЕЦАЊА!

МОДЕСТИ... НЕ ЗНАМ ШТА ДА КАЖЕМ! МИЛИОН ПУТА ХВАЛА ШТО СИ НАС СПАСЛА, ПОСЕБНО ЏОСИ...

И ЈА, ЏОСИ!
БИЛО ЈЕ УЖАСНО! ЈОШ СЕ СВА ТРЕСЕМ ОД СТРАХА!

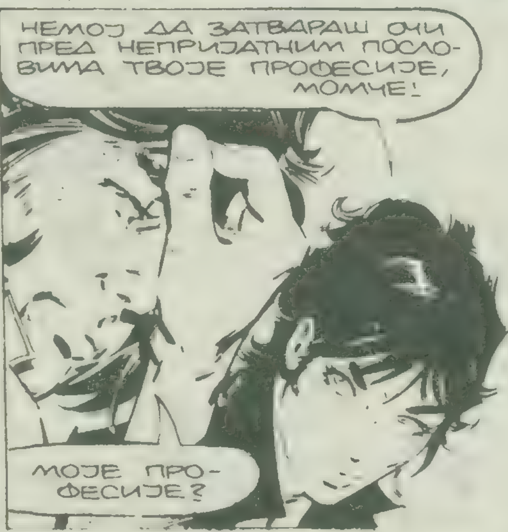

ИМАЋЕТЕ ЈОШ ВРЕМЕНА ЗА ЋАСКАЊЕ! САД ДОЂИ ДА ОКАЧИМО НЕКИ ТЕРЕТ О ПРЕСТОНОВО ТЕЛО ПРЕ НЕГО ШТО ГА БАЦИМО У ВОДУ!
ОХ!
2838

ВИЛИ, ТИ ПОКУПИ ОНЕ ПРЕСТОНОВЕ МОМКЕ! НЕК' ЏОСИ ПОЂЕ С ТОБОМ!
Romero

ИДЕМО, ДУШО! НЕ БОЈ СЕ! ОНИ СУ САД СТВАРНО БЕЗОПАСНИ!

ОМОТАЈ МУ ОНАЈ ЛАНАЦ ОКО ТЕЛА!
О... УХ... ДА...
2839

МОДЕСТИ, МОЖЕШ ЛИ НЕЧИМ ДА ГА ПОКРИЈЕШ?
ЗАШТО?
Romero

НЕМОЈ ДА ЗАТВАРАШ ОЧИ ПРЕД НЕПРИЈАТНИМ ПОСЛОВИМА ТВОЈЕ ПРОФЕСИЈЕ, МОМЧЕ!
МОЈЕ ПРОФЕСИЈЕ?

ТАЧНО! **ЈА** САМ СЕ ВЕЋ ОДАВНО ПОВУКЛА, А **ТИ** ТЕК ПОЧИЊЕШ!
2840

САД ЋЕМО ГА БАЦИТИ! ДОЂИ, ИЗВАДИ НОЖ ИЗ ЊЕГОВИХ ГРУДИ!
Н... НЕ МОГУ! М... МУКА МИ ЈЕ!

РЕКЛА САМ ТИ ДА У СВЕТУ КРИМИНАЛА НЕМА ХОЋУ-НЕЋУ! ОВДЕ ЈЕ СВАКО СВАКОМ НЕПРИЈАТЕЉ И СВЕ ЈЕ **РУЖНО И СУРОВО!**
2841

ИЗВИНИ...
ЗАШТО? ДРАГО МИ ЈЕ ШТО СЕ ОВАКО ПОНАШАШ!
САД ИДИ ПО СВОЈ ПЛЕН! ЈА ЋУ СЕ ПОБРИНУТИ ЗА ОСТАЛО!

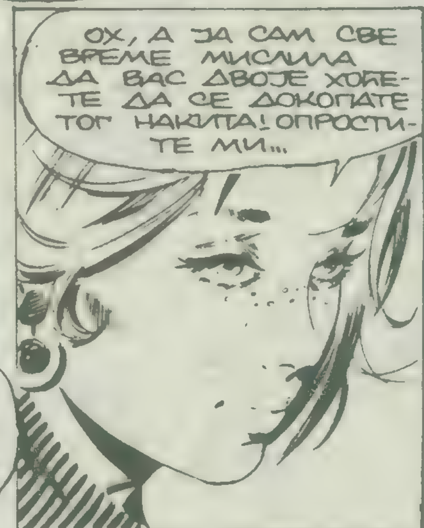

ГДЕ ЈЕ ПРЕСТОН?
ДОШАО ЈЕ ЂАВО ИЗ ПАКЛА ПО ЊЕГА, АЛ' НЕЋЕМО ТО РЕЋИ ПОЛИЦИЈИ!

СВИ ЋЕТЕ ВИ ОДГОВАРАТИ ЗА КИДНАПОВАЊЕ И ПОКУШАЈ УБИСТВА, ПА ЛАКО МОЖЕМО ДА ВАМ ПРИПИШЕМО И ПРЕСТОНОВО УБИСТВО!
ОХ, ДО ЂАВОЛА!

ТУ ЈА НИШТА НЕ МОГУ ПОМОЋИ!
АКО ПОЗОВЕТЕ ПОЛИЦИЈУ, УХАПСИЋЕ И РУФУСА!
28

ЈЕСИ ЛИ ИСПРЕПАДАО ОНЕ НИТКОВЕ, ВИЛИ?
ДА, И ТО ТОЛИКО ДА ЋЕ САД ПОКУШАТИ ДА ПОБЕГНУ И УЗ ПУТ ПОТУКУ РЕКОРД У ПРЕПЛИВАВАЊУ ТЕМЗЕ!

ЗНАЧИ ЛИ ТО ДА НЕЋЕШ ЗВАТИ ПОЛИЦИЈУ И ДА РУФИ НЕЋЕ ЗАВРШИТИ У ЗАТВОРУ?
ПА... ТАКО НЕШТО... А НАКИТ ВРАЋАМО!

ОХ, А ЈА САМ СВЕ ВРЕМЕ МИСЛИЛА ДА ВАС ДВОЈЕ ХОЋЕТЕ ДА СЕ ДОКОПАТЕ ТОГ НАКИТА! ОПРОСТИТЕ МИ...

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ МОДЕСТИ ЈЕ ПОЗВАЛА ИНСПЕКТОРА БРУКА...
ЗНАШ, ОНАЈ ГЕНИЈАЛНИ КРАДЉИВАЦ НАКИТА СЕ ПОВУКАО...

... А МИ СМО УЗЕЛИ УКРАДЕНИ НАКИТ! ЕВО ГА!
ОДЛИЧНО! А КАКО СТЕ ДОШЛИ ДО ЊЕГА?

САСВИМ СЛУЧАЈНО! НАШЛИ СМО ГА У ХАЈД-ПАРКУ, У КОРПИ ЗА ОТПАТКЕ!

ЈЕ ЛИ? И ДОК СИ ГА ВАДИЛА, ПОВРЕДИЛА СИ ЛАКАТ!
МА НЕ, ТО ЈЕ ОД ВЕЛИКОГ СПРЕМАЊА!

КАДА ЈЕ ИНСПЕКТОР БРУК ОТИШАО...
ОДОХ И ЈА, ПРИНЦЕЗО!
МОДЕСТИ, НЕШТО ЗА ВАС!

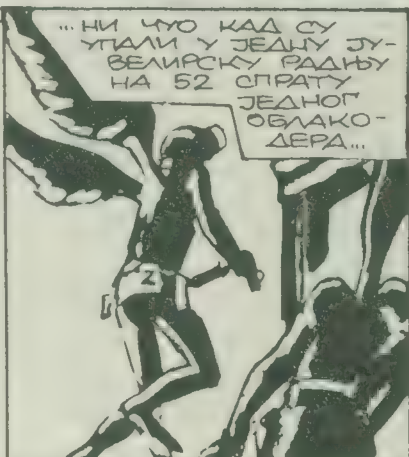

ОХ, НЕ ЗА МЕНЕ НЕГО ЗА НАС! ПИШЕ – С ЉУБАВЉУ РУФУС И ЏОСИ!
КРАЈ

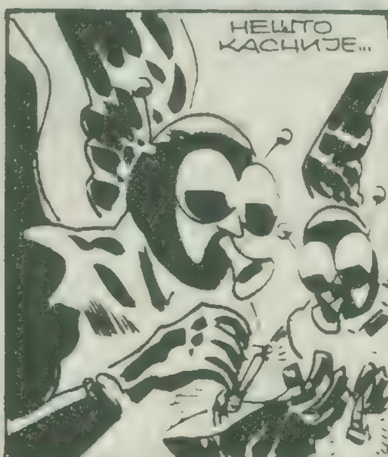
СЕНКА ПРОТИВ ЛЕТЕЋИХ ЉУДИ

ПИШЕ: АЛБЕРТО ОНГАРО (ALBERTO ONGARO)
ЦРТА: ХУГО ПРАТ (HUGO PRATT)

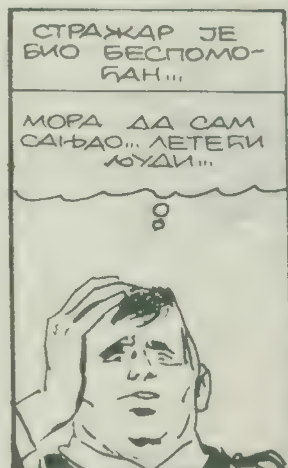

ДНЕВНИК

ОПЉАЧКАН ЈУВЕЛИР НЕЛСОН

ЧУВАР ТВРДИ ДА СУ НАПАД ИЗВРШИЛИ ЛЕТЕЋИ ЉУДИ. ПОЛИЦИЈА ЈОШ ТРАГА. ДОГАЂАЈ ЈЕ ТАЈАНСТВЕН ИЗ МНОГИХ УГЛОВА...

10

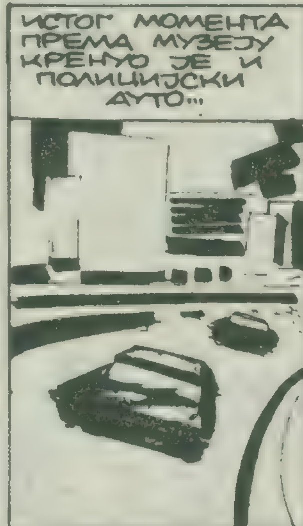

СЛУЧАЈ ЈЕ ЗАНИМЉИВ ЧАК И ДА НЕМА ВЕЗЕ СА САНДЕРСОМ!
ДА БИСМО ДОШЛИ ДО ЛЕТЕЋИХ ЉУДИ, МОРАМО ПОДЕСИТИ НАШ РАДИО С ПОЛИЦИЈОМ...

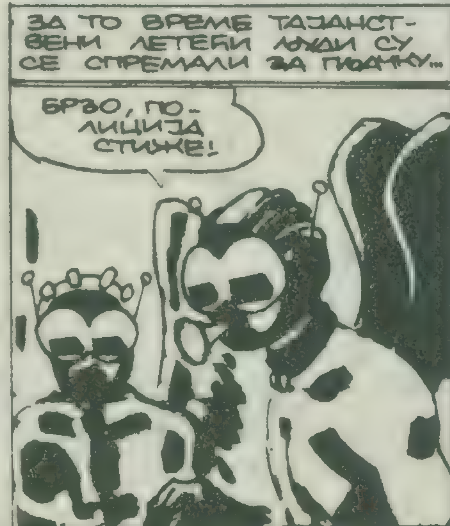

СЕНКА И ВУ СУ НЕКОЛИКО ДАНА ХВАТАЛИ САМО ОБИЧНЕ ВЕСТИ...
ПАТРОЛА СЕДАМ ДА СЕ ЈАВИ...

ПАТРОЛА ИЗ СЕВЕРНЕ ЗОНЕ! УЗБУНА У 72 УЛИЦИ! НАПАДНУТ ЈЕ МУЗЕЈ ПИЛГРИМ!
ИДЕМО!

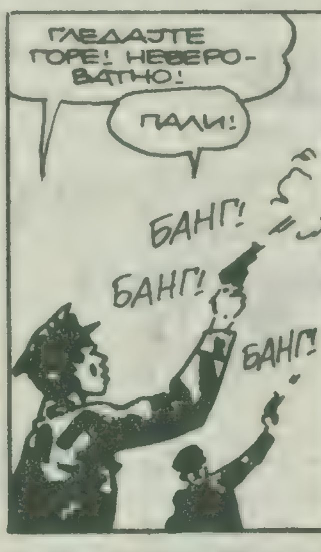

НЕ СМЕМО ГУБИТИ НИ ТРЕН, ВУ!

ПОЖУРИЛИ СУ НА МЕСТО УЗБУНЕ...

ИСТОГ МОМЕНТА ПРЕМА МУЗЕЈУ КРЕНУО ЈЕ И ПОЛИЦИЈСКИ АУТО...

ЗА ТО ВРЕМЕ ТАЈАНСТВЕНИ ЛЕТЕЋИ ЉУДИ СУ СЕ СПРЕМАЛИ ЗА ПЉАЧКУ...
БРЗО, ПОЛИЦИЈА СТИЖЕ!

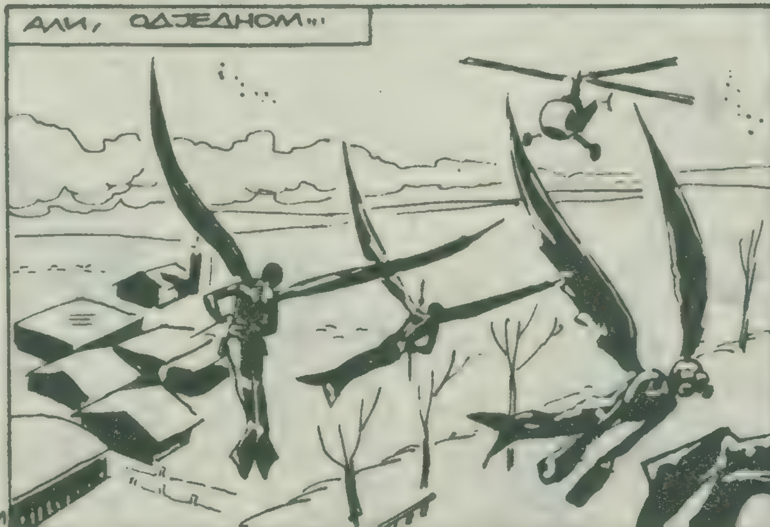

КАД ЈЕ ПОЛИЦИЈА СТИГЛА, ОТМИЧАРИ СУ СУ СЕ УПРАВО УДАЉАВАЛИ...

ГЛЕДАЈТЕ ГОРЕ! НЕВЕРОВАТНО!
ПАЛИ!
БАНГ!
БАНГ!
БАНГ!

МАЛО ЗАТИМ...
ИЗНАД МУЗЕЈА СМО! НИШТА СЕ НЕ ВИДИ!
ПОГЛЕДАЈ ДОЛЕ!

НЕКА СЕНКА... КАО ОГРОМНА ПТИЦА...
ТО СУ ОНИ!

НЕКО ВРЕМЕ ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ СЛЕДИО ЛЕТЕЋЕ ЉУДЕ...

АЛИ, ОДЈЕДНОМ...

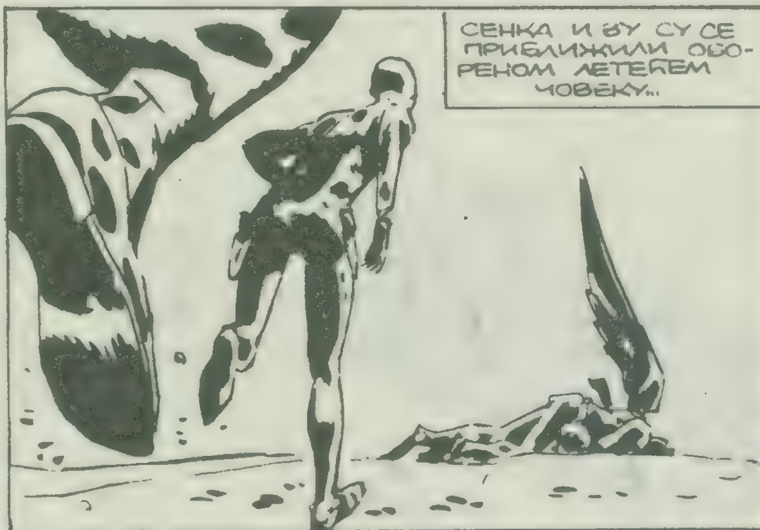

ДО ВРАГА, ВИДЕЛИ СУ НАС!
ШТА ЛИ ТО ДРЖЕ У РУКАМА?

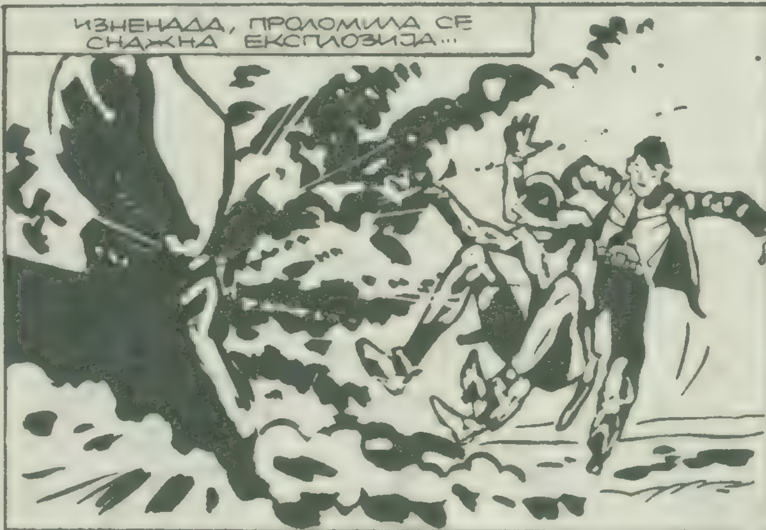

ИЗ ОРУЖЈА ЈЕДНОГ ОД ЛЕТЕЋИХ ЉУДИ СИНУО ЈЕ ЈАК ЗРАК...

ЛАСЕР! ГОРИМО! ПОКУШАЋУ ДА ОБОРИМ ЈЕДНОГ!

СРЕЋОМ, ОСТАЛИ СУ ОДЛЕТЕЛИ!
САДА ИМ ЈЕ НАЈВАЖНИЈЕ ДА СКЛОНЕ ПЛЕН!

СЕНКА И ВУ СУ СЕ ПРИБЛИЖИЛИ ОБОРЕНОМ ЛЕТЕЋЕМ ЧОВЕКУ...

ИЗНЕНАДА, ПРОЛОМИЛА СЕ СНАЖНА ЕКСПЛОЗИЈА...

БРЗО НА ЗЕМЉУ, ВУ!

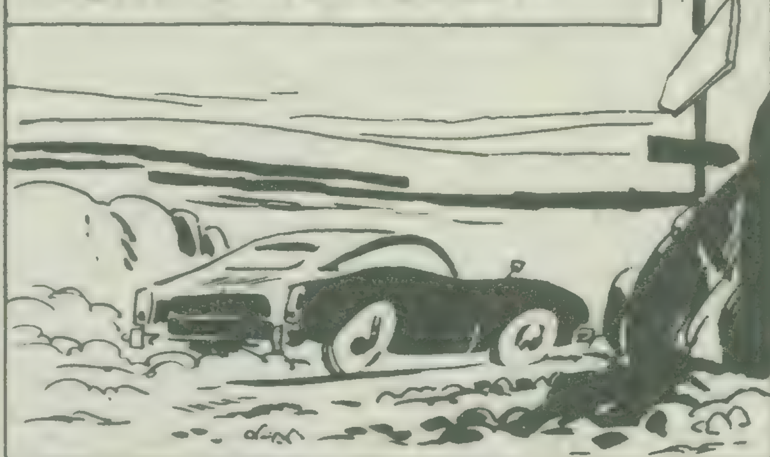

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ...
СВЕ ЈЕ У РЕДУ, ВУ?
ДА, ШТА ЈЕ

БИО ЈЕ ТО РОБОТ КОЈИ ЈЕ У ПОТРЕБНОМ ТРЕНУТКУ ЕКСПЛОДИРАО...
ЗА ДЛАКУ СМО СЕ СПАСЛИ!

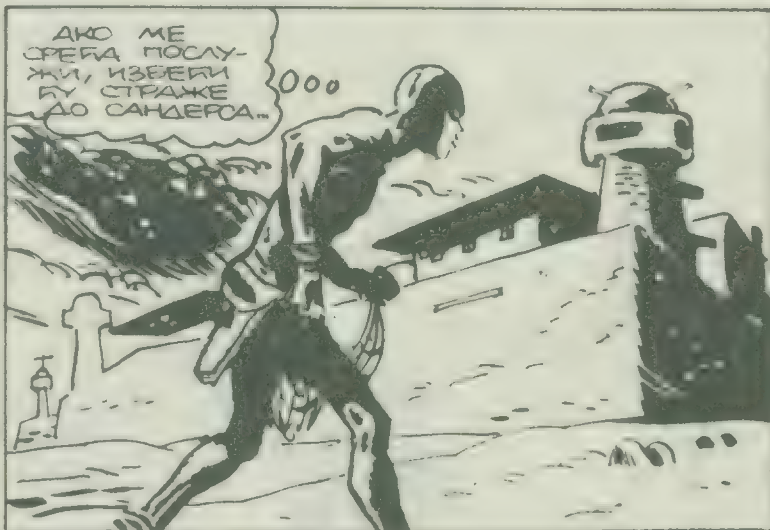

АЛИ, КО ПРАВИ ТАКО САВРШЕНЕ РОБОТЕ?
ТРЕБА ПРОВЕРИТИ ДА ЛИ ЈЕ САНДЕРС ЗАИСТА У ЗАТВОРУ! СВЕ МИ ОВО ЛИЧИ НА ЊЕГА!

ИДЕМО КУЋИ, ВУ, ПА ОНДА ДО ЗАТВОРА ДА ВИДИМО ШТА ЈЕ СА САНДЕРСОМ!

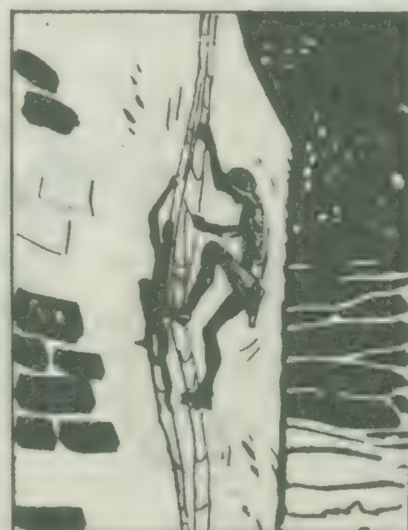

СВЕ НОВИНЕ СУ ПИСАЛЕ О ПОСЛЕДЊИМ ДОГАЂАЈИМА...
НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ! НОВА ПЉАЧКА ЛЕТЕЋИХ ЉУДИ!

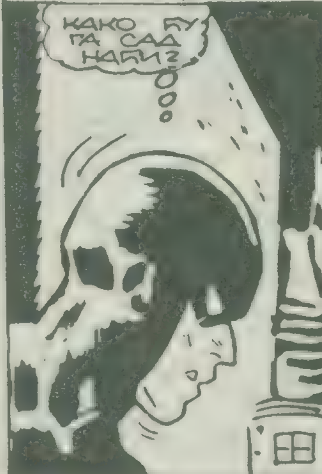

КАД ЈЕ ПАО МРАК, ВУ И СЕНКА КРЕНУЛИ СУ ПРЕМА ЗАТВОРУ...

МАЛО ЗАТИМ...
ДОДАЈ МИ КОНОПАЦ, ВУ!
ПРИЈАТНА ЗАБАВА!

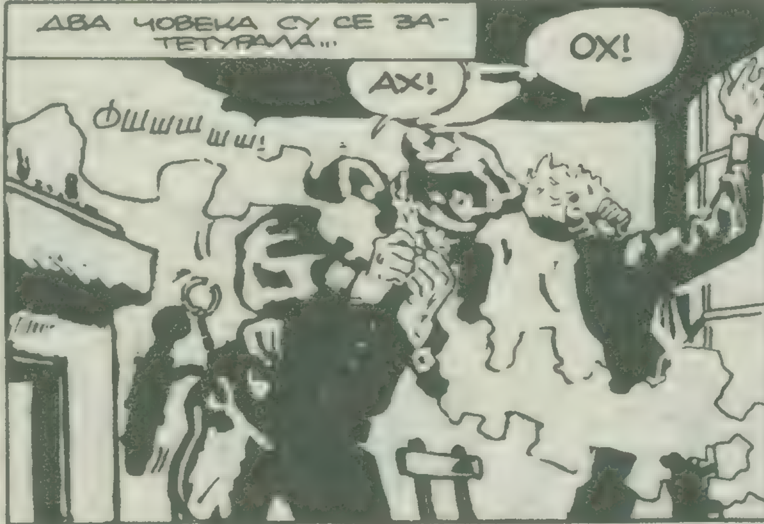

АКО МЕ СРЕЋА ПОСЛУЖИ, ИЗБЕЋИ ЋУ СТРАЖЕ ДО САНДЕРСА...

СЕНКА ЈЕ СТИГАО ДО ЗИДОВА ЗАТВОРА...

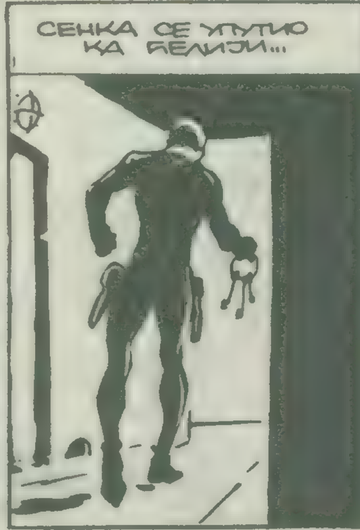

...И ТИХО СЕ УВУКАО УНУТРА...
КАКО ЋУ ГА САД НАЋИ?

У ЗАТВОРСКОЈ КАНЦЕЛАРИЈИ СТРАЖАРИ СУ ИГРАЛИ КАРТЕ...
ТВОЈ ЈЕ РЕД, ПИТЕРЕ!
ЗНАМ! АЛИ ЧУЈЕШ ЛИ НЕШТО?

ДВА ЧОВЕКА СУ СЕ ЗАТЕТУРАЛА...
ФШШШ ШШ!
АХ!
ОХ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ПОЈАВИО СЕ СЕНКА...
ОД ГАСА ЋЕ МАЛО ОДСПАВАТИ... А ЈА ДОТЛЕ ДА ВИДИМ У КОЈОЈ ЈЕ ЋЕЛИЈИ ПРОФЕСЕР САНДЕРС...

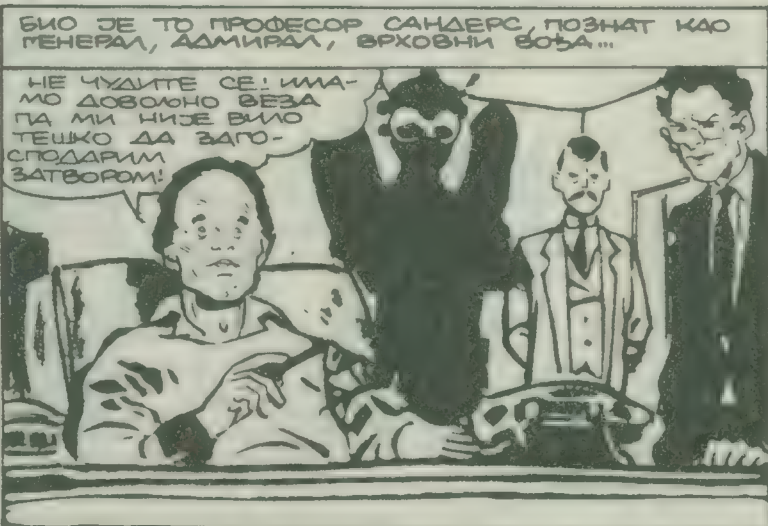

ЋЕЛИЈА 124! А САД КЉУЧ...

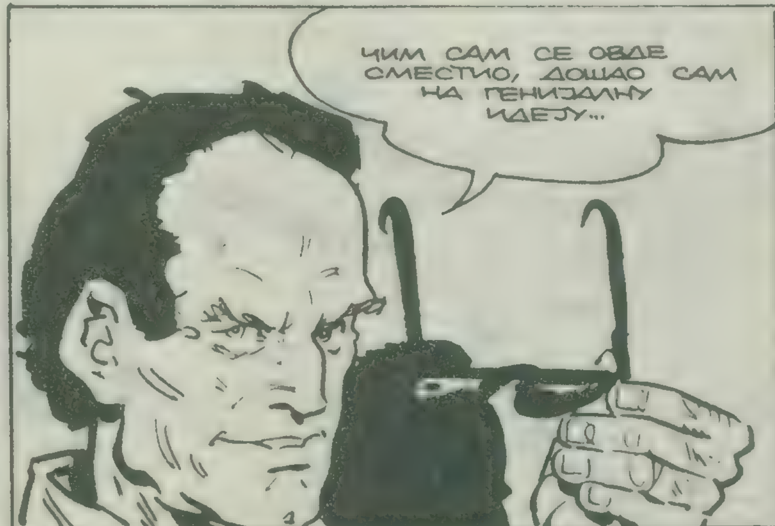

СЕНКА СЕ УПУТИО КА ЋЕЛИЈИ...

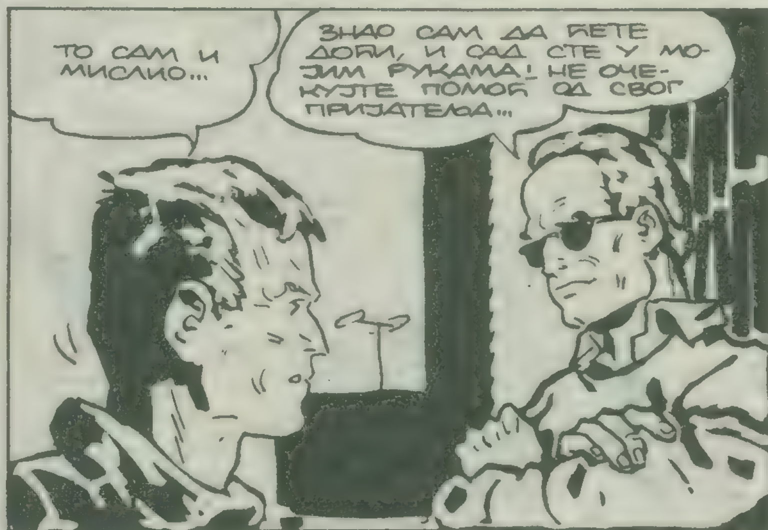

ОДЈЕДНОМ, НЕКО ГА ЈЕ УДАРИО У ПОТИЉАК...

КАД СЕ ОСВЕСТИО, БИО ЈЕ ВЕЗАН...
ЗНАО САМ ДА ЋЕТЕ ДОЋИ!
ОХ!

ВИ... МА ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ?

БИО ЈЕ ТО ПРОФЕСОР САНДЕРС, ПОЗНАТ КАО ГЕНЕРАЛ, АДМИРАЛ, ВРХОВНИ ВОЂА...
НЕ ЧУДИТЕ СЕ! ИМАМО ДОВОЉНО ВЕЗА ДА МИ НИЈЕ БИЛО ТЕШКО ДА ЗАГОСПОДАРИМ ЗАТВОРОМ!

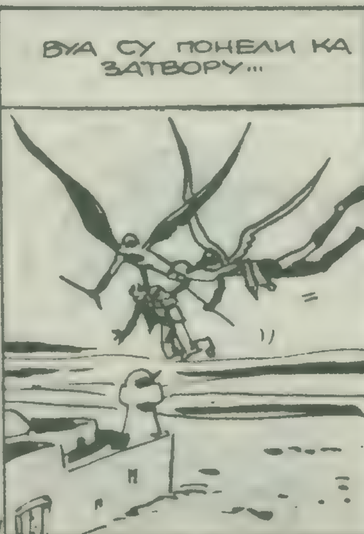

ЧИМ САМ СЕ ОВДЕ СМЕСТИО, ДОШАО САМ НА ГЕНИЈАЛНУ ИДЕЈУ...

ТО САМ И МИСЛИО...
ЗНАО САМ ДА ЋЕТЕ ДОЋИ, И САД СТЕ У МОЈИМ РУКАМА! НЕ ОЧЕКУЈТЕ ПОМОЋ ОД СВОГ ПРИЈАТЕЉА...

МОЈИ ЛЕТЕЋИ ЉУДИ УПРАВО ГА ХВАТАЈУ...

ПРОФЕСОР САНДЕРС ЈЕ ГОВОРИО ИСТИНУ...

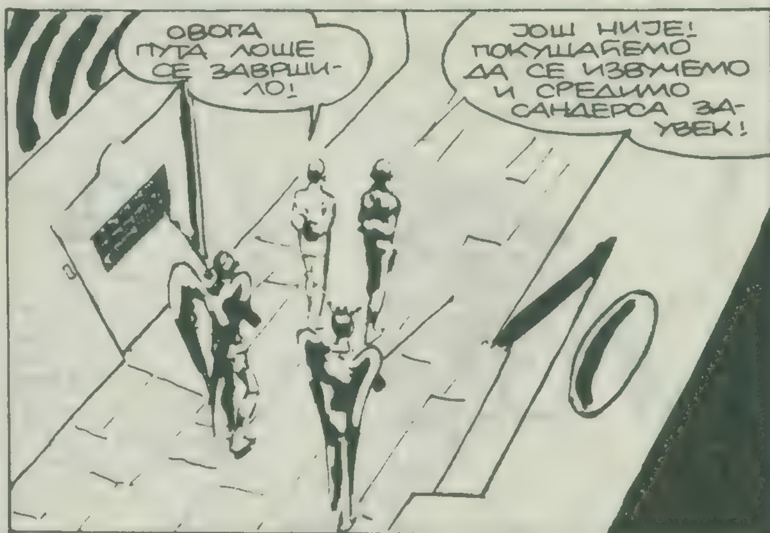

...ВУ ЈЕ НА ПРЕПАД БИО УХВАЋЕН...
МА ПУСТИТЕ МЕ, ГАДОВИ!

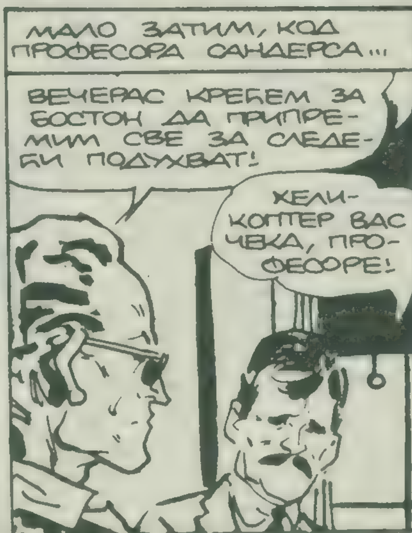
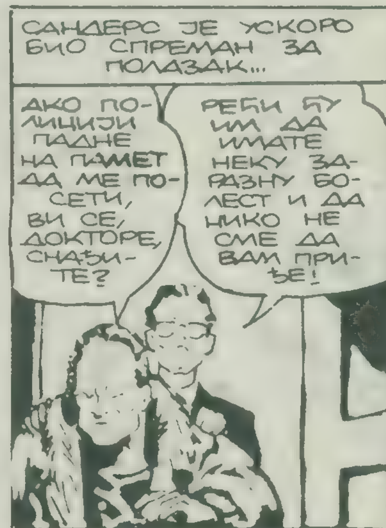

ВУА СУ ПОНЕЛИ КА ЗАТВОРУ...

И, ТАКО, ВУ СЕ УБРЗО НАШАО ПОРЕД СВОГ ДРУГАРА...
ШТА НАМЕРАВАТЕ С НАМА?
НЕ ПОГАЂАТЕ?

ЗАТВОРИЋУ ВАС У ЈЕДНУ ЋЕЛИЈУ И ТУ ЋЕТЕ ОСТАТИ ДО СУДЊЕГ ДАНА! ЗАТВОР ЈЕ ПОД МОЈОМ КОНТРОЛОМ!

ЗАР НЕ, КАРЛТОНЕ? ЗАР НЕ, ДОКТОРЕ МОРИС? И ДАЉЕ ЋЕМО ИЗВОДИТИ ВЕЛИКЕ ПОДУХВАТЕ! ВОДИТЕ ИХ!

ОВОГА ПУТА ЛОШЕ СЕ ЗАВРШИЛО!
ЈОШ НИЈЕ! ПОКУШАЋЕМО ДА СЕ ИЗВУЧЕМО И СРЕДИМО САНДЕРСА ЗАУВЕК!

ДВОЈИЦУ ПРИЈАТЕЉА ЗАТВОРИЛИ СУ У ЈЕДНУ ЋЕЛИЈУ...
ПОСТОЈИ НАЧИН ДА ИЗИЂЕМО ОДАВДЕ...
КАКО?!

МАЛО ЗАТИМ, КОД ПРОФЕСОРА САНДЕРСА...
ВЕЧЕРАС КРЕЋЕМ ЗА БОСТОН ДА ПРИПРЕМИМ СВЕ ЗА СЛЕДЕЋИ ПОДУХВАТ!
ХЕЛИКОПТЕР ВАС ЧЕКА, ПРОФЕСОРЕ!

САНДЕРС ЈЕ УСКОРО БИО СПРЕМАН ЗА ПОЛАЗАК...
АКО ПОЛИЦИЈИ ПАДНЕ НА ПАМЕТ ДА МЕ ПОСЕТИ, ВИ СЕ, ДОКТОРЕ, СНАЂИТЕ?
РЕЋИ ЋУ ИМ ДА ИМАТЕ НЕКУ ЗАРАЗНУ БОЛЕСТ И ДА НИКО НЕ СМЕ ДА ВАМ ПРИЂЕ!

НА КРОВУ ЗАТВОРА ЧЕКАО ЈЕ ХЕЛИКОПТЕР...

ЧУВАЈТЕ ДОБРО МОЈЕ ЗАТВОРЕНИКЕ!
НЕ БРИНИТЕ, ПРОФЕСОРЕ!

У БОСТОН!
У РЕДУ, ШЕФЕ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ХЕЛИКОПТЕР СЕ ПОДИГАО...
ФРРР!
ФРРР!

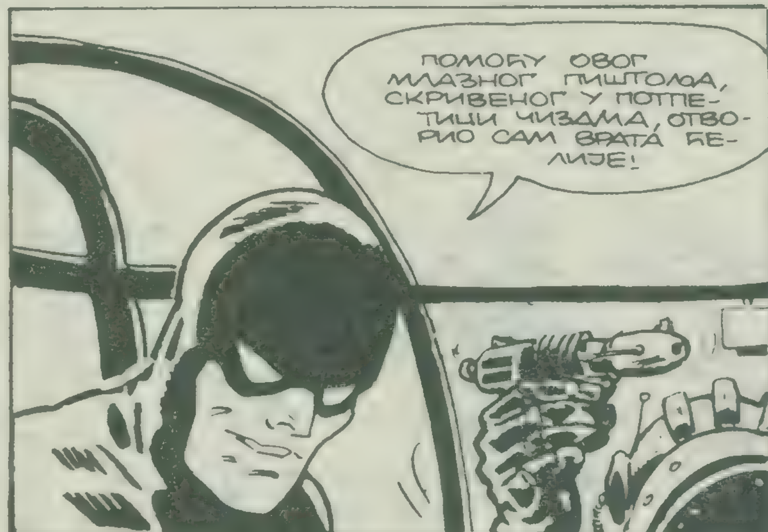
ХТЕО БИХ ДА ПОЂЕ И МОЈА ЛЕТЕЋА ПРАТЊА!

ПОСЛЕ НЕКОЛИКО МИНУТА ЛЕТА, ХЕЛИКОПТЕР ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ СПУСТА...
ШТА ТО РАДИТЕ? НИЈЕ ЈОШ БОСТОН!
ТО САМ ЈА, САНДЕРСЕ! МИСЛИЛИ СТЕ ДА САМ ЗАКЉУЧАН У ЗАТВОРУ...

ДОГОДИЛО СЕ НЕШТО НЕВЕРОВАТНО...
НЕ... НЕМОГУЋЕ!

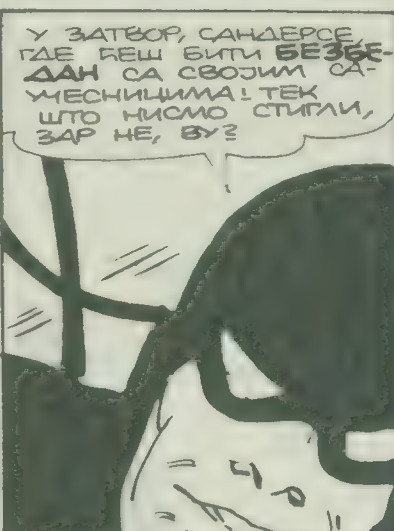

САНДЕРС ЈЕ ПРИТИСНУО ЈЕДНО ДУГМЕ И ДВА ЛЕТЕЋА РОБОТА...

...СТВОРИЛА СУ СЕ ИСПРЕД ХЕЛИКОПТЕРА...

ПОМОЋУ ОВОГ МЛАЗНОГ ПИШТОЉА, СКРИВЕНОГ У ПОТПЕТИЦИ ЧИЗМА, ОТВОРИО САМ ВРАТА ЋЕЛИЈЕ!

УШЛИ СМО У ХЕЛИКОПТЕР ПРЕ ТЕБЕ И ЗАМЕНИЛИ ПИЛОТЕ...

И КУД МЕ САД ВОДИТЕ?

У ЗАТВОР, САНДЕРСЕ, ГДЕ ЋЕШ БИТИ **БЕЗБЕДАН** СА СВОЈИМ САУЧЕСНИЦИМА! ТЕК ШТО НИСМО СТИГЛИ, ЗАР НЕ, ВУ?

ЧИМ СЕ ХЕЛИКОПТЕР СПУСТИО, ТО СУ ТАКОЂЕ УРАДИЛА ДВА ЛЕТЕЋА РОБОТА ЧИЈИМ ЈЕ РАДИО-КОМАНДАМА УПРАВЉАО СЕНКА...

УЗБУНА! НАПАДАЈУ ЛЕТЕЋИ ЉУДИ!

НЕ БОЈТЕ СЕ, ПРИЈАТЕЉИ! ДОВЕО САМ ВАМ ЗАТВОРЕНИКА! ТО ЈЕ ЧУВЕНИ ПРОФЕСОР САНДЕРС, ВОЂА БАНДЕ ОВИХ ЛЕТЕЋИХ ЉУДИ!

САВЕТУЈЕМ ВАМ ДА ПОВЕДЕТЕ ИСТРАГУ И УКЛОНИТЕ САНДЕРСОВУ ЛАБОРАТОРИЈУ! ИДЕМО, ВУ!

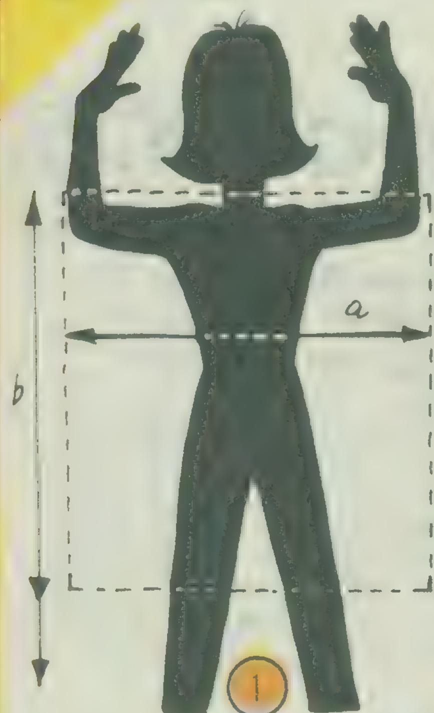

ПА ОВО ЈЕ ЗАИСТА САНДЕРС! ВИДЕО САМ ЊЕГОВЕ ФОТОГРАФИЈЕ!
А ОНО ЈЕ БИО СЕНКА! ОБАВЕСТИМО УПРАВНИКА ПОЛИЦИЈЕ...
16

ВИДИШ, ВУ, И ОВОГ ПУТА СЕ СВЕ ДОБРО ЗАВРШИЛО...
ДА, САНДЕРС ЈЕ У ЗАТВОРУ! НАДАМ СЕ ДА ЈЕ САД ЗАУВЕК УЋУТКАН!
КРАЈ

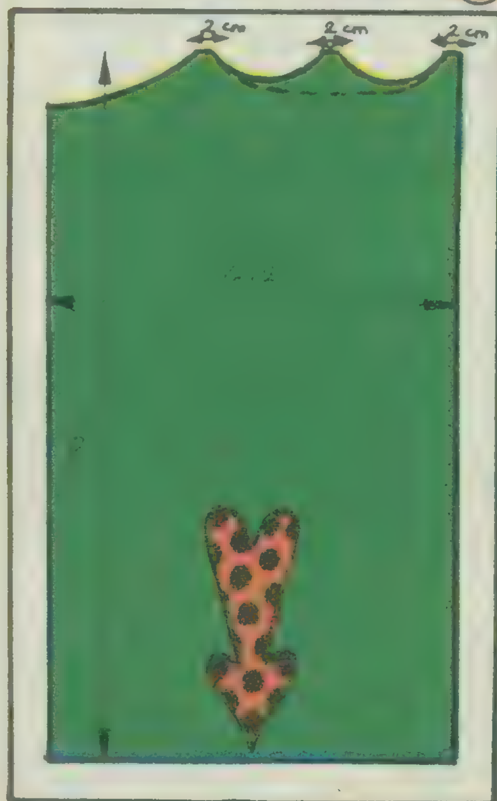

НОВОГОДИШЊА ХАЉИНА

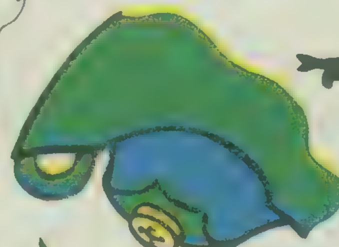
Према нашем кроју можете да сашијете хаљину или тунику Како се одређују мере види се на црт. 1, а половина хаљине или тунике је на цртежу 2. Имате три украјања: једно око врата и по два за рукаве. На рукавима можете да направите и изрез (црткаста линија на цртежу 2). Предњи и задњи део хаљине прошијте по цртицама као на црт. 3. Искројте и две траке и укројите их као прорезе око врата и руку, прислоните их лицем на лице на материјал, прошијте као на црт. 4, преврните на наличје и порубите руком (црт. 4). Два пута пресавијте руб сукње и отвор испод руке па порубите. На раменима и прорезима рукава зашијте траке (црт.5) које ћете везивати или петљицу и дугме (црт Б) које ћете закопчавати дуж руке и на рамену. Како се хаљина облачи, види се на црт. 7. И најзад, око струка вежите широки каиш па – на дочек!

КО ТЕ ШИША, ФРЕНК?

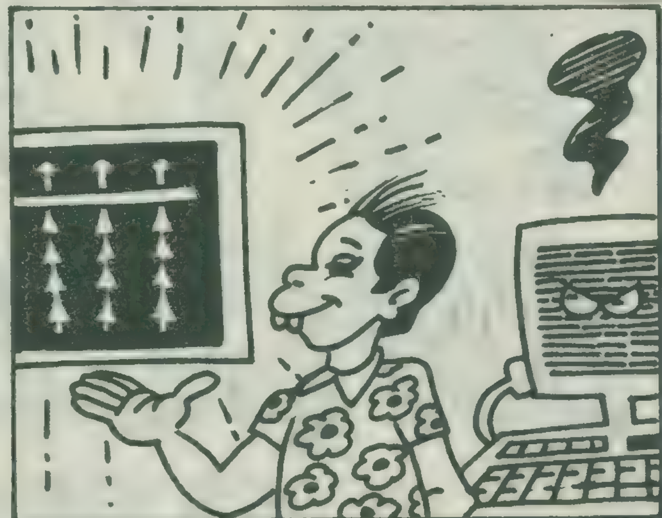
Сасвим се поуздано зна да Френка Мета из америчке државе Ајдахо сада шишају затворске власти. И тако ће бити наредне две године. Френк је доспео иза решетака јер се дрзнуо да се на суров начин обрачуна с косом своје супруге. Досадило му је да женине длаке налази свуда по кревету, купатилу, често и у јелу. Преклињао је Френк Сесили да се ошиша, али она није хтела ни да чује. Зато је он недавно, док је Сесили спавала сном праведника ни не слутећи шта јој се спрема, узео маказе и одсекао јој косу до корена. Ни то му није било довољно него јој је „очерупану" главу још премазао неком течношћу која учини да коса сасвим опадне. Суд је одлучио да за ову суровост Френк Мет заслужује две године затвора. ■

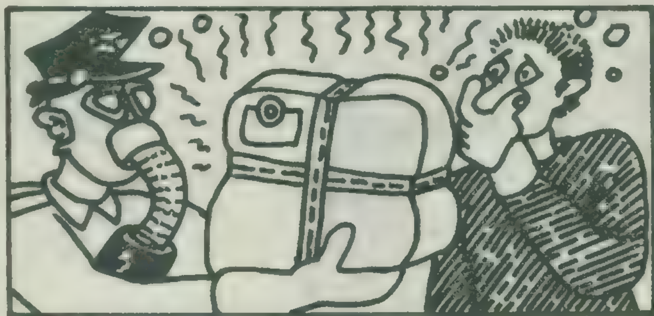

РАЧУНАЉКА ПРОТИВ КОМПЈУТЕРА

Специјална јапанска рачунаљка, коју они називају соробан, показала се достојан конкурент – рачунарима! У овој земљи соробан је незаменљив већ 500 година. Истина, кад су пре петнаестак година компјутери почели да освајају јапанско тржиште, соробан је проглашен непожељним али се убрзо вратио. Данас га више него икад користе не само трговци, запослени у рачуноводству и банкама већ и инжењери, математичари, електроничари.

На први поглед соробан изгледа сасвим обично, али стручњаци су једнодушни у једноме – он дозвољава да се рачуна изванредно брзо. Јапанци кажу „брзином урагана". Није реткост да се овом дрвеном рачунаљком проверава резултат који се добије из компјутера! Али, није нимало једноставно да се научи руковање соробаном, за то треба тренирати и тренирати. Управо зато да би људи могли да науче и вежбају на соробану у Јапану је отворено 30 хиљада специјалних школа! Сваке године редовно се одржавају Олимпијаде у рачунању чији учесници могу при изради задатка да користе искључиво соробан. ■

КО ЂУБРЕ БАЦИ, ВРАТИЋЕ МУ СЕ

Бацање отпада кроз прозор аутомобила нигде се не препоручује, на много места у свету строго кажњава, а у Бангкоку некултурни возач има добре изгледе да му се сопствено ђубре већ сутрадан врати поштом.

Реч је о заједничкој акцији бангкочке полиције и групе добровољаца који патролирају улицама града. Противотпадне патроле круже градом, па како виде да кроз прозор неког аутомобила лете отпаци брзо их купе и убацују у врећице за које причвршћују регистарски број преступника.

Покупљено ђубре затим се уредно пакује, добија ознаку „поверљиве" пошиљке и заштитни знак акције „Магично око". Сутрадан се речени пакетић враћа свом законитом власнику чија се адреса за пар тренутака добије преко компјутера. Претпоставка је да ће га овај сада, ипак бацити у канту за ђубре, а не кроз прозор стана. Због суседа, ако ни због чега другог. ■

ПОШТО МЕНХЕТН? БУДЗАШТО

Да су, којим случајем, уместо оних неколико бала цицева и стаклених ђинђува за продају Менхетна Индијанци од Холанђана узели двадесетак долара колико су ђинђуве и остало отприлике вредели, срце Њујорка данас би било њихово. Неко је сео па израчунао: од 1626. до 1984. године добили би на име камате суму која далеко надмашује вредност свих постојећих некретнина на Менхетну. ■

ПЕСМЕ НАПОЉЕ, СНОВИ МОГУ ДА ОСТАНУ

Пре десетак или нешто више године музички филм „Моје песме, моји снови" био је хит. У међувремену су се времена и гледаоци променили, па је власник једног биоскопа из јужнокорејског града Сеула одлучио да оригиналну, по његовој оцени предугачку верзију, мало скрати. Урадио је то тако што је из филма исекао све музичке нумере. Биће да је уз пут променио и наслов, јер су после његове монтаже песме сасвим нестале, док су снови, ваљда, остали. ■

НАФТА У... ПАРИЗУ

„Зар ћемо дозволити да се Париз претвори у Тексас?" – питају се забринуто становници фанцуске престонице. То им ништа не вреди јер чињенице остају чињенице: нафтна компанија „Акватанија" управо завршава све формалности око добијања дозвола за истраживање и бушење на територији Париза и његових густо насељених предграђа где се претпоставља да леже богати извори нафте и земног гаса.

Истраживање ове француске фирме обухватиће површину од 200 хиљада хектара, од долине Марне до западних предграђа Париза. Још од педесетих година у департману Сена и Марна ради на десетине бушотина и нафташи који раде на њима убеђују сада Парижане да њихова истраживања нити ће нагрдити град нити довести до еколошке катастрофе. Пре нешто више од десет година кад су цене нафте нагло скочиле, број истраживачких бушотина у париском басену такође се нагло увећао и данас се већ нафта експлоатише на преко 300 бушотина и – кажу – није се десило ништа страшно. „Научили смо да ‚чисто' добијамо нафту".

Парижани никако да у то поверују. ■

САСВИМ ЛОГИЧАН ОДГОВОР

Пошто се заморио од чекања, издавач америчког писца О'Хенрија (1862 – 1910) бануо је једног дана у његов стан и затекао га како, испружен на каучу, зури у плафон.

– Тако никада неће написати добру кратку причу – рече издавач прилично згађен над лењошћу писца.

– Али ни лошу – одговорио је О'Хенри. ■

ЛЕПО, НЕГО КО ЈЕ ТУ ШТА?

На излогу радње у 42. улици у Њујорку може да се прочита натпис следеће садржине:

МИ СМО УВЕК ЈЕВТИНИЈИ ОД РАДЊЕ КОЈА ЈЕ ЈЕВТИНИЈА ОД РАДЊЕ КОЈА НИКОМЕ НЕ ДОПУШТА ДА БУДЕ ЈЕВТИНИЈИ ОД ЊЕ

Питање: ко је ту најјевтинији? ■

Илустровао Зоран Јовановић

НАЈЛЕЊИ СТВОР НА ЗЕМЉИ

САЊАЛИЦА ВИСЕЋЕГ СТИЛА

НЕ ПЕРЕ СЕ ДА СЕ НЕ БИ ЗАМАРАО, ЈЕЛОВНИК МУ ЈЕ СТАЛНО ИСТИ ДА НЕ БИ МОРАО ДА СИЛАЗИ С ДРВЕТА, А КАД ДОЂЕ ТРЕНУТАК ЗА УДВАРАЊЕ, ЛЕЊИВАЦ ГЛЕДА ДА ТО ОБАВИ ШТО ПРЕ И ДА ОПЕТ ЗАСПИ.

Портрет младог лењивца

Вођење љубави лицем у лице је привилегија малог броја врста: човека, орангутана, шимпанзе и – лењивца. Човек, орангутан и шимпанза припадају најразвијенијим врстама сисара. Али са лењивцем то није случај. Њега зоолози смештају у групу са армадилом и мравоједом, дакле на дно скале, примитивни ред безубаца.

Примитиван или не, али је ван сваке сумње да се у свом природном амбијенту, у влажној и спарној тропској џунгли Јужне Америке, сналази сасвим добро. Као да су еволуција и природна селекција дале све од себе да би се ова животиња вероватно најекстравагантнија и најчуднија на нашој планети, тако добро прилагодила.

За почетак: и његов природни положај окренут је наопако, стомаком нагоре, а главом и леђима надоле. За гране на дрвећу држи се дугим канџама налик на куке. Због тог изврнутог положаја чак су му и унутрашњи органи испремештани. Јетра се за 135 степени окренула према леђима, слезина се преселила са леве на десну страну, а то исто се догодило и са панкреасом.

Непотребна хигијена

Још једна ексклузивност: крзно лењиваца је зелено и то баш јасно зелено, што је јединствен случај међу сисарима. Међутим, ту је боју он позајмио од неких микроскопских алги које се насељавају између ћелија његове длаке и тако живе у симбиози с лењивцем. У том крзну још један гост савршено добро живи. То је врста малог лептира који чак и јаја полаже у густој длаци дугој пет-шест центиметара. За њега не постоји безбедније и мирније место, јер се лењивац не секира баш много због своје хигијене и добро се чува, за разлику од осталих сисара, од било каквог купања.

Прање крзна било би чисто разбацивање драгоцене енергије. Лењивац читав свој живот проводи у знаку њене штедње. Креће се што је мање могуће: кад се једном дочепа неке гране, обеси се на њу кукастим канџама и више је

У овом положају лењивац проведе скоро читав живот захватајући храну јаким кривим канџама.

не испушта. Домороци који га лове од његовог крзна праве удобна седла, а месо једу као праву посластицу, пошто има укус овчетине, добро знају да га са гране не могу да оборе ни живог ни мртвог. Постоји само један начин да се ухвати: да се исече грана за коју се закачио.

Из положаја у коме се налази, лењивац се потруди толико да испружи шапу, дохвати храну и стави је у уста. Кида је задебљалим уснама јер нема секутиће – и жваће са осамнаест бочних зубића који немају глеђ и стално расту. Понекад полако окреће главу, а тај покрет изводи као да му је глава насађена на некакве куглагере. Тек кад око себе поједе све лишће, цветове и плодове, које може да дохвати, одлучује се да пређе на неку другу грану или дрво. То, међутим, чини неверовато споро.

Живот на дрвету воли зато што се по земљи с муком креће.

Постоји још један тренутак кад је приморан да се мало покрене: онда кад нањуши свог најцрњег непријатеља – јагуара. Тада непокретни лењивац остаје и даље савршено лењ, али лукав. Не узбуђујући се много, једноставно се пресели са дебеле гране на којој је дотле висио на неку тању која може да издржи његову тежину (од 4 до 10 килограма, у зависности од старости). Ова грана, међутим, не може никако да издржи и нападача који обично има и до 130 килограма. Безбедан на тако неприступачном месту, он једноставно чека да се непријатељ удаљи.

Шта то би?

Лењост ове животиње је толика да читаву недељу одуговлачи док се не реши да олакша своја црева. Тај поступак није баш мала авантура за типа као што је он: мора пре свега да сиђе на земљу и оде до неке врсте заједничког тоалета. Али по земљи се лењивац тешко креће, с муком тражи ослонац за који би се закачио својим канџама дугим седам и више центиметара. Кад се коначно испразни повратак до „дрвета слатког дрвета" доживеће као још један стрес.

Ни љубав не може да победи лењивчеву равнодушност, па чак ни рађање младунаца. Мужјак и женка на љубавни зов одговарају једним крајње кратким сусретом – њушка у њушку. Одмах затим свако заузима свој положај главом надоле на грани, као да се ништа није ни догодило. Али нешто је ипак било, јер се после шест месеци рађа младунче.

То је један чупави замотуљак дуг двадесетак центиметара, тежак триста-четристо грама. На сву срећу рађа се отворених очију и са већ развијеним канџицама, пошто даље све мора да ради сам. Мора да се вере уз мајчино крзно и тражи две брадавице на грудима где ће сисати млеко. Мајка је, што се њега тиче, савршено незаинтересована, чак као да заборавља и да постоји.

Кад се премешта по дрвећу са потомком на грудима, младунче је то које мора да буде опрезно и спретно. Ако се испречи нека грана, која би могла да га смакне или пригњечи, оно се невероватно брзо одваја од мајчиног тела, прескаче препреку и затим као муња поново заузима своје место на грудима.

Спава и много сања

У џунглама Јужне Америке живи пет врста лењиваца, али најпознатије су две: двопрсти, са само два прста на средњим шапама, који живи у пределима од Никарагве до Бразила и тропрсти лењивац са по три прста на све четири шапе, који је овај надимак добио по само њему својственом крику. Допада му се само једна врста лишћа које расте на дрвећу дуж обала река централног дела Јужне Америке. Зато је држање „ај-аја" у зоолошком врту незахвалан посао, за разлику од двопрстог лењивца који у заробљеништву пристаје да једе чек и пресна јаја.

Карактеристично за све врсте лењиваца је да су ненадмашни спавачи. У сну проводе по 17 сати дневно, а све у циљу што мање потрошње енергије. И не само да спавају, него и много сањају. То су открила два америчка научника посматрајући понашање двопрстог лењивца. Они сањају више од нас.

У току једне ноћи човек сања највише два сата и то у интервалима. Лењивац, међутим, сања два и по сата, са епизодама од по осам минута. То је установљено помоћу енцефалограма док су животиње спавале. У првим тренуцима сна ритам дисања је смањен а потпуна непокретност означава миран сан без снова. После десет или двадесет минута почиње немирнији сан, а то значи да је почело сневање. Очне јабучице се покрећу испод капака, као да животиња нешто преживљава (то је такозвано „рем" стање које има и човек кад сања).

Како кажу стручњаци, сан има улогу „прочишћавања". За време „рем" сна мозак се ослобађа свих непотребних сећања. Ако се ова хипотеза једног дана потврди, остаће још да се рашчисти због чега лењивци имају потребу да више прочишћавају свој мозак од човека. Шта то они желе да забораве?

М. И. Ш.

10 × 10 ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

У ТРЕЗОРУ ДРАГОЦЕНЕ МЕТЛЕ

По једна реч у свакој од ових реченица има једно слово више или мање.

1. Знамо да у вашу владу улазе представници трију странака, па нас занима како се лажете између себе.

2. О професионализму се потом развила жива дискусија, у којој се најчешће чула реч „матер".

3. Нека сумпорна атмосфера се шири са страница овог романа.

4. Стари Римљани су у својим цревима видели божанства.

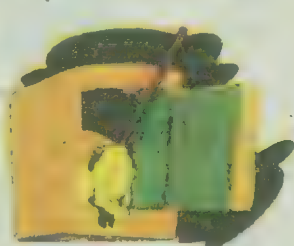

5. Предлажем да новинари вашег листа испробају мој лек, а ја гарантујем да после тога неће бити никакве редакције.

6. Данас су на терасу изашла само три булдожера и пет камиона.

7. Намеравали су да обију трезор у коме Народна банка чува драгоцене метле.

8. Ријечани би хтели да однесу брод из Сплита, а играчи у белим дресовима се заклињу да им то неће дозволити.

9. Од ране младости заљубљен у грчку драхму, овај редитељ је већ три пута гостовао у Атини.

10. Тренутно су скоро сви наши пензионери на умору, а заслуга за тај успех припада синдикату.

РЕШЕЊЕ:

1: слажете, 2. аматер, 3. сумпорна, 4. цревима, 5. реакције, 6. трасу, 7. метле, 8. бод, 9. драму, 10. мору.

Илустровао Димитрије Костић

ХИТ

„DURAN DURAN"

Сматрајући да су се довољно потврдили као група, „Дуран Дуран" су се ове године готово потпуно посветили другим пројектима. Ипак су, за сваки случај, објавили један сингл и заузели прва места на скоро свим топ-листама света. Ово је прича о њима.

Почетак рада групе „Дуран Дуран" њени биографи везују за пролеће 1978. године, када су школски другови Ник Роудс (Nick Rhodes) и Џон Тејлор (John Taylor) садашњи клавијатуриста и басиста групе одлучили да удруже снаге. Групу су назвали по сулудом професору из научнофантастичног филма „Барбарела". Скраћивањем његовог имена – „Durand Durand", група је добила име, да би током наредне две године била комплетна. Њима се најпре прикључио бубњар Роџер Тејлор (Roger Taylor) из Касл Бромвича, преселивши се у Бирмингем, родни град Роудса и Џона Тејлора. Енди Тејлор(Andy Taylor), гитариста из Њукастла је такође прешао у Бирмингем, пошто се јавио на оглас у музичком листу „Мелоди Мејкер", којим су „Дуран Дуран" тражили гитаристу.

Група је комплетирана доласком певача Сајмона Лебона (Simon Le Bon), који је у то време студирао глуму на Бирмингемском универзитету. Он је приступио групи пошто је успешно прошао аудицију о којој га је обавестила његова девојка. Ник Роудс је недавно изјавио да је Сајмон „имао добре идеје за текстове, изузетно лепе ружичасте панталоне тиграстог дезена и нешто посебно у себи, као Мик Џегер". Некако у то време, браћа Пол и Мајкл Бероу, власници једног познатог ноћног клуба у Бирмингему, постају менаџери групе. Тако почиње период у ком ће „Дуран Дуран" бележити само мање или веће успехе. Мајкл Бероу је одмах продао кућу да би финансирао наступ „Дуран Дуран" као предгрупе на британској турнеји певачице Хејзел О'Конор у јесен 1980. године. Управо захваљујући успешним наступима на тој турнеји, „Дуран Дуран" су потписали уговор са компанијом „ЕМИ", о издавању плоча за светско тржиште.

Од тада, па на овамо, „Дуран Дуран" су били и остали највећа британска група у светским размерама, постижући ниво који су својевремено имали „Битлси" или „Ролингстоунси". Таква тврдња не заснива се само на четири хит албума и дванаест хит синглова (само у Великој Британији, успехе на топ листама широм света тешко да би ико могао да изброји), већ и на чињеници да је група, сасвим спонтано, на себе привукла пажњу јавности, која није запамћена од времена поп-хистерије шездесетих година. А све то за мање од четири године.

Почетком осамдесетих, већина музичара који су били узори момцима из „Дуран Дуран" још се није била опоравила од панк таласа. Он је тада већ припадао прошлости, али су зато „Дуран Дуран" својим спојем новог романтизма и музичких утицаја Дејвида Боувија, „Рокси мјузик" (од чије је музике, руку на срце, ипак мало остало) и групе „Џенезис" из времена док је у њој певао Питер Гебријел, успели да се наметну. У томе им је, свакако, много помогла и чињеница да су били прва група која је умела да на прави начин користи видео уметност као врло битан начин изражавања.

Први сингл „Планета Земља" („Planet Earth") био је једна од оних преломних тачака у раду групе. Објављен у фебруару 1981. године, избацио је групу у висине којима тешко да се ико могао надати.

Начета јавност је врло добро прихватила и први албум, објављен у јуну исте године под називом „Дуран Дуран". Захваљујући великом успеху те плоче група је од априла до септембра била на својој првој светској турнеји, која је била прекинута само четири недеље да би био снимљен видео филм на Шри Ланки и у Антикви (Antiqua). Та турнеја је учврстила или створила нове позиције групи у многим земљама, између осталог и у САД. Томе је нарочито помогао успех сингла „Гладан као вук" („Hungry Like The Wolf") скинутог са њиховог другог по реду албума – „Рио", који је изашао у мају 1982.

Друга светска турнеја, започета 1983. године, протегла се и на добар део наредне године, да би се у новембру 1983. појавио и албум „Седморица и разјарени тигар" („Seven And The Ragged Tiger"), поново окупирајући врхове свих топ листа. Током те турнеје снимљен је документарни видео филм под насловом „Sing Blue Silver". Најуспешнији тренуци концерата су снимљени да би се појавили на живом албуму „Арена", објављеном у новембру 1984. године.

Нешто пре тога, „Дуран Дуран" су забележили и последњи хит сингл за ту годину - песма „Дивљи момци" („Wild Boys"), обогаћена изузетно добром продукцијом све траженијег Најла Роџерса, била је један од највећих хитова месеца октобра.

Сам крај године, чланови групе су провели у снимању песме „Да ли они знају да је Божић?", у којој су „Дуран Дуран" наступали уз бројне британске колеге. И тај сингл је, како су већ навикли, избио на врх британске и многих дугих топ листа, а остаће забележен што се обожавалаца групе тиче као прва плоча на којој су били једни од учесника.

Група се 1985. године посветила самосталним пројектима. Џон и Енди Тејлор су учествовали у групи „Пауерстејшн" („Powerstation") а Сајмон Лебон, Ник Роудс и Роџер Тејлор су снимили свој албум, назвавши се за ту прилику „Аркадија".

Једини сингл групе „Дуран Дуран", објављен ове године био је „Поглед на убиство" („A View To A Kill") песма за најновији филм из серије о Џемсу Бонду. Био је то још један тријумф у светским размерама. Тријумф који је показао да „Дуран Дуран" и поред паузе, остају најозбиљнији кандидати да у 1986. години, када поново удруже снаге и наставе са радом, оборе још неке рекорде.

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

И ОД РУЖНОГ ИМА РУЖНИЈЕ

Данијел Ди Снајдер (Daniel Dee Snider) певач хеви метал групе „Твистид систер" („Tisted Sister"), изградио је углед као музичар најружнијег изгледа у свету музике. Но, пошто је по сопственој оцени „публика навикла на овакав његов изглед" (на слици је у првом плану) одлучио је да се још мало дотера, па је извадио два предња зуба. Како сада изгледа и да ли ће се одлучити да такав уопште изађе у јавност видећемо. Једино не треба сумњати да никоме неће бити пријатно да га види у том издању.

Осим, можда, њему самом.

РЕКОРДИ

НАЈЕЗДА УСКОКА

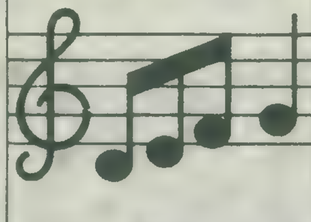
Крај ове године обележен је још једним рекордом какав се не памти. На листу најпродаванијих албума у Великој Британији међу десет првопласираних, у току једне недеље ушло је чак пет плоча које су објављене те недеље. Били су то „Ајрон Мејден" – на другом месту са албумом „Живот после смрти" („Life After Death"); коктел албум („Out Now 2") на трећем месту; група „Калт" – на четвртом месту са албумом „Љубав"; група „Дипеш Моуд" („Depeche Mode") – на осмом месту са албумом „Синглови 81-85 и група „Левел форти ту" са плочом „Свет машина" („World Machine") на месту број десет.

Да листа буде још занимљивија, на једанаестом месту се ниоткуда појавила плоча „Прича са западне стране" са музиком Леонарда Бернштајна. Ова плоча је била оригинално објављена у мају ове године, провела је на листи тринаест недеља, да би потом испала и сада се поново и то у заиста високом стилу вратила на листу.

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Ја волим и индустрију плоча и индустрију забаве уопште. Унутар њих се осећам одговорно. Наравно да и ту има ствари које нису сасвим идеално постављене, али ја волим овај свој посао и поносан сам што га радим.

СТИНГ

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

ЕНА

ја своје лоше дане
волим гристи сам
пити и лутати по крчмама
ал' често стигнем само
до њеног погледа

ЕНА је дивна жена
ЕНА добро зна
да такви дани сврше с гужвама
зато ме зове к себи
да би ми помогла

ЈА ЕНА НИСАМ ТВОЈ СИН
ЗАПАМТИ ТО
ТО МОЖЕШ РАДИТИ С ЊИМ
ЗА МЕНЕ ЈЕ ВЕЋ КАСНО

знам да би ЕНА хтјела
да сам стално њен
ваљда јер тако често нестанем
она ме увијек има у
својим мислима

а кад јој желим рећи
да је бољи крај
од наших бјегова и засједа
ЕНА ме само гледа
и каже ДА ДА ДА

И НЕ ИДИ БЕЗ КАПУТА
ПОГЛЕДАЈ СВЕ ЈЕ БИЈЕЛО
ЗИМА ЈЕ

ЈА ЕНА НИСАМ ТВОЈ СИН
ЗАПАМТИ ТО
ТО МОЖЕШ РАДИТИ С ЊИМ
ЗА МЕНЕ ЈЕ ВЕЋ КАСНО

прошло је дуго вријеме
и далеки бијег
и мада немам чак ни имена
ја често сретнем ЕНУ
у својим сновима

кад своје лоше дане
овдје гризем сам
и сретнем путнике по крчмама
ја питам да л' је знају
и је ли поносна

кажу да још је лијепа
и да има став
ал' често чак и кад је весела
опазе плаву сјену
у црним очима

ЈА ЕНА НИСАМ ТВОЈ СИН
ЗАПАМТИ ТО
ТО МОЖЕШ РАДИТИ С ЊИМ
ЗА МЕНЕ ЈЕ ВЕЋ КАСНО

ДО МЕНЕ НЕМА ПУТА
ПОГЛЕДАЈ СВЕ ЈЕ БИЈЕЛО
ЗИМА ЈЕ

текст: *Дарко Рундек* ● *изводи:* *група „Хаустор"*

ЛА НАВИДАД – ПРВО НАСЕЉЕ НА АМЕРИЧКОМ КОНТИНЕНТУ

У БУНАРУ = СВИЊСКИ ЗУБ

НАЈНОВИЈА ОТКРИЋА АРХЕОЛОГА ПОТВРДИЛА СУ КОЛИКО СУ ЗА ИСТОРИЈУ НОВЕ АМЕРИКЕ БИЛИ ЗНАЧАЈНИ: ЈЕДНО НАСУКАВАЊЕ БРОДА, ЉУБАВ ПРЕМА СТАКЛУ И ЛАЖНО ХРИШЋАНСКО ЧОВЕКОЉУБЉЕ.

Шта ти је живот!

Кетлин Деган, археолог са Универзитета на Флориди, ових дана истински ужива на Тахитију.

Греје топло сунце. Море удара о брегове. Крик галеба...

Али, археолозима – који стално ослушкују зов далеке прошлости и које као мора прогони нека неукротива знатижеља – та рајска лепота није довољна. Без бескрајног чепркања по тлу све су то само окови.

Из своје мреже за лежање госпођа Деган поноснија него икад у животу, занесена као у време прве љубави, сатима може да посматра делове неког бурета које је негде око 1500. године у Шпанији направљено да би се у њега сипало добро пиће за морнаре. Ту је и остатак чаше. Венецијанско стакло! И некакви комадићи керамичких посуда. Сву ову робу направиле су вредне руке безимених европских мајстора, пре бар петсто година.

Дакле, то је то!

Деганова може сад с поносом да објави да је, у ствари, нашла – Ла Навидад.

На шпанском то значи Божић. Али овде то треба да значи да је коначно нађено прво насеље белих досељеника у Новом Свету!

Путоказ – бунар!

Досад се о том насељу само нагађало. Кристифор Колумбо га је, додуше, у свом дневнику заувек увео у историју.

Сињор Колумбо нас је поуздано известио да је то било утврђење са чврстом оградом. И шанац је био унаоколо. А његови људи су у Ла Навидаду ископали бунар.

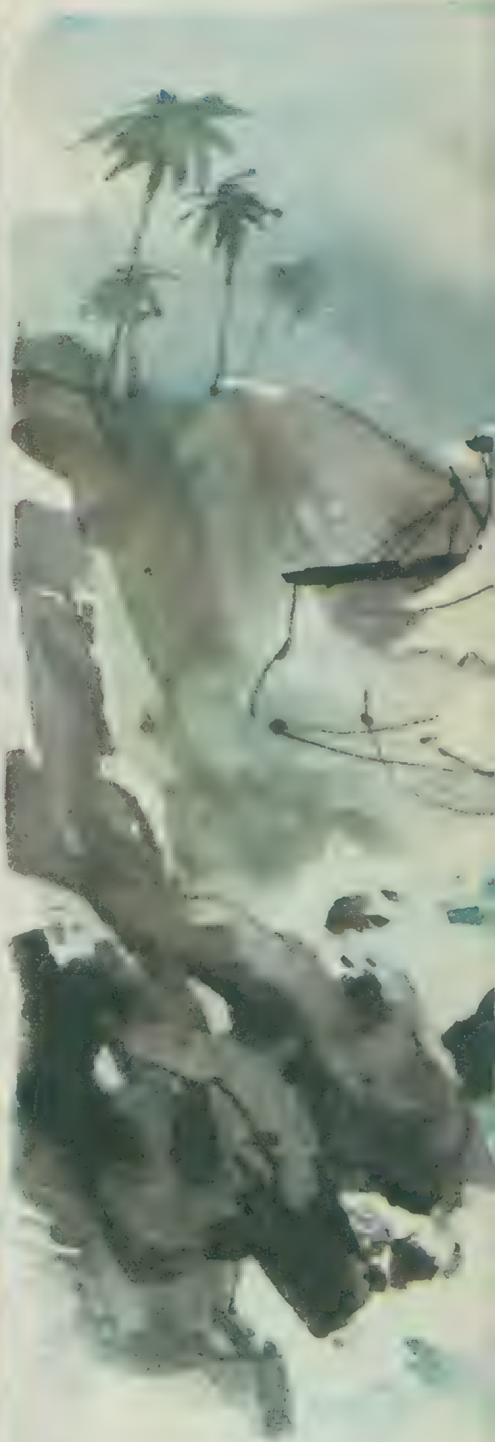
Дакле, путоказ за археологе – бунар.

Нађен!

Др Деган саопштава ових дана: „Домороци са Тахитија у Колумбово време нису знали за копање бунара. Воду су узимали искључиво са извора".

Карта подручја где су се први пут на америчко тле искрцали шпански конквистадори

У бунару је откривен један свињски зуб и кошчица од обичног пацова.

Веома важан проналазак! Обе ове животиње, као што је познато, нису ходале тлом Америке док их Шпанци нису однели онамо.

Ето, петсто година пошто га је Колумбо изгубио Ла Навидад је опет на видику.

А било је то 1492. године. Дан пред Божић. Месеци пловидбе су прошли. „Санта Марија" је била добар брод. Кристифор Колумбо, као што ће то свет после непобитно признати, сјајан морепловац. Иза њих су били бескрајно развучени дани на глувом океану и бесне олује. И једно и друго је страшно на свој начин. Али, сад је већ позната ствар, ништа није могло спречити Колумба.

Америко, готова си!

А онда... Ударила је олуја. Пловили су поред питомог зеленог острва. Тад је нешто заглушујуће зашкрипало. Све се кршило. Као да је наступио смак света. Јарболи су се трзали као руке погођеног човека. Бела једра су пала. Конопци су висили около.

Стотине домородаца је гледало са обале. То још није виђено. Толики кану, а ломи се као трска.

А „Санта Марија" је после овог страховитог ударца у хрид већ била жалосна олупина.

Доброћудни Аравак-Индијанци су ускочили у своје чамце и завеслали...

Злато и стаклене перле

Први сусрет белаца и црвенокожаца био је људски. О скидању скалпова није било ни говора.

Адмирал Колумбо, мокар до коже, стајао је на обали и тихо тужио. „Санта Марија" више неће запловити. Његови људи су скупљали даске које су таласи бесно бацали на обалу.

Наредио је да се од трске и „Санта Марије" направи логор. Било је заиста тужно.

Али Шпанце је разгалио један изванредан проналазак. Аравак-Индијанци који су сатима чучали ту около, кривили главе и меркали чудне дошљаке имали су толико злата да тај магични метал за којим је Европа лудела нису сматрали ничим посебно вредним.

Морнари су се на њих бечили као на духове. Злато! Араваци су се само збуњено смешкали.

Сунце је пекло. Море ударало о брегове. Крик галеба...

Један Индијанац се толико загледао у блештаве стаклене перле да није могао очи да одвоји. Морнар Мигел је узео безвредно стакло и пружио задивљеном црвенокошцу. Он је крикнуо од радости. Скинуо је са руке своју велику златну наруквицу и дао је Мигелу. И тако га извињавајуће гледао, што, ето, он нема ствар која би била тако вредна и блештава као његов стакленик. Мигел је за тренутак био свестан те, по његовом европском схватању, сасвим нееквивалентне размене, али кад је видео ту захвалност у Индијанчевим очима безобзирно је презрео своју католичку добродушност. Злато треба њему, а не овим... Он је белац. А ово су бедни безбожници. Дивљаци. И већ у следећем тренутку доброг Индијанца гледао је као човека коме је он у овој трговини учинио превелик попуст, само зато што хоће да буде добар према њему. Тог препотентног, умишљеног убеђења белци се у Новом свету никад више неће отрести.

Трговина је кренула.

И колико год су Шпанци тако лако сакупили злата њихова жеђ је била све јача. Страшно је врућe од те жеђи. Ниње се белци неће отарасити.

Кристифор Колумбо онда одлучује да се бродом „Нина" врати у Шпанију. Али оставља у Ла Навидаду тридесет девет људи. Задатак је јасан: дочепати се што више злата!

Индијанци су одушевљено клицали кад је „Нина" испловила. Поздрављали су људе који ће донети још више чудних блештавих стварчица.

Колумбо се вратио за једанаест месеци. Ла Навидада више није било.

Само згариште. Јер, очигледно су његови људи сувише озбиљно схватили задатак. Њихова жеђ није имала границе.

У бунару, због којег је данас госпођа Деган толико срећна, Колумбо је нашао неколицину својих људи.

Што ти је живот.

С. Рељић

Ј. Ц. БАЛАРД:

ВРЕМЕ ПРОЛАЗНОСТИ

ВИШЕ НИЈЕ МОГАО САМ ДА ХОДА НИ ДА СЕ ХРАНИ. ПОЧЕО ЈЕ ДА ЗАБОРАВЉА РЕЧИ ДА БИ НА КРАЈУ ЗНАО САМО МАЈЧИНО ИМЕ...

Сунце се меко разливало по цвећу и надгробним споменицима, преображавајући гробље у светли врт скулптура. Налик на вране, два гробара су стајала наслоњени на глатку мермерну плочу свежег гроба, на којој су златна слова још увек била нетакнута временом:

ЏЕЈМС ФОЛКМАН
1963–1901
„Крај је само почетак"

Кроз чемпресе су се огласила звона са црквеног торња и прекинула их у ленчарењу. Бацили су се на посао, уклонили надгробну плочу, пажљиво је замотали у платно и почели да копају. Када се нешто касније појавила поворка ожалошћених, храстов ковчег је већ био откривен.

Обред је био кратак и двадесетак присутних на челу са Фолкмановом сестром упутило се за ковчегом у капелу, да би сви нешто касније у свечаној поворци пошли Фолкмановој кући. Велико елегантно здање дочекало их је у тишини. Тело у ковчегу изложено је у великом холу, окружено венцима природног цвећа. Гробни мир куће нарушили су пријатељи који су почели да пристижу на изјаве саучешћа. Застајали су крај ковчега, посматрајући са дискретним интересовањем Фолкманово непомично лице и прелазили у салон где их је чекало послужење. Већина их је била подмаклих година и сви су одавали утисак истог пригушеног ишчекивања.

Брз подмладак

Следећег јутра Фолкмана су изнели из ковчега и пренели га у спаваћу собу на спрату. Сестра и доктор заузели су места поред узглавља.

Фолкман је отворио очи. Поглед је замућено лутао по соби да би се коначно зауставио на сестрином уплаканом лицу. Благо и тужно јој се насмешио, па је утонуо у дубоки сан. Постепено, све равномерније и снажније дисање испунило је замрачену собу.

Тако је Фолкман дошао на овај свет. Целе наредне недеље мирно је лежао у кревету, док му се снага из сата у сат враћала. Почео је да једе, чак да помало разговара са сестром. Придигао се у кревету и почео да показује интересовање за спољашњи свет. Строга сестра је гунђајући чак дозволила и посете пријатеља. После три недеље, Фолкман је први пут устао и изашао у краћу шетњу по башти. Уживао је у сунцу и зеленилу.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Ишао је од жбуна до жбуна, додирујући лишће, опипавајући латице, као да их упоређује са неким јелисејским рајем познатим само њему. Шетња се несрећно завршила. Саплео се, ишчашио чланак и пао, ударивши главом у оштар камен.

После ове незгоде, Фолкманов опоравак текао је запрепашћујућом брзином. Повратак здрављу био је видљив из дана у дан, као да га је баш овај пад ослободио умора и бола које је осећао претходних недеља. Корак му је постао жустар и живахан, лице румено. Месец дана касније, сестра се вратила својој кући јер Фолкману пажња и нега више нису биле потребне. Изнајмио је удобна кола и шофера тако да је већи део зимских поподнева и вечери проводио у свом клубу, окружен сваким даном све већим бројем познаника и пријатеља. Постао је председавајући многих добротворних друштава. Држао се све усправније, а седа коса постајала је све гушћа и прошарана тамним власима.

Неколико година касније, осећајући се све снажнијим, сит доколице, одлучио је да прихвати одговорни положај у познатој берзанској фирми. Већина његових познаника из клуба такође је почела да се запошљава, драговољно се одричући учмале атмосфере читаонице и клупског салона. Харолд Колдвел, његов најбољи пријатељ, изабран је за редовног професора универзитета, у Сем Банбери и постао директор Сван хотела.

Наредних пет година, Фолкман се свим срцем бацио на посао и постајао све сигурнији и агресивнији у својим подухватима. Редовно је играо голф, да би затим прешао на заморнији и жустрији тенис. Као утицајан човек, често је позиван на ручкове и важне скупове. Недељом је пратио атрактивне, слободне даме из високог друштва на коњске трке и регате.

Зато је још чудније и тешко објашњиво било осећање апатије и нерасположења које је све чешће почео да испољава. Без икаквог очигледног узрока ово расположење је постајало све јаче тако да је скоро сасвим престао да излази из куће. Повукао се из свих добротворних активности и више није одлазио у клуб. У фирми је постао незаинтересован и растројен, сатима одсутно зурећи кроз прозор. Коначно, старији партнер, г. Монтефиори, био је принуђен да му предложи подужи одмор.

Пријатељи долазе

Целу седмицу провео је лутајући као дух усамљеном кућом. Примао је једино Сема Банберија, но и он није могао да продре кроз дебели зид Фолкманове туге. На прозоре је навукао засторе, пресвукао се у црно одело са црном краватом и време проводио седећи немо у замраченој библиотеци. Коначно, када је дотакао дно депресије и очаја, отишао је на гробље по своју жену.

По завршетку обреда, дао је напојницу гробару Биглу и пошао за ковчегом својој кући.

„Заиста пуно света, Џејмс", са одобравањем је прокоментарисала Фолкманова сестра, „20 аутомобила, не рачунајући приватне".

Као и Фолкман 15 година раније, његова жена је прво лежала у ковчегу у холу, окружена тешким венцима. Следећег дана премештена је у просторије на спрату где је Фолкман провео цело поподне поред њеног узглавља, стрпљиво чекајући да се probуди.

Нешто после шест, у првим сенкама сумрака, слабашни ехо живота прешао је лепим лицем црвенокосе жене.

Без даха, Фолкман се наднео над њу и узео је за хладну руку. Негде дубоко унутра почео је да се слабашно јавља пулс.

„Марион, драга", прошаптао је.

Долазак жене је препородио Фолкмана. Сасвим се предао њиховом заједничком животу. Док се опорављала од дуге болести после свог доласка, Фолкман је ушао у свој зенит. Коса му је постала сјајна и црна, црте лица одлучне и чврсте. Вратио се берзанској фирми, прихвативши се посла са обновљеним ентузијазмом.

Марион и он су били леп пар. Повремено су посећивали гробље и присуствовали обредима поводом Доласка њихових пријатеља, али ове прилике су бивале све ређе. Други су истим поводом посећивали гробље, а са Доласцима и уклањањем надгробних плоча, широка пространства гробља претварана су у лепо негаване цветне површине. Погребна фирма којој је био задатак да обавештава родбину у жалости се затворила. Коначно, пошто је и гробар Бигл дочекао долазак своје жене из једног од последњих преосталих гробова, гробље је претворено у дечије игралиште.

Године проведене у браку су за Фолкмана биле најсрећније доба живота. Са сваким новим летом, Марион је постајала све виткија и млађа. Правили су дуге шетње обалама реке, држећи се за руке и љубећи се под окриљем жалосних врба. Њихова љубав је постала већ пословична међу њиховим многобројним пријатељима. Више од двеста их је присуствовало црквеном обреду којим су прослављене многе године брачног живота. Док је клечала крај олтара, Марион је Фолкману личила на пупољак нежне руже.

Извините, да ли сте видели...

Та ноћ је била и последња коју ће провести заједно. Током неколико последњих година, Фолкман је престао да се интересује за свој посао, јер је Долазак старијих и озбиљнијих људи угрожавао његов положај и условљавао прелазак на мање важне послове. Већина његових пријатеља имала је сличне проблеме. Харолд Колдвел је могао да напусти положај професора и постао је само асистент, а Сем Банбери келнер у Сван хотелу.

Марион је прешла да живи код својих родитеља. Фолкман, чији су прохтеви постали много скромнији, изнајмио је собу у омладинском дому, али су се и даље виђали сваке вечери. Осећао се све неспокојнијим, магловито свестан да му се живот ближи некој неизбежној жижи. Све чешће је размишљао о напуштању посла.

Марион, која је сада радила као продавачица у самопослузи, није се са овим слагала. „Али, Џејми, изгубићеш све за шта си годинама радио!"

„Можда, али више нећу да идем низбрдо. Чак се и Монтефиори повлачи. Његов деда је постављен за председника фирме. А тако је досадно свим тим старцима".

Цео дан који је обележавао тридесет година њиховог познанства провели су заједно. Шетали су градом, а Марион је била толико срамежљива да му је једва допуштала да је држи за руку. „Било нам је заиста дивно, Марион", сетно је рекао.

И онда ју је изгубио. Нестала је у вечерњој градској виреви. Фолкман је провео сате лутајући градом, питајући пролазнике: „Извините, да ли сте видели једну црвенокосу девојку? Била је ту поподне, зове се..."

Запрепашћено је констатовао да јој је заборавио име.

Убрзо после овог догађаја, Фолкман је напустио посао и прешао да живи код родитеља, на другом крају града. У поређењу са кућом у којој је живео са Марион, родитељска је била сиротињска и неудобна. Отац је отворено критиковао Фолкмана што је напустио посао, али су размирице међу њима бивале све ређе, јер је отац постајао све доминантнији и ауторитативнији. Ограничавао је Фолкману слободе, смањивао му џепарац и забрањивао му да се дружи са појединим друговима. Прелазак родитељима Фолкмана је одвео у сасвим нови свет.

Када је пошао у школу, Фолкман је сасвим заборавио свој претходни живот, а успомене на Марион и на дивну кућу у којој су живели окружени послугом потпуно су нестале.

Временом, професори, баш као и његови родитељи, постајали су све ауторитативнији, потчињавајући га својим утицајима. Фолкман би се понекад противио овим покушајима гушења личности, али коначно, старији су потпуно овладали њиме, надгледајући му активности и кројећи му мисли. Цео процес образовања, магловито је тога био свестан, био је усмерен на то да га припреми за свет сенки најранијег детињства. Када га је школовање одвело до фазе неартикулисаног детета, родитељи су га исписали из школе и своје последње године живота провео је код куће.

„Мама, могу ли да спавам са тобом?"

„Не сада, Џејми, али једног дана, ускоро..."

Дете је посматрало мајку разрогачених очију, чудећи се што плаче, наслућујући да је дотакло табу који је за све дечаке у школи имао фасцинантну моћ, мистерију њиховог коначног одредишта коју су родитељи помно крили. У њу деца сама више нису могла да проникну.

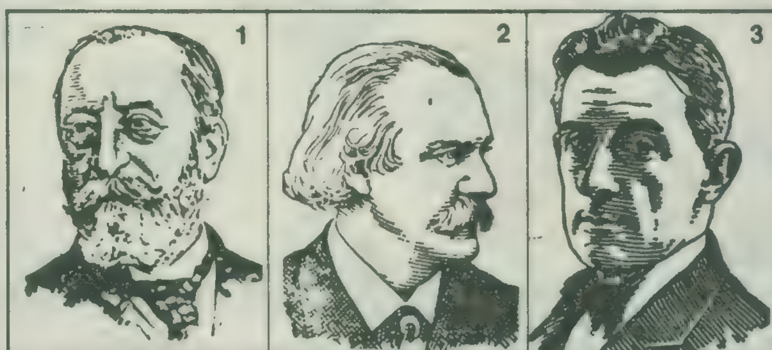
Више није могао сам да хода ни да се храни. Почео је да заборавља речи, да би на крају знао само мајчино име. Мајка га је возила у колицима, хранећи га као инвалида. Колико год је могао прибијао се уз њу.

Нешто касније, Фолкман и мајка отишли су у болницу и тамо провели неколико недеља. По повратку, госпођа Фолкман провела је у кревету извесно време, па је постепено почела да се креће и да губи нагомилане килограме.

Девет месеци пошто се вратила из болнице, период у коме су и она и муж стално мислили на свога сина, на трагедију његове неумитне смрти – симбол њиховог неминовног растанка, отишли су на медени месец.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ТРИ ФРАНЦУСКА КОМПОЗИТОРА

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	К	А	М	И	Ј	С	Е	Н	С	А	Н	С
2	И	З	О	Т	Е	Р	М	Е	■	В	Е	О
3	П	И	Р	А	Н	■	И	В	О	■	С	Л
4	Е	М	И	Л	■	У	Р	А	М	И	Т	И
5	Р	У	С	А	Л	К	А	■	А	Т	А	Р
6	■	Т	Р	■	А	У	Т	О	М	А	Т	■
7	В	■	А	А	■	С	■	М	И	Л	И	Ћ
8	Л	О	В	Р	О	■	Е	■	Т	И	■	А
9	А	Р	Е	О	М	Е	Т	Р	И	Ј	А	■
10	Ж	И	Л	М	А	С	Н	Е	■	А	К	Т
11	И	Ј	■	А	Л	Т	А	Н	А	■	А	А
12	Т	А	С	■	Е	Р	■	С	Т	А	К	Т
13	О	Ш	Т	Е	Н	И	Т	И	■	О	Д	А

Водоравно: 1) име и презиме француског композитора, вундеркинда. Почео је да компонује у петој години а у једанаестој је имао јавни наступ с једним Моцартовим клавирским концертом. Аутор је многих симфонија, поема, свита за оркестар и опере „Самсон и Далила" (слика 1), 2) линије које на географској карти спајају тачке исте температуре – копрена, зар. 3) место у Истри – име нашег нобеловца Андрића – скраћеница за слично, 4) име загребачког глумца Кутијара – ставити у рам, уоквирити, 5) шумска и водена вила код старих Словена – општинско подручје, 6) музичка скраћеница за тремоло – врста оружја, 7) скраћеница за волт – два иста самогласника – хемијски знак за сумпор – име нашег сликара Станковића, 8) право име нашег књижевника Прежихова Воранца, Кухар – скраћеница за east – лична заменица – прво слово азбуке, 9) одређивање густине и специфичне тежине течности, 10) име и презиме француског композитора и педагога. Веома плодан оперски композитор („Манон", „Вертер" и „Дон Кихот") (слика 2) – спис, 11) узвик весеља – доксат, балкон (итал.) – четврти и први самогласник, 12) део теразија – хемијски знак за ербијум – физичка култура, 13) окотити штене – похвална песма.

УСПРАВНО: 1) теретни камион са покретном каросеријом – пунити влагом, квасити, 2) угао на кругу хоризонта између меридијана и висинског круга неке звезде – див, голијат, 3) име и презиме француског композитора оркестарске, клавирске, камерне и оперске музике и балета, „Дафнис и Клое" (слика 3) – аутомобилска ознака за Сплит, 4) најстарији превод библије на старолатински језик – мирис – аутомобилска ознака за Шпанију, 5) јапанска новчана јединица – хемијски знак за лантан – мален, 6) скраћеница за својеручно – смисао за склад и лепоту – јединење киселина и алкохола, 7) подручје владавине емира – вулкан на Сицилији – скраћеница за: тона, 8) река у СССР протиче кроз Лењинград – мера за отпор – италијански филозоф, Ђузепе, 9) скраћеница за: секунда – онесвестити, ошамутити – иницијали руске балерине Павлове, 10) ономатопеја лавежа – европска држава – два иста самогласника 11) изгубити се – развуче тонова, 12) посуда за сђ – далматинска узречица – један родитељ, отац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Добрица, огроман, сладаре, кадет, М, оданити, Чи, Ач, Италија, сипелар, да, амини, м, НС, Гица, тк, Отешево, напамет, Зрењ, На, О, лавор, пи, ö, и, Банијац, пријава.

ГОДИНА ЗАЈЕДНО

На овогодишњем сајму аутомобила у Франкфурту посебну атракцију представљало је и десетак плаката – плаћени су око 650 милиона старих динара!

ПРВА НАГРАДА – Хелмут Гратсфелд, СР Немачка

ПРВА НАГРАДА – Алан Флечер, Велика Британија

ДРУГА НАГРАДА – Тијери Томсон, САД

ЈЕДНА ОД УТЕШНИХ НАГРАДА – Бо Нонфилс, Данска

Када је немачки машински инжењер Готлиб Дајмлер конструисао први бензински мотор и успешно га испробао на једним кочијама, а убрзо исто то, али независно од њега, учинио и земљак Карл Бенц, рођен је први аутомобил.

Прошло је много година од тада. Следећа година је рођенданска – стота како је аутомобил „стао" на четири точка и појурио друмовима.

Фирма за производњу аутомобила Готлиб-Дајмлер и часопис „Ауто мотор спорт", из СР Немачке дошли су на идеју да стогодишњицу четвороточкаша обележе и плакатом. Насликајте како замишљате јубилеј – објавили су у свим већим светским новинама. Није важно ни ко сте, ни шта сте, цртајте и шаљите. Најлепши плакати биће награђени.

Оковани у сандуку

Неколико месеци стизали су плакати у Дајмлер-Бенцов

музеј у Штутгарту. Пошто је услов био да плакат буде широк 60 а висок 80 центиметара, ролне упућене из свих крајева света одлагане су у једну велику просторију. Када је она закрчена пристигле плакате сместили су у оближњу фискултурну салу. Учесници су своје радове слали у картонским футролама, али и залепљене на дрвеним плочама и упаковане у сандук, утегнуте завртњима.

Бојазан није била безразложна јер су награде биле необично високе – за поделу је предвиђено око 650 милиона старих динара! Један учесник конкурса је изјавио: „За прву награду од 15 и другу од 10 хиљада марака донео бих рад и лично!"

Конкурс је закључен неколико недеља пред почетак франкфуртског сајма аутомобила, највећег такве врсте у свету.

Одбор за избор најбољих плаката састављен од познатих дизајнера и уметника неколико дана се презнојавао да изабере четрдесетак у ужи избор јер је већина била одиста добра. Требало је прегледати сваки плакат, а стигло је 1300 из 25 земаља. Конкурисало је и 10 Југословена.

На плакатима су примењене знане, али и тада први пут виђене технике.

Соломонско решење

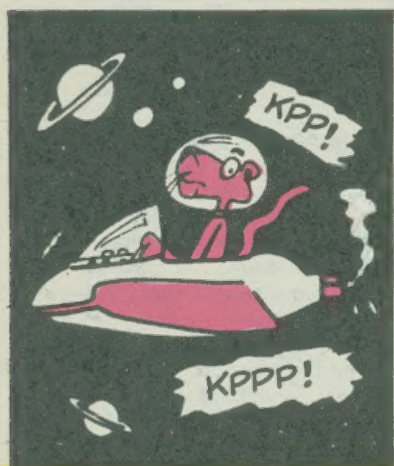
Коме дати награду? Нађено је соломонско решење у погледу најуспелијих решења: додељене су две прве, две друге и шест утешних награда. Трећа није дата да би остала која пара за „Утешењаке".

Прву награду су поделили Британац Алан Флечер и Хелмут Гратсфелд из Савезне Републике Немачке, док су другу добили Француз румунског порекла Андре Франсоа и Американац Тијери Томсон.

Награде су уручене на франкфуртском сајму аутомобила, а најбољи радови су изложени. Била је то својеврсна атракција. Посетиоци су највише застајали код првонаграђеног рада Немца Гратсфелда зачуђени једноставношћу решења. Француз Андре Франсоа, који иначе ради рекламе за француске железнице, изненадио је госте на свечаном пријему изјавом: „Добио сам награду због аутомобила, а ја га немам. По Паризу се возим бициклом!"

М. Т.

ПАНТЕР ПАНТА

НЕНАДМАШНИ ЏИН РОБЕРТ

Један друг ми је рекао да је постојао човек висок чак шест метара. Ја му не верујем јер сматрам да је то немогуће. Зато те молим да објавиш колико је висок до сада највиши човек за ког зна наука

ЂОРЂЕ БОЖОВИЋ
Гагаринова 12
21000 Нови Сад

Готово сви до сада познати подаци о џиновском расту човека, укључујући и бројке које у својој чувеној књизи рекорда наводи Гинис, могу да се узму само са резервом. Наиме, од древних епова до данас људи су претеривали причајући о висини неких изданака свог рода, нарочито што су некадашње мере непоуздане и у нескладу са савременим мерама. Тако се за познатог библијског Голијата каже да је био висок четири грчка кубита, односно 208 центиметара, дакле као кошаркашки центар.

Међутим, историја и медицина ипак су забележиле димензије неких људи који су заиста били дивовског раста. Један научни извештај из 1847. наводи податак да је Иван Стефанович Љушкин, који је умро 1844. године као бубњар предводник војне музике једног пука руске царске гарде, био висок 253 центиметра и да је „био највиши човек који је живео у савремено доба". Али, према дужини Љушкинове бедрене кости, која се данас чува у Музеју Академије наука у Лењинграду, процењено је да је његова права висина износила 239 центиметара.

Дакле, за многе људе се тврдило да су највиши на свету, али се најчешће претеривало. „Највиши човек на свету" био је, наводно, и Еди Кармел, рођен 1938. у Тел Авиву, који је са својом висином од 275 центиметара и тежином од 242 килограма наступао у циркусима. Кад је 1972. године Еди умро, установљено је да је његова стварна висина износила 229 центиметара.

Према Гинисовој књизи рекорда, данас се сматра да је највиши човек, о чијој висини постоје непобитни и необориви докази, био Роберт Першинг Вадлоу, рођен 1918. у САД. Роберт је, наводно, већ у петој години био висок 163, а у четрнаестој 226 центиметара! Др К. М. Чарлс, ванредни професор Вашингтоновог универзитета у Сент Луису, измерио је Роберта Вадлоуа 1940. и утврдио да је тада био висок 272 центиметра. Двадесетак дана након овог мерења Роберт је умро. Носио је ципеле дугачке 47 центиметара, док је дужина његове шаке, од зглоба до врха средњег прста, износила 32 центиметра, што се такође сматра још једним његовим „светским рекордом".

ПОПЛАВЉЕНА ЗЕМЉА

Посматрајући глобус запазила сам да је углавном обојен у плаво па ме занима какав је однос воде и копна на земљиној површини. Такође бих волела да сазнам колики је удео река, језера и осталих вода у укупној количини воде на земљи?

ДАНИЕЛА БАКИЋ
Ђуре Ђаковића 21
54000 Осијек

Вода заузима 71 одсто површине земље. Упркос томе постоји један необјашњив феномен. Копно и вода су тако распоређени да се готово по правилу налазе једно насупрот другом. То је лако проверити ако се иглом прободе глобус. У 95 до 100 случајева десиће се да је један крај игле прошао кроз копно, а други кроз воду. Наравно, услов је да игла увек прође кроз центар земљине лопте.

У односу на укупну количину воде на земљи у светском океану има 97,2 до 97,5 процената воде. Сва остала вода распоређена је у затвореним морима и сланим језерима 0,008 одсто, слатководним језерима 0,009 одсто, рекама, 0,001 одсто, подземним водама 0,72 одсто, снегу и ледницима 1,75 до 2,15 одсто и атмосфери 0,001 одсто.

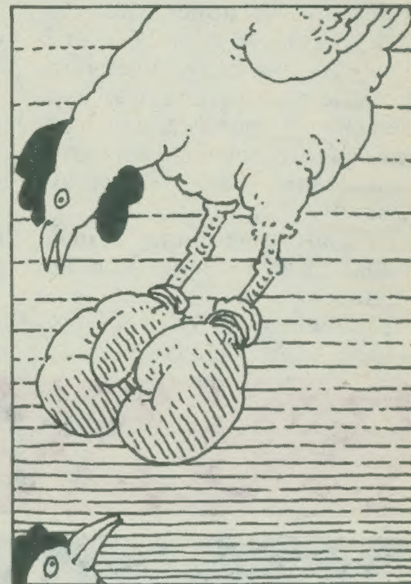
У атмосфери вода се обнавља за десет, у рекама за 12 дана, а у океанима за три хиљаде година, под земљом после 5.000 година и у ледницима за осам хиљада година.

Иначе, сматра се да је вода на земљи настала пре 3 до 3,5 милијарде година.

ПЕРНАТА БОРБА НА ЖИВОТ И СМРТ

Посматрајући слику „Борба петлова" нашег познатог сликара Паје Јовановића пожелео сам да сазнам нешто више о овом такмичењу.

ЈОВАН ФИЛИПОВИЋ
Веселина Маслеше 8
78000 Бањалука

Постојбина борбе петлова је југоисточна Азија, где су се на живот и смрт борили и још боре дивљи петлови по особинама најближи индијском црвеном петлу. Као веома омиљена забава, ово својеврсно такмичење раширило се прво у старој Грчкој и Риму, а затим по Европи. До половине 19. века борбе петлова биле су радо виђене у Енглеској, а почетком истог века већ су се одомаћиле и у Америци. Међутим, ови беспоштедни двобоји ратоборних птица били су и забрањивани: 1836. године у САД, а средином века у готово свим европским земљама. Али, узбудљиви мечеви где под муњевитим ударцима оштрих кљунова и канџи лети перје и пада крв, још се одржавају на приватним приредбама у Енглеској, Ирској, Белгији и нарочито јужној Француској. У Индији и неким другим азијским земљама борбе петлова су дозвољене.

На свом путу од истока на запад, двобоји петлова нарочито су се раширили у Средњој и Јужној Америци. На Куби су били чак под заштитом државе и правила за борбу прописивала је влада све до 1959. године кад су забрањени. На Хаитима и у Мексику борбе се приређују у приватним кућама, док су у Порторику не само дозвољене, већ и извор великих зарада на спортским кладионицама. Сваки имућнији Порториканац поседује малу фарму пернатих бораца.

Петлови су се борили и у нашим земљама, истина скромније него у другим крајевима света. Претпоставља се да су у средњем веку борбе приређиване на дворовима властеле, а у крајевима под турском влашћу код бегова и спахија, да би се до данас задржале још само понегде на селу. Борили су се петлови домаће расе, без посебне опреме.

Само такмичење састоји се од борби између одређеног броја парова петлова који припадају двојици власника. Победник је власник чији петлови имају већи број победа. Поред овог начина такми-

TRAŽIMO PRIJATELJE

Вања Вукадиновић, Маријане Грегоран 68, 11000 Београд – има 15 година, воли спорт, посебно кошарку, фудбал и рукомет.

Дарио Радовановић, Ивана Крндеља 6, 71000 Сарајево – има 12 година, сакупља значке, постере и сличице, воли музику, спорт и школу, свира на клавиру.

Елдан, Елвира и Маја Капур, Вука Караџића бб, 31300 Пријепоље – воле спорт и музику, сакупљају значке, старни новац и привеске.

Габриела Лазаров, Исаија Мажуски 40, I/б, 91000 Скопље – воли спорт и музику, сакупља постере, значке и салвете.

Јасна Петрић, Заступи бб, 58450 Хвар – има 11 година, сакупља хемијске оловке, значке и салвете, воли музику, спорт и дописивање.

Наташа Пањковић, насеље Фрањо Сертић, објекат 4 улаз A2/II, 55000 Славонски Брод – има 13 година, сакупља значке и касете, воли музику.

Благица Тешева, Никола Карев 1, 91487 Стари Дојран – има 13 година, сакупља значке и салвете.

Млађан Милосављевић, с. Радошевац, 12223 Голубац – има 18 година, воли музику.

Наташа Барта, Ђуке Васића 21, 41410 Велика Горица – има 13 година, воли музику и спорт, тренира рукомет, сакупља марке и обожава Мадону.

чења, постојали су и други који су изазивали гнев љубитеља животиња. То су такозвана „краљевска битка" и „велшки меч". У „краљевској бици" истовремено се у борилиште (ринг) пушта неколико парова петлова, где се туку све док на ногама остане само један. У „велшком мечу" појединачно се бори 16 петлова, по такозваном куп-систему, односно на испадање поражених. Ринг је кружног облика пречника 6 метара, а око њега је ограда која спречава да петлови напусте борилиште.

Нарочит значај у борби петлова има тренинг. За борбу се припремају искључиво петлови доброг порекла (педигреа) и боре се између прве и друге године старости. Да би им кожа била тврда и отпорна на ударце, масирају их мешавином алкохола и амонијака. Исхрана бораца састоји се обично од куване каше разних житарица, сецканих тврдо куваних јаја и повремено сирове говедине. Петлове обучавају два тренера. Птице се и тада боре, али им се канџе, такозване мамузе, обавијају кожом да би се избегле повреде. Међутим, за праву борбу преко природних мамуза стављају се као жилет оштра метална или коштана, сечива, дужине 4 – 6 центиметара. Њихов ударац најчешће је смртоносан.

Свуда у свету борбе петлова су страствене и срчане, а слично се понашају и гледаоци. Али, свуда се и одлуке судије поштују као неприкосновене и не постоји могућност приговора.

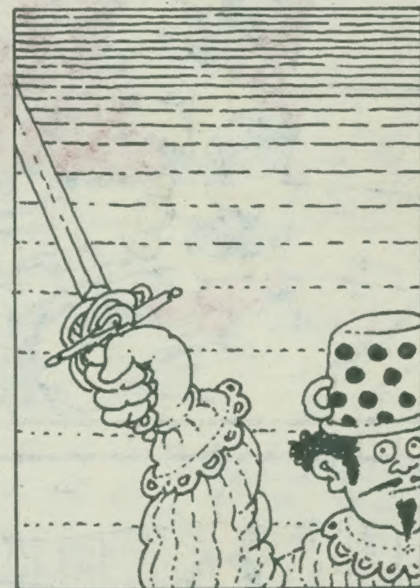
ЗА МАЧЕВЕ И ШЕРПЕ

Како се и од чега прави емајл?

МИРОСЛАВ СИМИЋ
18407 Житни Поток

Емајл је стакласта, провидна или непровидна маса, којом се покривају металне површине да би се обојиле, украсиле или заштитиле. Добија се из мешавине у прах самлевених силиката, флуорида, боракса или металних оксида, који дају жељену боју. Таква мешавина, звана флукс, ставља се на металну подлогу (злато, сребро, бакар) и угреје на 700 до 900°C, при чему се она растапа и веже са подлогом.

Техника прављења емајла развила се на истоку, одакле је у 6. веку пренесена у Византију, а затим на Запад. У средњем веку емајлирање се развија у скупоцену делатност. Њим се украшавају балчаци и корице сабљи и мачева,

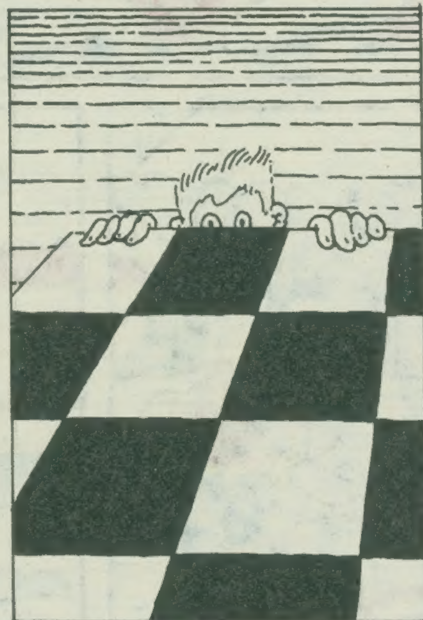
штитови, делови црквеног и украсног посуђа, ситнији намештај итд. Данас се емајл прави готово исто као некада, али се њим више не украшава светло оружје већ шерпе и лонци.

БОРБЕНИ БОБИ ИЗГУБИО БЕЗ БОРБЕ

Као љубитеља шаха, занимају ме две ствари: кад је рођен Боби Фишер и због чега он више није првак света у овој игри?

МУХАМЕД САЛКИЋ
Исмета Капетановића 22
74000 Добој

Деветог марта 1934. године у Чикагу је рођен Роберт Џејмс Фишер, један од највећих шахиста у историји. Боби, како га популарно зове сав шаховски свет, научио је да игра шах у шестој години и

врло рано се појавио као „чудо од детета". Са непуних 15 година постао је првак САД и тај успех је поновио још седам пута. Само пола године касније, на турниру у Порторожу 1958, постаје један од кандидата за првака света. Два пута на турниру кандидата није успео, али је зато трећи пут, 1971. године, надмоћно победио Тајманова и Ларсена са по 6:0 и стекао право да са Борисом Спаским игра меч за титулу првака света. Тај двобој, један од најузбудљивијих у историји мечева за шаховску круну, игран је у лето 1972. у Рејкјавику. Фишер је победио са 7:3

Титулу првака света Боби је изгубио без борбе, пошто се до одређеног рока 1975. године није сложио са одлуком ФИДЕ (Међународне шаховске федерације) да брани наслов у борби против Анатолија Карпова. Наиме, Фишер је захтевао да се призна старија одлука ФИДЕ према којој он, ако после 36 партија резултат буде нерешен, задржава титулу светског првака. Међутим, на конгресу ФИДЕ у марту 1975. одлучено је да се меч игра до 10 добијених партија и без ограничења броја партија. Након тог, Фишер је преложио да се меч игра до десете победе, али да се прекине ако резултат буде 9:9. Таквим предлогом Карпову би било потребно да добије меч са два поена разлике, што шаховска федерација СССР није прихватила. Разочаран и увређен, Фишер се повукао и већ десет година није одиграо ниједан званичан меч. Због његове борбене игре многи шаховски знаци и данас га сматрају незваничним прваком света.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Насловна страна
Ненад Милићевић

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа".

WALT DISNEY
МИКИ

МИКИ

МИКИ

ЛЕДАРА

ЗА ИМЕ СВЕТА, ШИЉО, ШТА ЋЕ ТИ ТАЈ ЛЕД?

ДА БИХ НАПРАВИО КУЋИЦУ...
© 1985 Walt Disney Productions All Rights Reserved

...ЗА МОГ НОВОГ СИБИРСКОГ ГОНИЧА!
2-3